

KRAGERØ

Monica Fürst 2009

Sentrumsplanen 2016

VERN & UTVIKLING

”Fortid former fremtid”

Kommunedelplan for Kragerø sentrum

Innhold

VERN & UTVIKLING-	1
Innhold	3
Forord ved ordfører Kåre Preben Hegland.....	9
Innledning.....	11
Områdebeskrivelse.....	11
Kartoversikt	11
Bakgrunn for saken.....	12
Organisering av planarbeidet - referansegrupper.....	14
Registreringer	14
Planarbeidets målsetting og overordnede mål	14
Bildekavalkade.....	16
Historikk.....	22
Bybrannene	23
Byplanene.....	25
Påvirkninger utenfra – Byggeskikk – Lokal egenart.....	29
Stilperioder i Kragerø	30
Severdigheter og arrangementer	41
Innbyggere.....	46
Mål og visjoner	48
Identitet – det typiske Kragerø.....	49
Fra sanering til bevaring og verneplan	50
Sefrak-registeret.....	51
NB!registeret	52
Tilskuddsordninger	53
Stedsanalyser.....	55
Veien videre.....	56
Vern av bygninger, bygnings- og bymiljøer	56
Bevaringsområdene – «Spesialområder bevaring»	59
Reguleringsplaner og andre planer/tiltak som videreføres	60
Våre felles møteplasser	60
Miljø.....	67
Alternative energiløsninger	67
Varmepumper	67
ROS-analyser, Risiko- og sårbarhetsanalyser.	68
Brannvern – bevaring ved brannsikring	69
Bilfri by.....	71
Trafikk og parkering.....	74
Vannfronten	75
Kultur og kulturhus	77
Universell utforming.....	79
Skilt og reklame	81
Konsesjon og boplikt	83
Restaureringspris, håndverkerpris, byggeskikkpris og andre kommunale priser	84

Informasjon - kurs	85
Nye tiltak	86
Kilder 89	
PLANKART	91
BESTEMMELSER.....	93
Målsetting.....	95
Bestemmelser til kommunedelplan for Kragerø sentrum er fastsatt med hjemmel i plan og bygningslovens §§ 11-8, 11-9, 11-10 og 11-11.....	95
1. Generelle bestemmelser (§11-9)	95
1.1 Plankrav	95
1.2 Utbyggingsavtale.....	95
1.3 Vannforsyning, avløp, vannbåren varme m.m.	95
1.4 Rekkefølgekrav.....	96
1.5 Byggegrenser, utbyggingsvolum og funksjonskrav.....	96
1.6 Miljøkvalitet, estetikk, natur, landskap.....	96
1.7 Bevaring av eksisterende bygninger og kulturmiljø.....	97
1.8 Miljøoppfølging og – overvåking.....	97
2. Bebyggelse og anlegg	97
2.1. Sentrumsformål	97
2.2. Bebyggelse for offentlig eller privat tjenesteyting.....	98
2.3. Næringsbebyggelse	98
3. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	98
3.1. Kombinert formål for samferdselsanlegg og/eller teknisk infrastrukturtraseer	98
4. Grønnstruktur	98
4.1. Grønnstruktur	98
4.2. Friområde.....	98
4.3. Park	98
5. Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone	99
5.1. Ferdselsområder i sjø.....	99
5.2. Småbåthavn, VSH.....	99
5.3. Småbåtanlegg VSA	99
5.4. Friluftsområde i sjø	99
6. Byggegrenser langs sjø	99
6.1. Byggeområder.....	99
7. Hensynssoner (Hjemmel § 11-8)	100
7.1. Sikrings-, støy og faresoner (<i>Hjemmel § 11-8 a</i>)	100
7.2. Sone med særlige hensyn (<i>Hjemmel § 11-8 c</i>).....	100
7.3 Båndleggingssoner (§11-8d).....	102
7.4. Soner hvor regulering fortsatt skal gjelde - H910	103
7.5 Planer som skal oppheves.....	103
ESTETISKE RETNINGSLINJER OG HANDLINGSPLAN	105
Estetiske retningslinjer	107
RIKTIG UTBEDRING AV GAMLE HUS	107
Gode råd.....	113
Utbedring av yttervegg.....	113
Utbedring og utskifting av vinduer.....	113

Utbedring og utskifting av dører	113
Utbedring av tak	113
Utbedring av utvendige trapper	114
Valg av utelamper	114
Utbedring av gjerder	114
Valg av farge og malingstype	114
Utbedring av uthus	114
Alternativ energi	114
Kommunale planer – kortfattet oppsummering	115
Kortfattet oppsummering	115
Handlingsplan	116
Hovedbyen	116
Kirkebukta	118
Biørnsborgparken – området	119
Barthebrygga, Thomesheia og Skrubben	120
Øya og Gunnarsholmen	121
ROS	123
Bakgrunn	125
Metode	125
Reguleringsplaner hvor ros-analyser er helt eller delvis gjennomført i planområdet	127
Forslag i planen som stiller krav til ROS-analyse:	127
Gjennomført ros-analyse for planområde m/kommentarer.	128
Storulykke- land (vurdert av innsatspersonell)	128
Storulykke – vann (Vurdert av innsatspersonell)	131
Naturrisiko	132
TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR:	138
VIRKSOMHETSRIKO	142
Kilder til akutt forurensning i eller ved planområdet:	142
ANDRE VEDLEGG	149
Innkomne høringsuttalelser i forbindelse med 2. gangs høringsrunde pr 1. august 2015	149
Saksprotokoll	179

MÅL:

En fremtidsrettet by, tuftet på byens historie og identitet: *kystbyen Kragerø!*

”SOLEN « Edvard Munch

Kragerøfjorden

1914

”Kragerø - Perlen blant kystbyene ”

Edvard Munch

Forord ved ordfører Kåre Preben Hegland

Ordfører
Kåre Preben Hegland

Kragerø vil i 2016 feire sitt 350 års jubileum som by – det er vi enormt stolte av. Til sammenligning er det ingen andre byer mellom Skien og Kristiansand som kan smykke seg med eldre bystatus. Vår gamle by ble tuftet på sjøfarten og gjorde den til en betydelig handelsby med eksport av trelast fra de store bakenforliggende skogene, og import av varer fra det store utland tilbake. Det var havet som knyttet Kragerø til omverdenen, men etter at sjøfarten etter hvert gradvis ble borte, var det andre kommunikasjonsårer som overtok. Byen fikk veiforbindelser, og i 1927 fikk vi også jernbane som knyttet byen, havet og innlandet sammen. Men jernbanen ble nedlagt etter 60 års drift.

Tross skiftende tider med storhetstider og nedgangstider har Kragerø som by overlevd og blitt godt tatt vare på. Byens kulturhistoriske identitet som kystby er fortsatt attraktiv og tiltrekkende på mange, og i dag er det som turistby og sommersted at Kragerø er mest kjent, også langt utenfor kommunen og landets grenser. Kragerø har så langt klart å viderebringe sin betydningsfulle historie som bidrag til kommende generasjoner. Det vil vi fortsatt hegne om.

Kragerø har utarbeidet gode og nødvendige planer for å ta vare på byen vår – som etter mitt skjønn vil kunne bidra til nettopp å gi byen videre som det kulturminne og kulturmiljøet som den representerer, ikke bare lokalt men også nasjonalt.

Sentrumsplanen ble vedtatt i 2001 og har som et primært mål å videreføre byens særpreg og bidra til et tilnærmet bilfritt sentrum. Men selv om Sentrumsplanen for 10 år siden var svært framtidsrettet og vidtfavnende, kan man nok i dag si at den er moden for revidering og oppdatering. Vi må hele tiden være på offensiven for å hegne om denne byen vår som er blitt til over generasjoner – ”vern for utvikling” skal være et verktøy for en konstruktiv og framtidsrettet planlegging for Kragerø sentrum.

Vi er stolte av byen vår og skal bidra til å løfte Kragerø høyt på kartet over byer som tar miljøet, klimaaspektet og bilismen på alvor. Vi vil gjøre alt for å verne det gamle sentrum for kommende generasjoner.

Innledning

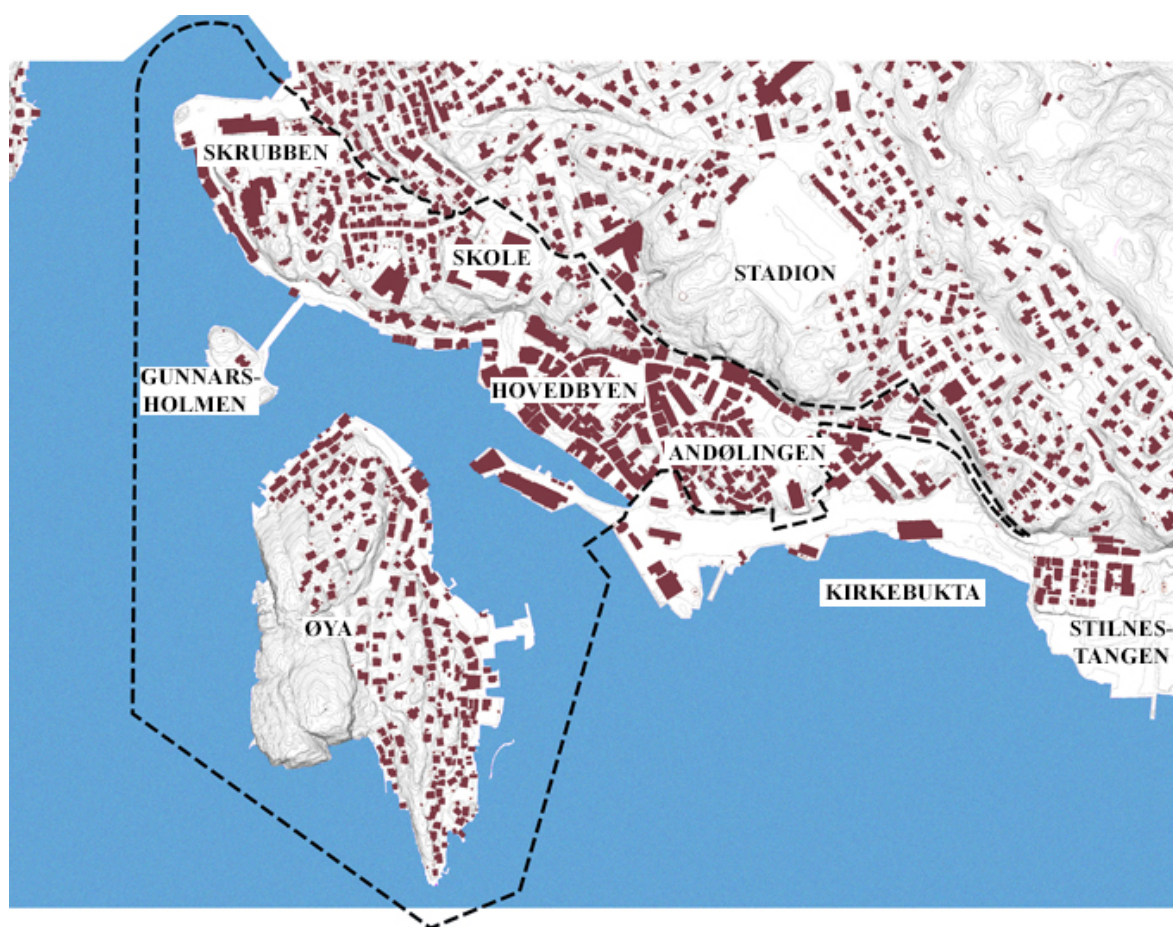
Områdebeskrivelse

Denne sentrumsplanen omhandler det området som defineres som Kragerø sentrum. Området strekker seg fra Stilnестangen i nord, langs fjellfoten av Tangeheia, til Biørnsborgbakken, fjellfoten av Skriverheia, Løkkebakken, Biørneveien, Thomesheiveien, ned Langgjordet til Smedsbukta i vest, videre på sørsiden av Skrubben, Gunnarsholmen og Øya og fra Galeiodden på Øya mot nord til utgangspunktet ved Stilnестangen.

Samlet areal for planområdet:

Fastland	ca. 250.000 m ²
Øya	ca. 120.000 m ²
Gunnarsholmen	ca. 7.200 m ²
Til sammen	<u>ca. 377.200 m²</u>

Kartoversikt

Bakgrunn for saken

Kragerø kommunestyre vedtok i forbindelse med arbeidet med revisjon av kommuneplanen for 2008 – 2020 at det skulle utarbeides en verneplan for Kragerø sentrum. Planen baseres på at Kragerø er både gammel, original og med særpreg. Det er derfor avgjørende å sikre byens særtrekk, identitet og historie for framtida. Videre ble det pekt på viktigheten av at kommunen gir god informasjon og inngående hjelp til å forstå hva det innebærer å eie et hus i et gammelt bygningsmiljø. Målet skal være å veilede innbyggerne når det gjelder reparasjon, vedlikehold og bevaring. Kommunen skal sette stort fokus på at detaljer og lesbarhet ikke skal forsvinne fra eldre hus. Nettsider og informasjonsfoldere skal hjelpe til å følge opp planen i praksis.

Samtidig ble det også vedtatt å sette i gang registrering av Kragerøs eldre bebyggelse. Dette arbeidet ble utført av to arkitekturstudenter i regi av rådmannen og under ledelse av en oppnevnt ad hoc-gruppe bestående av politikere og fagpersoner fra byens foreningsliv.

Registreringsarbeidene tok for seg bebyggelsen i "Hovedbyen" av Kragerø sentrum med Torvgata, Torvet, Storgata, Rådhusgata med all bebyggelsen fram til Blindtarmen. Arbeidet ble foreløpig avsluttet i oktober 2009.

Videreføringen av planarbeidet ble behandlet i Kragerø formannskap i møte den 15.06.2010 hvor følgende vedtak ble fattet:

1. *Det igangsatte planarbeid for "Verneplan for Kragerø sentrum" videreføres i regi av Enhet for kultur med kultursjefen som prosjektansvarlig og kommunearkitekten i engasjert ½ stilling som prosjektleder.*
2. *Planen fremmes som kommunedelplan med tilhørende prosesser som bl.a. plan-program, kunngjøringer, varslinger og høringer. Planarbeidet organiseres som prosjekt.*
3. *Planområdet tar for seg området til "Sentrumsplanen" – for ikke å bli for omfattende. Dette området kan deretter danne mal for videre knoppskytninger i andre aktuelle deler av kommunen.*
4. *Verneplanen vurderes å ta for seg temaer som registrering av bygninger (er utført for store deler av "hovedbyen" sommer/høst 2009), bygningsvern, miljøvern, estetiske retningslinjer ved endringer, "våre felles møteplasser", vannfronten, brannvern, trafikk og parkering m.m.*
5. *Arbeidsprosessen vil fordre deltakelse fra flere kommunale og andre aktører som Tverrfaglig Forum (TF), Enhet for teknisk drift, Enhet for bygg og areal, Brannvesen, Havnevesen, Kragerø og Skåtøy Historielag, Fortidsminneforeningen avd. Kragerø, Kragerø Bys Venner, Sentrumsforeningen, Håndverk og Industriforeningen, Gårdeierforeningen, aktuelle velforeninger og andre.*
6. *Prosjektet organiseres med Kragerø formannskap som styringsgruppe.*

Planen fremmes som en kommunedelplan med området tilsvarende "Sentrumsplanen" som planområde. Flere av plantemaene for "Verneplanen for Kragerø sentrum" er sammenfallende med "Sentrumsplanen" som i sin tid også ble utarbeidet som kommunedelplan og vedtatt av kommunestyret i 2001. Selv om Sentrumsplanen den gang var svært framtidsrettet og vidtfaenende, kan man nok i dag si at den er moden for revidering og oppdatering.

Vern i seg selv er meningsløst og må derfor ha en hensikt og et målrettet aspekt. Vern er viktig i vår identitetsforståelse og i å gi oss kunnskap om vår fortid som over generasjoner har

formet nettopp vårt spesielle samfunn. Derfor vil fortiden være til stede i nåtiden og gi oss muligheter til å forme en sunn og oppgående framtid tuftet på kontinuitet og videreføring av vår identitetsarv. Kragerø har en rik historie å bygge videre på, og det er viktige ressurser for dagens og framtidens samfunn. Det forplikter oss til å forvalte dem med respekt for de som har levd før oss, og med omtanke for dagens og morgendagens mennesker. Denne planen skal bidra til å sikre vår kulturarv. En slik bakgrunnskunnskap menes å være helt nødvendig for å kunne være med å gi Kragerø en konstruktiv og levedyktig utvikling videre.

Det foreslås derfor at "Verneplan for Kragerø sentrum" utarbeides som en revisjon av "Sentrumsplanen" hvor temaene som verneplanen er tiltenkt, innarbeides i planen.

Sentrumsplanen er ment å bli et styringsdokument for en konstruktiv og framtidsrettet utvikling av Kragerø sentrum med positive ringvirkninger langt utenfor selve byområdet. Planen skal også utformes slik at den bidrar til informasjon og kunnskap om den kulturarven som Kragerø er tuftet på. Det er viktig for byens befolkning, for de folkevalgte og ikke minst for grunneierne å vite hva som er av verneverdi, både i byen og etter hvert distriktet omkring. Kragerø er en rar by med et unikt særpreg, det er vi alle enige om. Det er noe av attraksjonen med å bo her og å komme hit som gjester og turister. Særpreget må vernes slik at utviklingen som en anonym standardby kan unngås. Vi må ikke sage av den greina vi sitter på. I tillegg skal det være en trygg og trivelig by å bo i, og som viser kontinuitet og framsynthet som bygger på den identiteten som Kragerø har opparbeidet seg gjennom generasjoner.

Kragerø formannskap behandlet i møte den 25.01.2011 det endelige forslaget til videreføring av planarbeidet med tilhørende planprogram basert på ovenstående vurderinger. Saken fikk følgende vedtak:

Kragerø formannskap godkjenner det vedlagte Planprogram for revisjon av Kommunedelsplan for Kragerø sentrum: "Sentrumsplanen 2011 – Vern & Utvikling".

Høringslisten kompletteres med velforeningene i skjærgården.

Saken med planprogram ble deretter sendt offentlige instanser og andre berørte parter til uttalelse. Samtlige tilbakemeldinger var svært positive.

Planen har følgende arbeidstittel:

Kommunedelsplan for Kragerø sentrum

Sentrumsplanen 2011

VERN & UTVIKLING

"Fortid former fremtid"

Organisering av planarbeidet - referansegrupper

Kragerø kommunestyre vedtok i forbindelse med revisjon av kommuneplanen for 2008 – 2020 at det skal utarbeides en "Verneplan for Kragerø sentrum". I den videre behandlingen ble det besluttet at arbeidet skulle utføres i regi av Enhet for Kultur med kultursjefen som prosjektansvarlig og kommunearkitekten i engasjert ½ stilling som prosjektleder.

Planen fremmes som kommunedelplan med tilhørende prosesser og planområde tilsvarende "Sentrumsplanen av 2001." Planarbeidet organiseres som prosjekt.

Verneplanen tar for seg temaer som registreringer av bl.a. bygninger, bygningsvern, miljøvern, estetiske retningslinjer, våre felles møteplasser, vannfronten, brannvern, trafikk og parkering m.m.

Da flere av plantemaene for Verneplanen er sammenfallende med temaer i Sentrumsplanen, ble det besluttet at Verneplanen skulle utarbeides som en revisjon av Sentrumsplanen hvor temaene som er tiltenkt Verneplanen, innarbeides i Sentrumsplanen. Selv om Sentrumsplanen fra 2001 den gang var svært framtidsrettet og vidtfavnende, kan man nok i dag si at den er moden for revidering og oppdatering.

Arbeidsprosessen fordrer deltakelse fra kommunale og andre aktører som kommunens tverrfaglige forum (TF), Enhet for teknisk drift, Enhet for bygg og areal, Brannvesen, Havnevesen, Kragerø og Skåtøy Historielag, Fortidsminneforeningen avd. Kragerø, Kragerø Bys Venner, Visit Kragerø, Håndverk og Industriforeningen, Gårdeierforeningen, aktuelle velforeninger og andre.

Prosjektet organiseres med Kragerø formannskap som styringsgruppe.

Registreringer

I forbindelse med vedtaket om igangsettelse av arbeidet med Verneplan for Kragerø sentrum ble det samtidig vedtatt å starte en registrering av Kragerøs eldre bebyggelse. Dette arbeidet startet i juni 2009 og ble utført av to arkitektstudenter, Gunnar Aasen Røgne og Simen Bjørvik Andersen med veiledning av konservator Ulf Hamran. Registreringsarbeidene tok for seg bebyggelsen i "Hovedbyen" av Kragerø sentrum med Torvgata, Torvet, Storgata, Rådhusgata med bebyggelsen fram til Blindtarmen. Dette arbeidet ble avsluttet i oktober 2009.

Disse registreringene er svært nøyaktig utført, og gir en ganske utfyllende dokumentasjon av de registrerte bygningene. En slik dokumentasjon gir et detaljert bilde av hvert enkelt objekts historiske utvikling, og vil kunne være til stor hjelp og forståelse for eventuelle senere tiltak med bygningen. Slike registreringer vil være nyttige for kommunens byggesaksbehandlinger i både vurderinger og veiledninger i aktuelle saker. Likeledes vil huseiere få både kjennskap og kunnskap i forbindelse med eventuelle, framtidige forhold med bygningen. Registreringene bør derfor innarbeides i et register som på en enkelt måte gjøres tilgjengelig både for myndigheter, huseiere og andre interesserte brukere. Det anbefales også at de områdene av byen som ikke ble med i den allerede utførte registreringen, på et så snart som mulig tidspunkt, blir videreført.

Planarbeidets målsetting og overordnede mål

Som tidligere nevnt i "Bakgrunn for saken" er det en viktig premiss at Sentrumsplanen skal være et styringsverktøy som kan brukes til å bevare alt det positive som Kragerø har opparbeidet i tidens løp, og legge forhold til rette for en konstruktiv og framtidsrettet utvikling med positive ringvirkninger langt utenfor selve byområdet. Planen skal også utformes slik at den bidrar til informasjon og kunnskap om den kulturarven som Kragerø er tuftet på. Det er

viktig for byens befolkning, for de folkevalgte og ikke minst for gård-og grunneiere å vite hva som er av verneverdi, både i byen og etter hvert distriktet omkring. Kragerø er en rar by med et unikt særpreg, det er vi alle enige om. Det er noe av attraksjonen med å bo her og å komme hit som gjester og turister. Særpreget må vernes om slik at vi unngår en utvikling som kan gi oss en anonym standardby. Vi må ikke sage av den greina vi sitter på. I tillegg skal det være en trygg og trivelig by å bo i og som viser kontinuitet og framsynthet som bygger på den identiteten som Kragerø har opparbeidet seg gjennom mange generasjoner.

En ny og oppegående Sentrumsplan vurderes også å kunne få svært positive ringvirkninger for byens næringsliv ved at byens identitet, særpreg, trivsel og trygghet settes i fokus. Likeledes vurderes Sentrumsplanen som styringsdokument for en framtidig utvikling, å kunne bidra til store og positive miljømessige konsekvenser for byen.

Selv om Sentrumsplanen vurderes i dag å være svært fremtidsrettet, bør det likevel vurderes å rullere planen i forbindelse med rullering av kommuneplanen.

Kragerøs historie knytter seg til sjøen. Kystkulturen har preget byen i alle år, og disse røttene er viktige å ta vare på videre. Tidene forandres, men kulturen må bevares – et kulturløst samfunn går fort i oppløsning. Byens identitet og særpreg er de største verdiene Kragerø har, det er jo dette som har gjort Kragerø så attraktiv og tiltrekkende. Småbypreget, trangheten, variasjonene og overraskelsene er verdier som må videreføres. Men Kragerø må ikke stoppe opp eller konserveres, den må videreutvikles – som den faktisk alltid har gjort – men på byens egne premisser. Byen må oppdateres, og det er særlig infrastrukturen med trafikkforholdene som er akterutseilt – for å forbli i det maritime. Kjøremønster og parkeringsforhold må på plass for å få til en sunn utvikling av byen. For å henge med i en generell og stadig pågående samfunnsutvikling, må det være en plikt at både den politiske og administrative ledelse sørger for at infrastrukturen til enhver tid er oppdatert og dermed kan ta imot eventuelle nye utfordringer, nærmest på strak arm. Men for at Kragerø i tillegg skal være et attraktivt samfunn, må det også satses på at det finnes gode og varierte arbeidsmuligheter, tilgjengelige boliger og velplasserte boligtomter, gode skoler og oppvekstilbud for barn og unge, og ikke minst, gode kultur-, fritids- og rekreasjonsmuligheter. Alle disse fire forholdene må prioriteres like høyt. Dette vil kunne bidra til å stimulere den næringsvirksomheten som byen allerede har, og trekke til seg nye funksjoner som byen kan ha nytte av. Arealene til nye knoppskytninger i byen er begrensede, men det er igjen langs havnefronten at muligheten synes å være til stede. En utvikling langs sjøsiden vil dessuten kunne bidra til at byen igjen får ytterligere kontakt med sjøen, noe som gikk tapt da jernbanen kom til Kragerø.

Potensialene for Kragerøs fremtidsutvikling er store, men vi må spille kortene våre både fornuftig og riktig for å oppnå de beste resultatene. Beliggenheten og topografien har vært særdeles raus med Kragerø, dette må forvaltes med følsomhet. Tiden viser oss at også fjellet bak byen kan ha store muligheter til nye landevinninger for sentrum. De tekniske mulighetene blir stadig bedre, kun fantasien setter grenser.

Bildekavalkade

- før og nå

Tårnene som ble borte

Torvet i 1960-årene

Parkering, boder, kiosk og folk.

Fasader 1974

Fasader 2008

I dag er torvet byens storstue

Lille Torvet i 1970-årene

Jens Lauerstøns plass i dag

Blindtarmen i 1970-årene

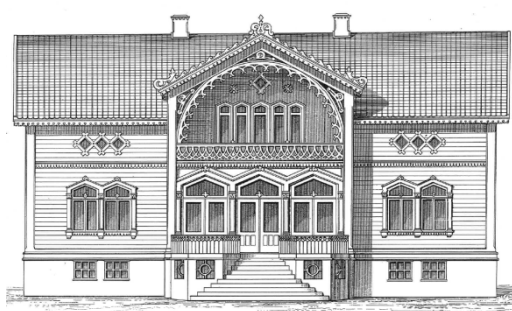
Blindtarmen i dag

1976

2013

1867 - 1884

1884 - 1965

Rådhuset i vår tid.

1965 - 1990

1990 -

Før

1976

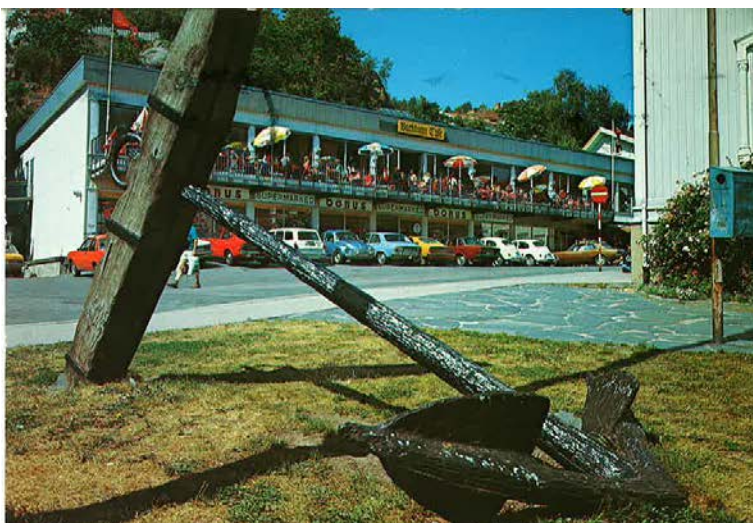

Buchholmgården omkring 1920. (Foto: Wilse)

Buchholmgården ca 1920

Bonusbygget 1969

Rådhusmiljø i 70-årene

1971

Bryggasenteret

1973

Rekefarbikken

1974

2013

*Barthebrygga med ferjene i 1970-årene
2012*

1940-årene

1959 og nå

Hagens Auto i 1950-årene

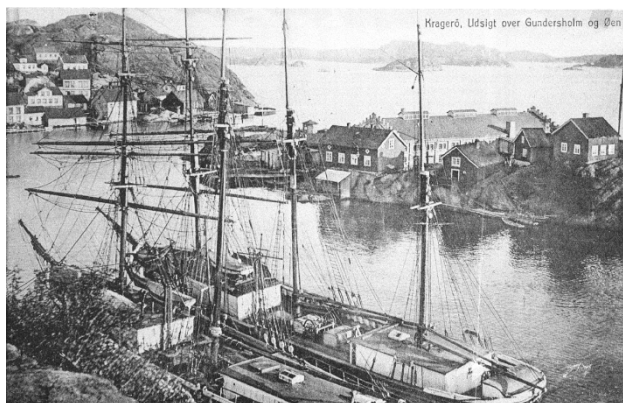
2012

Tolema i 1970-årene

2013

Gunnarsholmen før i tiden

Gunnarsholmen i dag

HISTORIKK

Kragerø fikk bystatus allerede i 1666. Til sammenligning er det ingen andre byer mellom Skien og Kristiansand som kan smykke seg med eldre bystatus. Risør og Arendal fikk bystatus i 1723, Porsgrunn i 1807, Langesund i 1837 og Brevik i 1845. Folketallet var ikke stort i det lille ladestedet som i 1666 ble anerkjent som selvstendig kjøpstad. Krog Steffens anslår tallet i sin byhistorie til omkring 350. Norges samlede folkemengde på samme tid anslås til 440.000 hvorav 40.000 bodde i byer.

Det var sjøfarten som var den viktigste næringsveien i Kragerø, og som byen ble tuftet på. Seilskutenes glanstid ble byens storhetstid. Eksporten av trevirke fra de store innlandsskogene og importen av varer tilbake gjorde Kragerø både betydningsfull og velstående. Etter hvert ble også eksport av is svært viktig for byens ve og vel. Folketallet var i 1850 steget til 3070, og det var en rivende utvikling på nær sagt alle områder. Beliggenheten og topografien var gunstig, skjønt arealer til byutvidelser var begrensede. Det var nesten bare utfyllinger i sjøen som var mulige for nye landevinninger.

I begynnelsen av forrige århundre skjedde det betydelige endringer for Kragerø. Sjøfarten gikk tilbake, og nye transportformer overtok. Det ble bygget jernbane til Kragerø, og store deler av byens sjøside ble forandret – kanskje de største endringene i byen noen sinne. Det ble foretatt store utfyllinger i sjøen og utsprengninger av fjell utenfor kirken og i fjellet ved

Skrubben hvor det ble hentet fyllmasser som ble fraktet på store lektere bort til jernbanen. Mange bygninger ble revet, spesielt i Kirkebuktområdet, og Blindtarmen ble etablert foran den gamle byen som til da nærmest lå og spilte seg i sjøkanten med seilskutene liggende langs bryggene. Nye arealer ble opparbeidet, og det ble bygget dypvannskai med jernbanespor som kunne ta imot store skip. Det ble tilrettelagt for utpreget transport mellom skip og tog, noe som var viktig på denne tiden og ble etter hvert ganske betydelig for Kragerø. Kragerø var også en kort periode endestasjon på Sørlandsbanen inntil den ble ferdigbygget mellom Neslandsvatn og Nelaug ved Arendal. I forbindelse med jernbanen ble det også bygget flere store bygninger i havneområdet som stasjonsbygningen, godsterminalen, toghallen og senere det dominerende Havnelageret. I 1927 foretok Kong Haakon den offisielle åpningen av jernbanen til Kragerø, men 62 år senere, i 1989, ble den nedlagt i likhet med mange andre sidebaner i landet. Det var igjen endringer av transportformene som medførte nedleggelsen. Transporten over dypvannskaia gikk gradvis tilbake, og byens havnefront fikk nye roller. Supermarkeder, restauranter, byggemarked og andre handelshus samt parkeringsplasser overtok etter sjøvirksomhetene.

Byen grodde på en måte opp av seg selv, men i et slags organisert kaos. Her er alle slags husformer, takformer, takmaterialer og farger. Trange gater og smau snor seg rundt i den rare byen som ligger ved fjellfoten og spiller seg i sjøkanten.

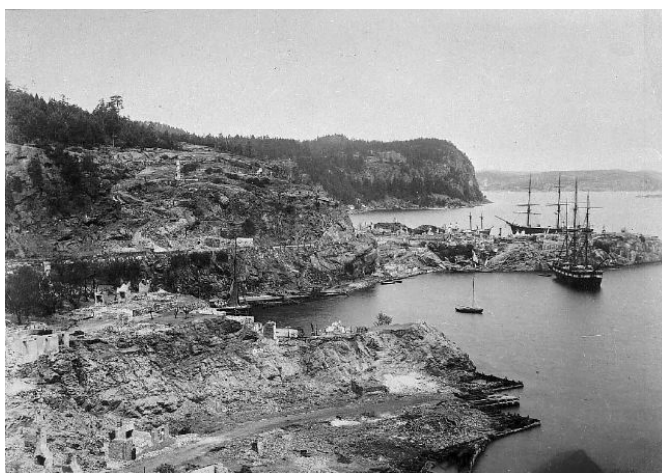
I 1960 ble Kragerø by slått sammen med nabokommunene Skåtøy og Sannidal til en felles kommune. Ikke helt uten motstand, spesielt fra sannidølenes side som hevdet at de ville gå svært tapende ut av denne sammenslåingen. Selv den dag i dag er det små glør igjen i debatten.

Bybrannene

Kragerø har som de fleste andre norske trebyer hatt sine branner. Av bybrannene i 1711 og 1886 var det særlig brannen i 1711 som berørte byens sentrum. Størsteparten av byen brant ned med over 60 hus med stort og smått. Brannen startet i det herskapelige Adellers hus som lå mot sjøen mellom nåværende Rådhus og El Paso. Paradoksalt nok var det i dette huset at ”byens stifter i 1666”, Niels Søfrensen Adeler, hadde bodd. Brannen spredte seg derfra og nordover til de store og tettliggende husene langs sjøen og tok med seg alle hus opp til bukta ved Petershollet, nåværende Jernbanetorv. Brannen bredte seg videre oppover mot høyden mellom sjøen og nåværende Torv og tok med seg all den mindre bebyggelsen som lå her. På denne tiden var det ikke noe torv, men en sumpig våtmark med en bekk som kom fra dagens Schweigaardspark-område og som rant videre ned mot Petershollet til sjøen, tilnærmet der som Torvgata går i dag. Alt på sørsiden av dette området brant ned. Før denne tid gikk sjøen helt inn til Torvet hvor det er funnet fortøyningsbolter i fjellet og skjell i grunnen. Byen ble bygget opp igjen og sto ferdig rundt 1750.

I 1886 startet nok en bybrann i Kragerø, denne gang i den nordlige del av byen. Brannen startet i Germania Hotel som lå like ved der nåværende kinobygning i dag ligger. Det var sterk storm, og brannen bredte seg raskt til områdene nord for kirken, rundt Biørnsborg, Tangeheia, ned til Kirkebukta og Stilnestangen og tok med seg rundt 200 hus. Også en skute som lå i Kirkebukta tok fyr og brant som et tent juletre ifølge et vitne. Brannen skapte en katastrofal nedgang i skipsverf-tindustrien, samtidig som seilskutetiden ebbet ut og opphørte.

Kragerø klarte ikke omstillingen fra seil til damp, og kunne ikke lenger hevde seg som sjøfartsby. Av om lag 40 verft var det i 1910 bare 4 igjen. Samtidig gikk en annen næringsvei mot slutten, nemlig isproduksjonen. Fra 1850 til 1. verdenskrig hadde byen stor produksjon av is. Hele 35 isbruk gjorde Kragerø til landets ledende iseksportør. Når man i tillegg fikk en nasjonal – og internasjonal – nedgangs- og depresjonsperiode, sank byen ned i en økonomisk bølgedal. Etter brannen i 1886 reiste det seg snart nye bydeler etter moderne reguleringer både ved

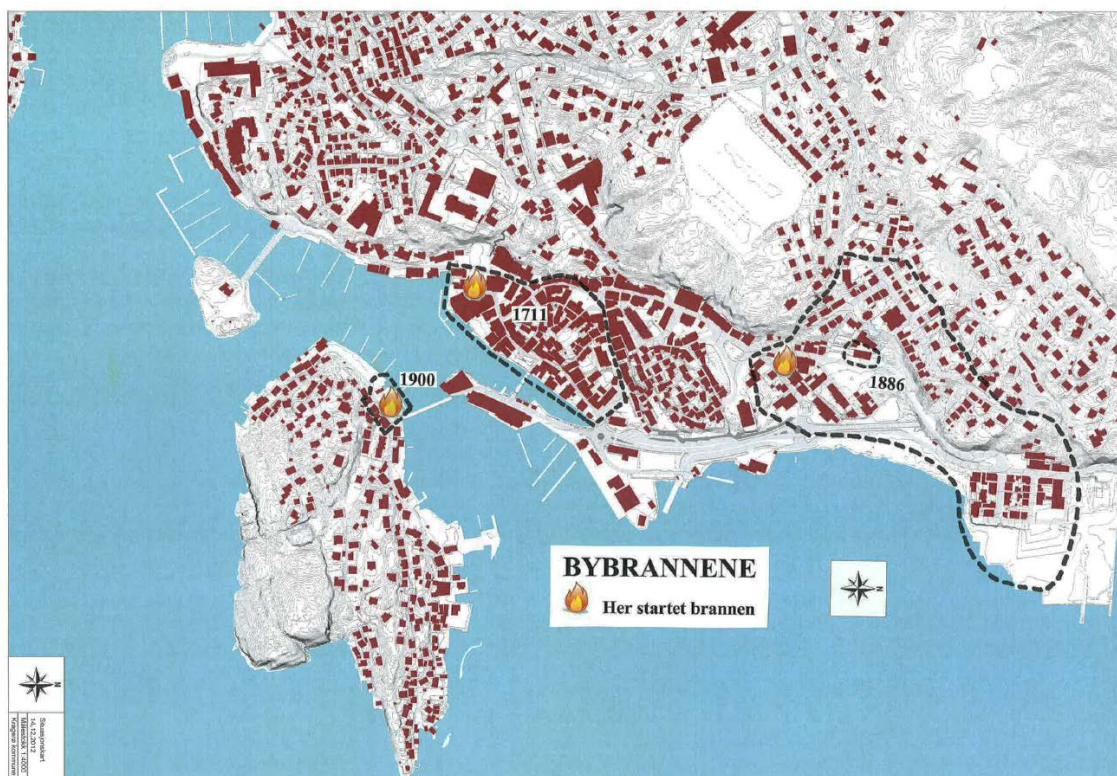
Branntomta med Stilnestangen i 1886

Parkveien og på Stilnestangen. Det ble også anlagt en ny park, Biørnsborgparken, som ble åpnet til kong Oscar II's besøk i 1891. Huset Biørnsborg, nåværende politistasjon, var forøvrig det eneste huset som overlevde brannen på grunn av fire store lindetrær omkring.

Øya har også hatt sin "bybrann". I 1900 brant nesten 20 bygninger ned fra Øybrua vestover langs Gierløffs vei til Møllerstubakken.

Bybrannene gjorde store innhugg i Kragerøs bebyggelse, og store verdier har gått tapt. Vi har heldigvis ikke hatt flere bybranner, men flere enkeltbranner helt opp til vår egen tid, også med tragiske utfall, den siste på Torvet i 2009.

Hver eneste brann er et tap for Kragerø, og det vil derfor bli gjort de beste tiltak som til enhver tid er mulig å gjennomføre for at slike tap forhindres i fremtiden. Dette vil bli en prioritert oppgave i det videre arbeidet med Kragerø sentrum.

Byplanene

I Kragerø kommunes planarkiv finnes en "Reguleringsplan for Kragerø By av 1853". Planen ble vedtatt av Kragerø formannskap og er hovedsakelig en gatereguleringsplan med sikte på å gjøre tilgjengeligheten og bruken av byen bedre. Det var spesielt gateløp med angitte bredder, beskrevet i alen, som var tema for brorparten av datidens regulering, men også forslag til nye traseer og plasser. Trapper ble forandret og nye etablert, for eksempel granittrappa (1865) fra P. A. Heuchs gate til Stines bakke. Hushjørner ble brukket og hager ble borte på grunn av gateutvidelser. Husrekken langs fjellet i Storgata kom på denne tiden, og Kirkegata opp mot kirken tok form fra gårder med større haver, til mer butikkbebyggelse. Løkkebakken ble også gradvis opparbeidet (1878/79) med senere bebyggelse langs veien. Schweigaardsparken ble som byens første park åpnet i 1885. Veien på Barthebrygga ble flyttet fra en trang kjærresti på innsiden av bebyggelsen til utsiden langs sjøsiden (ca 1860), slik den ligger i dag. Foran byen, i havneområdet, ble det store forandringer etter at kommunen i 1868 kjøpte Boseboskjæret for å anlegge fiskebrygge mot byen og dampskipsbrygge mot sjøen. Året før ble huset til Jens Lauersøn i byen revet, og det lille handelstorvet mot havnen ble dermed etablert. Herfra ble Bybrua (1872) bygget ut til den nye brygga på Boseboskjæret. Og hevet over byen, på toppen av Feierheia fikk vi i 1892 "Skolen som kneiser mot sky" som det heter i Kragerøvisa.

Åpningen av Jernbanen i 1927

I 1924 kom den første statlige lov om at det i alle byer skulle utarbeides reguleringsplaner i forbindelse med nye tiltak. Da jernbanen til Kragerø ble planlagt, var det nok først i den senere planfase at dette lovverket mer eller mindre ble tatt i bruk.

Etter at jernbanen kom til Kragerø i 1920-årene med kanskje de største endringene i byen noen sinne, skjedde det ikke så store forandringer i bybildet på mange år.

I 1956 ble byens første reguleringsplan etter statens retningslinjer, utarbeidet for Prestebrua i forbindelse med byggingen av

nytt meieri ved Andølingen. Flere bygninger i området ble revet for å gi plass til både bygningen, lasteplass foran bygningen og, ikke minst, ny adkomst fra Kirkegata – den såkalte Melkeveien – i dag Nordraaks gate.

I 1965 kom de neste reguleringsplanene for henholdsvis Løkkebakken og Skrubben. Begge disse planene var veiplaner. Løkkebakken medførte ganske store inngrep i bebyggelsen og ble ikke gjennomført, mens derimot Skrubben ble realisert i det som i dag heter Edvard Munchs vei.

I 1965 kom det også krav om at alle kommuner skulle utarbeide Generalplaner, dvs. overordnede planer for hele kommunen. Året etter engasjerte Kragerø kommune arkitekt Langeland fra Sarpsborg til å utarbeide bl.a. en Sentrumsplan for Kragerø, et arbeide som ble avsluttet med en gedigen dokumentmasse i 1971. Planene viste bl.a. flere forslag til trafikkkløsnings og lokaliseringer for fergeleie med til dels store inngrep i bygningsmiljøet i byen. Planene ble imidlertid aldri vedtatt.

I kjølvannet av sentrumsplanleggingen fremmet Kragerø Handelsstandsforening i 60-årene et forslag om å sprengte bort Kirkehaugen til bussplass og å fylle sprengsteinen i Blindtarmen til parkeringsplass for biler. Kirkehaugen ville passe nøyaktig ned i Blindtarmen ble det hevdet. Heller ikke disse planene ble realisert. På denne tiden var slike planer realistiske, og vi ser

flere byer langs kysten som fikk store trafikktraséer foran bebyggelsen langs sjøsiden. I Kragerø derimot hadde vi kanskje, og heldigvis, ikke råd til å ødelegge byen vår, sett med dagens øyne.

I 1977 fikk vi reguleringsplanen Panico. Denne planen betinget sanering av området mellom Kirkegata og meieriet. Her skulle det bygges et nytt storsenter med masse butikker, kontorer, boliger i de øvre etasjer og bilparkering i en underetasje. Et ganske omfattende prosjekt i lille Kragerø den gang, men som endte med ”bare” byggingen av eldreboligene på Andølingen.

Andølingenplanen fra 1982 er en bevaringsplan for et av byens eldste og mest sentrale boligområder som ligger mellom Jernbanetorvet og kirken.

Andølingen og Jøransberg har på en måte ”levd sitt eget liv”. Uberørt av bybrannene, og derfor med den eldste bebyggelse fra tidlig 1700-tallet. Området omfatter i dag ca 54 trehus i 1 – 2 etasjer, og representerer et ganske trangbygd og homogent boligmiljø hvor de fleste hus er fra 1800-1900 tallet.

Andølingen

Trange og krokete gater og trapper er nesten intakte og framkommeligheten med bil

fortsatt nesten umulig. Utsprengninger for veier er nesten ikke foretatt, og grunnfjellet er som regel synlig på begge sider. Veier og stier ble anlagt på grusfyllinger som ofte var ballast fra seilskutene.

Området var regnet som et fattigstrøk med forholdsvis små arbeiderboliger. I dag er dette området noe av det mest typiske Kragerø som er igjen fra eldre tider, og av den grunn gitt status som bevaringsområde. Kragerø var svært tidlig ute med å regulere Andølingen for bevaring og har også blitt eksempel til etterfølgelse for lignende planer andre steder i landet.

I 1986 fikk vi enda en bevaringsplan i byen, Barthebrygga. Også dette området har vært forskånet fra bybrannene, men i motsetning til Andølingen, består Barthebrygga av ”bare” 7 forholdsvis store bolighus i to etasjer oppført i tre før år 1800. Huset som i dag er Dansk Visekonsulat kan være Kragerøs eldste bevarte hus med klare trekk fra 1600-tallet i både størrelse, form og med gavlen mot sjøen. Opprinnelig var det nok et typisk strandsitterhus.

Flere av de andre husene på Barthebrygga har også kjerner tilbake til 1600-tallet, men på grunn av senere tilbygninger og ombygninger i datidens pompøse patrisierstil fra 1700-tallet er det hovedsakelig barokken som er dominerende.

I 1991 ble det igjen utarbeidet reguleringsplan for Skrubben. Denne gang i forbindelse med etableringen av Seniorsenteret og boligene på Munch brygge.

En disposisjonsplan over Gunnarsholmen ble vedtatt i 1996 og er i dag langt på vei ferdig gjennomført. Her finner vi byens, og kanskje kystens ”perle”, med det gamle kystfortet, svømme- og plaskebassenger for barn, badestrand (2007), badeplattform for funksjonshemmede, plener for opphold og soling, friluftsscene og helt nytt servicebygg med kiosk, dusjer, toaletter og vaskerom. Byens gjestehavn og en småbåthavn for fastboende er de nærmeste naboene til Gunnarsholmen, hvilket ytterligere bidrar til bruken av tilbudene på holmen.

I 1996, i forbindelse med det nasjonale kulturminneåret, ble Bybrua fra 1872, over Blindtarmen, valgt til Kragerø kommunes kulturminne.

Gatebruksplanen av 1998 legger bl.a. opp til en begrenset biltrafikk i sentrum. Den såkalte ”øst-vest-forbindelsen” foreslås løst med en tunellforbindelse i fjellet bak byen mellom Fermannsbakken og Theilertomta, med parkering for biler i fjellet på innsiden av sentrum og med

eventuelle senere forgreninger til Barthebrygga og Utsikten. En slik trafikkkløsning vil kunne medføre en vesentlig begrenset biltrafikk i sentrumsgatene og gjennom boligområdet på Thomesheia, rett utenfor byen.

En sammenhengende ”Strandpromenade” mellom Jernbanen og El Paso ble i 1999 vedtatt å være Kragerøs 2000-årssted sammen med ”Jens Lauersøns Plass” som ble åpnet i 2001. ”Jens Lauersøns Plass” ble dessuten med brask og bram tildelt Telemark fylkeskommunes tettstedspris i 2006 – en pris som faktisk henger ganske høyt, som det ble sagt til åpningen.

I forbindelse med en reguleringsplan i Kirkegata fra 2002 ble det i tillegg til ny bebyggelse gitt klarsignal for etablering av en ny park i byen, Norges minste, men viktigste nasjonalpark

ble det hevdet. Den 17. mai, på selveste nasjonaldagen 2002, ble Nordraakparken åpnet bare noen få meter fra det sted hvor Rikard Nordraaks far og Bjørnstjerne Bjørnsons mor vokste opp. Enhver nordmann vet at "Ja, vi elsker" er skrevet av disse to berømthetene, komponisten Nordraak og dikteren Bjørnson. Mer Norge kan neppe representeres noe annet sted enn i vår lille by. Selve symbolet på Norges frihet.

Etter nedleggelsen av jernbanen i 1989 regulerte kommunen det gamle jernbaneområdet, primært til nye samferdselsformål, som ble satt som premiss for kommunal overtakelse av området. I 1994 ble jernbanearealet tatt i bruk til ny hovedvei med busstasjon, taxisentral, oppstillingsplass for ferger og parkeringsplasser, og byen fikk igjen en god og åpen kontakt med sjøen. Etter dette satte kommunen i gang et omfattende planarbeid som hadde som formål å utarbeide et styringsverktøy for Kragerø sentrum, og som hadde til hensikt å legge forhold til rette for en sunn og konstruktiv utvikling av byen og samtidig ta vare på alt det positive som er opparbeidet i tidens løp. Dette resulterte i "Sentrumsplanen" som ble vedtatt i 2001. Siden den gang har Kragerø Havnefront gjennom vedtatt reguleringsplan i 2007, hatt mange runder med forskjellige, detaljerte forslag og innspill til den vedtatte bruken av disse arealene – men uten at det til nå er realisert noe. Fokuset er stort og interessene mangfoldige for å komme i gang med utviklingen av dette spennende området – det er nettopp her at potensialene for en konstruktiv byutvikling fortsatt finnes. Mulighetene er mange, og beslutningene for bruken vil kunne prege byen vår langt inn i fremtiden.

Reguleringsplan for Skrubbodden ble vedtatt i 2006. I Sentrumsplanen av 2001 ble det gamle industriområdet vedtatt å kunne reguleres til bl.a. boliger og næringsvirksomheter. Imidlertid ble reguleringsplanen for Skrubbodden regulert til 40 boliger, 80 fritidsboliger, 30 sale- and leasebackleiligheter samt store utfyllinger i sjøen. Fritidsboliger, utfyllinger i sjøen og kanskje også sale- and leasebackleiligheter er i strid med gjeldende Sentrumsplan, men ble vedtatt for å bidra til at bedriften Naper kunne innhente nødvendig kapital for videre drift. Reguleringsplanen for Skrubbodden ble senere varslet endret, og vil bli lagt frem til ny behandling tidlig i 2013.

I 2009 ble reguleringsplanen for Kirkeområdet vedtatt som en deljustering av Havnefront-

planen. Formålet var å gjøre omgivelsene rundt kirken mer parkmessige og rydde opp i parkeringsforholdene helt oppi kirkeveggene. Det var også et ønske om å legge forhold til rette for et Kirkens hus som et slags tilbygg til kirken.

Ferdigstilles til byjubileet 2016

I 2010 ble reguleringsplanen for området ved Theilertomta vedtatt. Formålet var å legge forhold til rette for å bebygge selve Theilertomta og legge parkering i fjellet på innsiden. Det ble også lagt føringer i planen for bevaring av den gamle Hellesundbygningen og disposisjoner for bedre trafikkavvikling både på land og i sjøen.

Avslutningsvis i dette avsnittet bør nevnes at det nyeste tilskuddet til oppgraderinger av plasser i bykjernen er Jernbanetorget, hvor det 9. juni 2011 ble avduket en lekeskulptur med et lite vannspeil med hoppesteiner, små bekker og en hule samt lekeapparater for barn. Dette synes å slå svært godt an for barn – og voksne som kan sitte på oppsatte benker og betrakte barnas klatring og lek.

Jernbanetorget

Påvirkninger utenfra – Byggeskikk – Lokal egenart

Til alle tider har bygninger blitt oppført i tidens stiluttrykk. Ofte har stiluttrykkene oppstått lenger sør i Europa og spredd seg videre og etter hvert også til Norge. Det var sjøfolk, handelsmenn og embetsmenn som hentet hjem de nye stilene til landet. De forskjellige stilperiodene har forskjellige uttrykk som avløste hverandre. Etter en sprudlende stilperiode ser vi ofte at etterfølgende periode uttrykker seg ganske nøkternt for så å bli avløst av en ny sprudlende periode, nesten som en sinuskurve i arkitekturhistorien. Aksjoner etterfølges av reaksjoner som igjen etterfølges av nye aksjoner og reaksjoner osv osv. Nye bygninger som oppføres i lokalsamfunnene rundt omkring er også påvirket av stedets klima, natur og eksisterende bygningsmiljø. Et områdes byggeskikk er et speilbilde av stedets næringsliv, historiske utvikling og tradisjoner. Den gode byggeskikk viser i tillegg tilpasning til sine omgivelser. Videre er byggeskikk også påvirket av den lokale materialbruk, lovverk, håndverksteknikk, oppvarming, belysning samt vann og avløpsforhold. Arkitekt, professor Tore Brantenberg uttrykker det slik; ”God byggeskikk er en syntese av fortidens erfaringer, nåtidens muligheter og fremtidens forventninger”.

Kragerø har liksom grodd opp av seg selv, men likevel i et slags organisert kaos. Her er alle slags husformer, takformer, takmaterialer og farger. Og de trange gatene og smauene snor seg rundt i den lille rare byen som ligger ved fjellfoten og speiler seg i sjøkanten. Det er dette som er typisk for Kragerø.

På 50-60-tallet skulle byen moderniseres. Etterkrigstiden slo ut i full blomst med kjappe ferdighus og ingeniørbygg i moderne funksjonstiltrykk – for første gang i arkitekturhistorien ble tilpasning til omgivelsene ikke særlig vektlagt. Vi fikk mursteinshuset på Barthebrygga i 1959, Posthusgården i 1962, Bryggasenteret i 1962 og helt til vår tid, Sentrumsgården i 1966 og Bonusgården i 1969. Folk reagerte, for slike hus ville ingen ha – de passet ganske enkelt ikke inn. Det resulterte også i at Sentrumsgården noen år senere ble ombygget med valmet tak og trekledning og malt rød for liksom å kamuflere misforholdet.

Bygningshistorien deles som oftest opp i en kunsthistorisk inndeling i stilarter. Dette gir en gjenkjennelig måte og ”lese” en bygnings historie på. Men vi må også være klar over at byggeskikken er en kontinuerlig endringsprosess, hvor bygg har blitt bygd om, flyttet, bygningsdeler har kommet fra andre hus osv. Huset selv, måten det er bygget på, utseende og

materialbruk kan fortelle en del, mens andre kilder som gamle bilder, branntakster og lokalhistorisk kunnskap kan gi andre, utfyllende opplysninger.

De mest fremtredende stilbetegnelser i bygningshistorien omhandler i første rekke store hus for velstående byggherrer, som i større eller mindre grad dannet forbilder for de mer alminnelige hus. For mange hus vil det derfor være meningsløst å si at huset har et spesielt stilpreg, men kanskje en enkelt dør, en profilert list, eller litt malt dekor har spor av påvirkning, selv i de enkleste hus.

Stilperioder i Kragerø

I Norge regnes reformasjonen i 1536 å danne skille mellom middelalder - med den romanske og gotiske stilperioden - og den nyere tid. Det er få bygninger igjen fra middelalderen, men stavkirkene, noen steinkirker og andre steinhus samt stuer og loft er fortsatt tatt vare på mange steder. Den nyere tid regnes altså å starte med renessansen som stilperiode, og det er i den sammenheng vi også møter den første bebyggelsen i Kragerø.

Renessanse

- tiden før 1700

Stilen oppsto i Firenze i Italia omkring 1420 og spredte seg langsomt i Europa og til Norge først på 1600-tallet. Stilen var en "gjenfødelse" av antikkens byggestil.

I Europa var husene ofte høye og smale med gavlen mot gaten

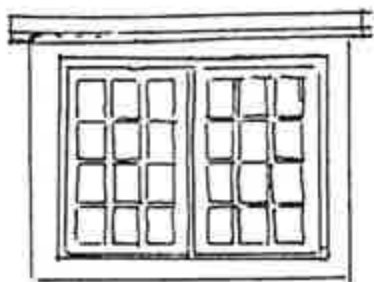
Barthebrygga 4

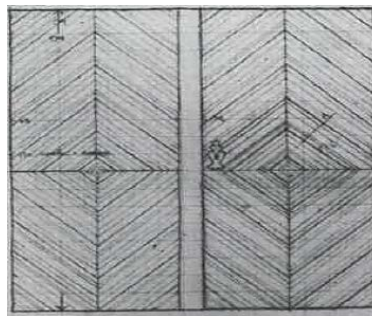
Barthebrygga 14

Den aller eldste bebyggelsen i Kragerø kan være fra eller ha kjerner fra denne tiden på Barthebrygga, Øya og muligens Andølingen. Disse områdene har unngått bybrannene og kan derfor ha elementer i seg helt tilbake fra 1600-tallet. Uten at det er dokumentert hevdes det at Barthebrygga 4, delen med Dansk Visekonsulat, og Barthebrygga 14 kan være oppført på 1600-tallet og dermed være Kragerøs eldste hus. Likeledes hevdes det at det fredede steinhuset ved Biørnsborg – nåværende politistasjon – også kan være fra denne tiden, men det er det delte meninger om.

Typisk vindu og dør:

Blyglassvindu

Panelt labankdør

Barokk

1650 – 1760 (1700-tallet)

Stilarten ble utformet på 1500-tallet i Italia. Den er pompøs, preget av overdådig ornamentikk, svungne linjer og symmetri. Kjennes ofte på hus med høye og helvalmede tak, ”smårutede” vinduer og svulstig og rikt profilert listverk.

Barokken som stilperiode i Norge var innenfor arkitekturen en av våre lengste, toneangivende perioder og som varte i over hundre år. Barokken ble så innarbeidet at den preget også det bygningsmessige uttrykket i etterfølgende stilperiode, Rokokkoen, som til sammenligning regnes i Norge å ha vart i ”bare” 30 år.

I Kragerø har vi bygninger i barokk stilart både på Barthebrygga, Øya og i byen. Husene er oftest store, hvitmalte og med glaserte takstein.

Batteriet på Gunnarsholmen stammer trolig fra årene etter at byen ble grunnlagt i 1666.

Barthebrygga 10
Mos hus

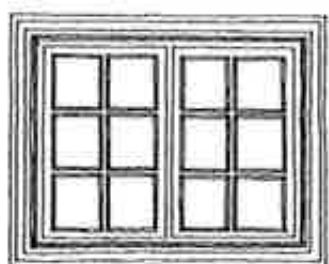

Barthebrygga 8
Wiborggården

P.A. Heuchs gate 18
Paulsengården

Typisk vindu og dør :

UTVIK

Rokokko

1760 – 1790

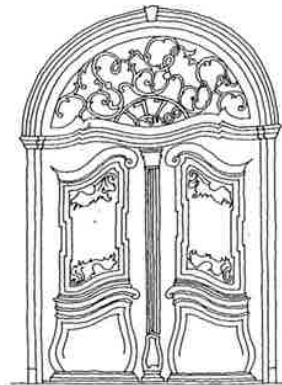
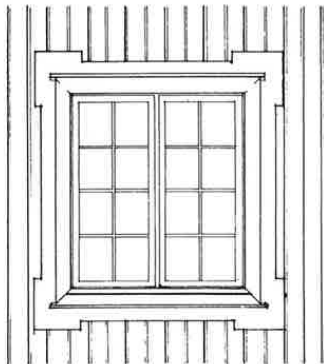
Stilen oppsto i Frankrike og er en mer frodig videreføring av barokken. Den har også et langt mer oppløst og asymmetrisk formspråk. Rokokkoen var en forholdsvis kort stilperiode i Norge på 30 år og preget først og fremst interiør og møbelkunsten.

I Kragerø har vi flere bygninger oppført i denne tidsperioden, men det arkitektoniske uttrykket er som regel videreført fra den forutgående og utbredte barokke stilperioden.

Galeioddveien 39

Typisk vindu og dør:

Klassisisme / louis seize

1780 – 1810

Det var i Frankrike, i kong Ludvig 16.'s tid at stilen oppsto. Det var de klassiske forbildene som igjen ble interessante, og som en reaksjon på barokken og rokokkoens svulstighet. Det var spesielt utgravningene i Pompeii som dannet grunnlaget for et klassisk og mer nøkternt stiluttrykk. Denne stilarten danner også en overgang mellom barokk/rokoko og den etterfølgende og dominerende empiren.

De klassiske påvirkningene i norsk bebyggelse ble ganske utbredt. De helvalmede takene erstattes etter hvert av halvvalmede tak i et lettere uttrykk. Glassfremstillingen gjorde det mulig å lage vinduer med større, klarere og billigere ruter.

I Kragerø bygges det flere hus i denne perioden som bærer klare klassiske preg. Mange hus blir også utvidet og ombygget i et uttrykk som var påvirket av denne tidens byggestil.

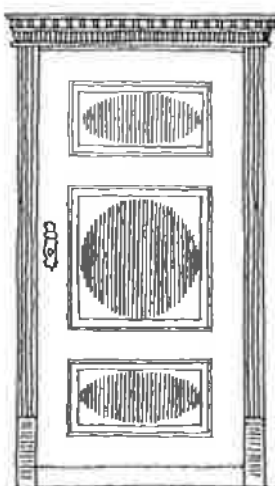
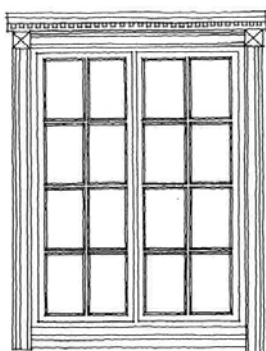

Gamle Kragerøvei 9 "Biørnsborg"

Tollboden

Typisk vindu og dør:

Portal i Paulsengården

Empire

1810 – 1835

Empiren hadde også sitt opphav i Frankrike og fikk sitt preg fra Napoleons keiserdømme. Stilen var en videreføring av klassisismen men uttrykte beundring for antikkens og den greske og romerske keisertids arkitektur. Spesielt steinarkitekturen var toneangivende, og idealene var strenghet, enkelhet og rene linjer.

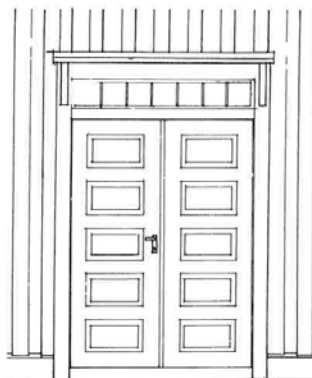
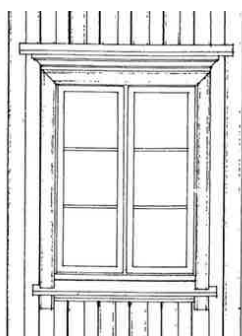
Thomesheiveien 7 "Mindas hus"

Norsk empire preges av nøkternhet. Takene fikk flatere takvinkel enn tidligere, vinduene fikk færre sprosser og liggende trekledning ble også benyttet. Søylemotiver og/eller gavlmotiver over innganger og vindusomramninger var ofte benyttet.

I Kragerø finnes det hus fra denne perioden, og spesielt mindre bygninger har ofte klare trekk fra empiren.

Typisk vindu og dør

:

Sen-empire

1835 – 1870

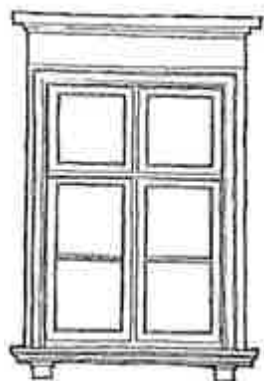
Sen-empiren var en videreføring av empiren og hadde sitt opphav i Tyskland og Østerrike. Det var spesielt en type firedelt planløsning i boligene som kom til uttrykk og medførte også at pipen ble plassert sentralt.

I Norge var det oppgangstider, og skipsfarten hadde sin oppblomstring hvilket influerte på vekst i byggebransjen. Kragerø fikk også sin del av dette, og den nye stilpåvirkningen fra Europa medførte at sen-empiren også kom til uttrykk i bygningene her. Vinduene fikk større glassflater og krysspostvinduet med nedre ramme delt med sprosse ble vanlig i større hus.

Stines bakke 8 "Sjømandsforeningen"

Typisk vindu og dør

Sveitserstil

1860 – 1920

Som navnet bærer preg av, oppsto stilretningen fra Mellom-Europa. Det var spesielt trehusarkitekturen i Sveits, Østerrike og Syd-Tyskland som dannet forbildene. Igjen kopieres tidligere stilepoker som uttrykkes i en kraftig endring av muligheter i byggeteknikken. Den industrielle revolusjon har slått igjennom for alvor, og håndverket ble tilført nytt verktøy og nye metoder. Det var oppgangstider, og kontakten mellom landene blomstret.

Over hele vårt land ble sveitserstilen svært populær. Det kan nok hevdes at den nye stilen nærmest voldtok bygningsindustrien vår. Eldre hus, ofte i empirestil, ble bygget om i den nye sprudlende stilen, og all ny bebyggelse ble oppført i sveitserstil over det ganske land. Vi fikk vakre løvsagsdetaljer i tre, glassverandaer, store vinduer, store takutspring og synlige konstruksjoner, ofte malt i kontrastfarger. Det ble en frodighet i byggebransjen som vi neppe har sett maken til verken før eller senere.

Kragerø var intet unntak.

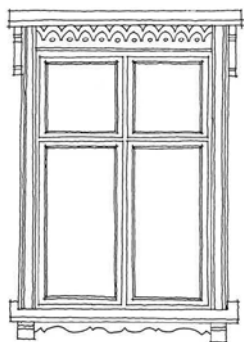

Thomesheiveien 6

P.A. Heuchs gate 35 "El Paso"

Typisk vindu og dør

Historisisme

1860 – 1910

Historisismen ble en slags kopiering av klassiske stilelementer uttrykt i en søken etter egne nasjonale forbilder. I Danmark ble den også betegnet som ”stilforvirringsperioden” fordi alle tidligere klassiske stiler kom igjen til uttrykk. I Norge fikk vi også en spesiell nasjonal avlegger i Dragestilen som liksom ble det norske med de gamle stavkirkene som forbilder.

I Kragerø ble flere bygninger oppført på denne tiden som for eksempel Kragerø Sparebank (1901) som viser en særdeles rik detaljering i mange klassiske stiluttrykk, Meierigården (1901) hvor nå Optiker Vestøl AS holder til, Konsul Parkers biografbygning (1907) hvor nå Kragerø Blad Vestmar holder til og Victoria Hotels murfløy (1912), for å nevne noen, og som alle er tegnet av stadsingeniør og arkitekt i Kragerø, Erik Fjeld (se også avsnittet om Jugend).

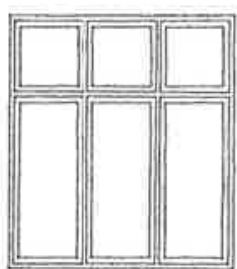

Kragerø Sparebank

Kragerø kirke (1870) er oppført i på den tidens tradisjonelle nygotiske stil etter tegninger av den den gang samtidens kjente arkitekt Georg Andreas Bull fra Christiania.

Vi fikk også ”typeskolene” landet rundt hvor skolen på Feierheia sto ferdig 1892, oppført etter slike byggetegninger.

Typisk vindu og dør

Jugend

1890 – 1920

Det var Frankrike med "Art Nouveau" og Belgia som førte an i den nye stilepoken som fikk forholdsvis kort levetid. Målet var å bedre formgivningen for alminnelige industriframstilte produkter som alle skulle ha råd til å kjøpe, men stilen utviklet seg i stedet mer og mer dekadent som den nye generasjon arkitekter og malere etter hvert tok avstand fra.

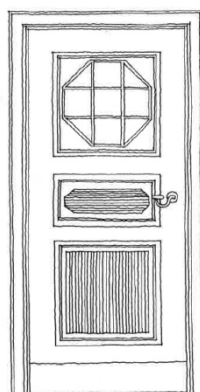
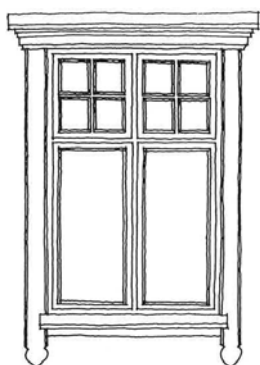
Jugend hadde ofte utsmykkede fasader, særlig i tilknytning til inngangspartier og vinduer. Buede motiver og vindusinndeling med småruter oppe og større flater nede ble typisk. Takene var ofte brutt og trukket nedover andreetasje på langfasadene og med halvvalm på gavlene. Typisk er også karnapp og mindre takutspring.

Kragerøs stadsingeniør og arkitekt, Erik Fjeld (1870–1955), var særdeles produktiv og beriket byen og distriktet med mange bygninger. Han behersket de fleste stilformer, og i jugendstilen tegnet han både forretningsgårder og ikke minst villaer som for eksempel nåværende Havgap i Storgata 10 og spesielt de vakre, uanstrengte og muntre murhusene langs sjøsiden av Parkveien.

Parkveien mot sjøsiden

Typisk vindu og dør

Funksjonalismen

1925 – 1940

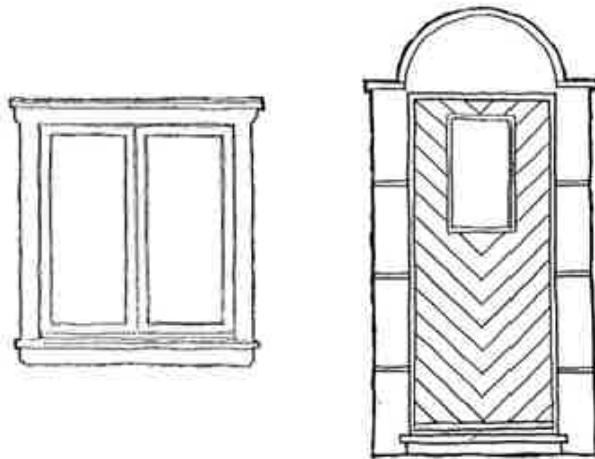
Etter 1. verdenskrig oppsto det et opprør mot fortidens stillkopiering blant arkitekter, særlig i Tyskland og Frankrike. Det var et enklere og funksjonelt formuttrykk som ble toneangivende. Sol, lys og luft ble viktige idealer, og nye byggetekniske muligheter med stålkonstruksjoner og armert betong medførte at arkitekturen kunne forenkles i et mer kubistisk og nøkternt uttrykk.

I Norge fikk vi ”funkishus” med flate tak, pyramidetak, hjørnevinduer helst uten sprosser og ofte med liggende panel. Ny teknologi ga nye materialer og nye byggemetoder.

Kragerø Biograf fra 1935 – Arkitekt K. Ugland

Typisk vindu og dør

Modernismen

– etter 1940

Gjenreisningen av Norge etter 2. verdenskrig kom til å prege den første tiden av denne bygningshistorien. Byggeaktiviteten hadde lenge ligget i dvale, og etter krigen skulle landet bygges. Det ble etter hvert et mylder av forskjellige og enklere byggematerialer på markedet. Ingeniørene og ”ingeniørhusene” kom på banen med kjappe løsninger. Ferdighusene kom på markedet, og Husbanken ble opprettet for

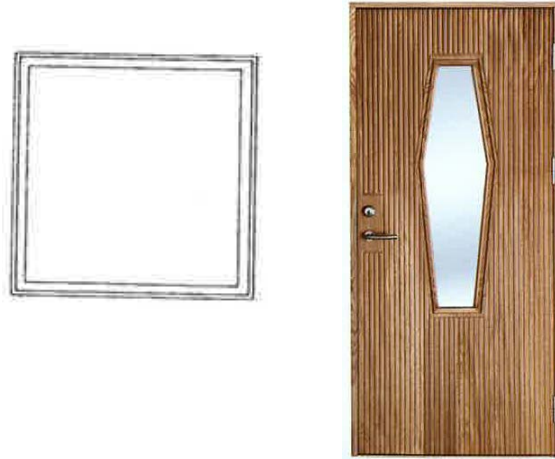
Boligbyggelagshus på Skriverheia

å hjelpe til med å finansiere folks behov for å bygge nye hus. Det var ofte enkle hus, ofte i 1½ etasje og kubistisk huskropp. Boligbyggelag benyttet svært ofte dette i sine boligbygg.

Husene var ofte fleksible og utformet slik at de var enkle å utvide. Takvinkelen var bratt og ga mulighet for utnyttelse av loftsetasjen.

De første typehusene kjenner vi fra slutten av 1800-tallet, da som sveitserstil eller noe man kalte for ”norsk stil”. Etter verdenskrigen ble det produsert enkle, billige og meget bra arkitekt-tegnede typehus. Forbildene senere er bl.a. amerikanske bungalower og andre utenlandske eller norske bygninger. I dag hentes også ofte inspirasjon fra tidligere tiders byggestiler i Norge.

Typisk vindu og dør

Vår tid

- rundt millenniumskiftet til nå

Tårnhus i Urene

Modernismen er fortsatt et begrep i vår samtidsarkitektur, men nye stilretninger med organisk og skulpturale byggverk slo også røtter som et uttrykk for frihet og demokrati. Arkitekter som Frank Lloyd Wright med Guggenheimmuseet og Le Corbusier med Valfartskirken ble forbilder. Etter hvert kom High Tech-arkitekturen med vekt på det konstruktive uttrykket og mye glass. Postmodernismen ble en annen kortvarig uttrykksform hvor de gamle stilene kom fram igjen i et sammensurium og moderne formspråk hvor dekoren ble viktig. Så kom ”Dekonstruksjonen” hvor modernismen igjen ble satt i fokus.

Mens postmodernismen og dekonstruktivismen fikk – og fortsatt får – de store overskriftene, eksisterer det imidlertid fortsatt funksjonalistiske strømninger i klassisk modernistisk forstand. Mange kritikere vil uttrykke de nåværende arkitekturtrendene med begreper som ”moderne pluralisme”, og det betyr egentlig at bygninger er underlagt de samme mote-strømningene som musikk og hårsveis. Det er nok enkelte tendenser som er særlig iøynefallende, men i stedet for å forholde seg strengt til disse, er det stadig flere som gjør som de selv vil og i en slags frodig skaperglede.

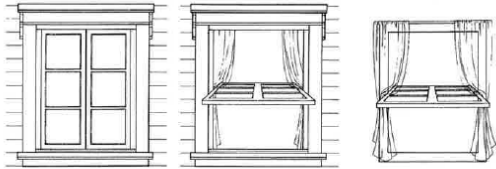

Postmodernisme ved skolesenteret

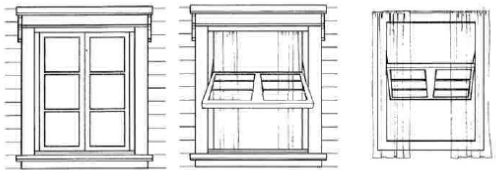
Vår tid må få litt avstand til samtiden – først da er det kanskje mulig å få øye på de stilhistoriske retningene.

Typisk vindu og dør

«MODERNE»

Svingvindu

Glidehengslet vindu

Dreie-vippe-vindu

(BONYTT nr. 10-80)

Severdigheter og arrangementer

Kragerø er en av landets eldste byer og fikk kjøpstadsprivilegier som den 12. i rekken allerede i 1666.

- 1 Tønsberg (871)
- 2 Trondheim (997)
- 3 Oslo/Christiania (1000)
- 4 Sarpsborg/Fredrikstad (1016)
- 5 Bergen (1070)
- 6 Stavanger (1125)
- 7 Skien (1358)
- 8 Kongsberg (1624)
- 9 Kristiansand (1641)
- 10 Røros (1664)
- 11 Halden (1665)
- 12 Kragerø (1666)

Ut fra dette synes Kragerø i seg selv å være en severdighet. Men det er likevel den fine beliggenheten ved sjøen, bebyggelsen, de trange gatene, sjarmen og alt det attraktive som har gjort Kragerø til den severdigheten den er. Det finnes også et mangfold av kunstutstillinger i byen vegg i vegg med antikkutsalgs og hyggelige spesialforretninger.

Gundersholmen Kystfort

Gunnarsholmen må spesielt nevnes. Her finnes det gamle Gundersholmen Kystfort som sannsynligvis ble etablert i forbindelse med byens grunnleggelse i 1666. Festningsanlegget har 12 kanoner som skulle beskytte byen mot fiendtlige angrep, men det var først i 1808 at det ble avfyrt skudd fra fortet mot den inntrengende, engelske fregatten Tartar som dermed ble sendt på flukt. Ut over denne episoden har kystfortet blitt brukt til fredelige salutteringer i forbindelse med årlig feiring av byens velgjører Jens Lauersøns fødselsdag, 17. mai og andre viktige begivenheter. I dag er

holmen også et yndet friområde med badestrand

mot byen, plener og steder hvor folk soler seg og slapper av, kiosk og serviceanlegg, en maritim skulptur utført av den kjente kunstneren Carl Nesjar, oppbygget scene og ikke minst, en sentral beliggenhet i byen som med rette gir holmen betegnelsen – kystens perle.

I forbindelse med Gunnarsholmen blir ofte også Sjøbadet på Øya nevnt som en attraktiv badeplass i sentrumsområdet. Og siden vi nevner Øya så bør Veten nevnes som utsiktsstedet mot byen og havet.

Badestrand på Gunnarsholmen

Barthebrygga, Andølingen og også Øya, har byens eldste boliger som alle har overlevd bybrannene både i 1711 og 1886. Spesielt Barthebrygga eksponerer tidligere velstandstider med de store herskapshusene fra 1600-1700 tallet som ligger på rekke og rad langs sjøen.

På motsatt side av byen, mot nord nedenfor Andølingen, ved Jernbanetorget, ligger Withs Boder fra 1600-1700 tallet. Riktignok er 2/3 av bodene oppført som kopi i 1993, men de viser hvordan de gamle sjøbodene som den gang lå helt i vannkanten i dag har fått nye funksjoner på en positiv og miljøvennlig måte.

Rådhuset sto ferdig bygget som privatbolig for byens ”1. dame”, enkefru Boel Cathrine Biørn, i 1867. Herskapshuset ble oppført på ”byens beste tomt” og tegnet av ingen ringere enn arkitekt Emil Victor Langlet, som da nettopp var ferdig med tegninger for Stortingsbygningen i Christania. Det kan faktisk ses fellestrekk, spesielt i 1. etasje, mellom Stortingsbygningen og boligen til enkefru Biørn. Det store huset ble bygget i en blanding av sveitser og historisk stil med store festsaler, værelser og tjenerfløyer med all den pomp og prakt som var mulig på den tiden. Kommunen overtok bygningen under siste verdenskrig, og etter krigen ble det vedtatt å bruke huset til Kragerøs Rådhus. En større ombygging, til slik den fremstår i dag, var fullført i 1994.

Kragerø Rådhus

Theodor Kittelsen, den kjente tegneren og maleren, ble født i Kragerø i 1857. Kittelsenhuset hvor han vokste opp ligger sentralt i byen og er i dag museum med årlige utstillinger for å minnes hans kunstutfoldelse. Plassen foran huset og Storgata ble høsten 2011 døpt Theodor Kittelsens plass, og det ble avduket en byste av kunstneren, gitt i gave fra utflyttede Kragerøgutter i anledning Kittelsens 150 års jubileum i 2007.

Kragerø kirke fra 1870 ble oppført i tegl i nygotisk stil etter tegninger av stadskonduktør Georg Andreas Bull i Christiania, en av samtidens kjente arkitekter. Kirken erstattet den gamle Christi kirke fra 1652 som da ble revet i 1871.

Kirken i dag hadde opprinnelig tre spissbuevinduer i alterveggen som vender ut mot Bærøyfjorden, men disse ble på et senere tidspunkt murt igjen. Kanskje det nå vil være en idé og åpne de igjen, for tross alt er hele Kragerøs historie tuftet på kontakten til fjorden og havet. Det synes ikke riktig å stenge dette ute.

Bybrua ble bygget 1872 til den nye brygga på Boseboskjæret hvor nå Bryggasentert ligger. I forbindelse med at jernbanen kom til byen i 1920-åra ble også Blindtarmen etablert, og Bybrua fikk dermed en viktigere rolle i byens havneområde. I forbindelse med Kulturminneåret i 1996 ble Bybrua valgt til Kragerø kommunes kulturminne.

I over 100 år er det to store bygninger som har satt sitt spesielle og severdige preg på byen – og fortsatt gjør det. Det er kirken fra 1870 og skolen på Feierheia fra 1892.

Skolen og kirken har preget byen i over 100 år

Torvet i byen ble først etablert i 1895 etter at den gamle og tradisjonsrike Borgerskolen og Rådstuen ble revet året før. Byen fikk dermed en etterlengtet og tidsmessig handelsplass som ble flyttet fra Jens Lauersøns plass ved bryggene. Det ble også bygget basarer med flere utsalgsboder langs østre husrekke på Torvet, men basarene ble dessverre revet igjen i 1966. I dag er det meste av handelen borte, og rundt 1990 foretok kommunen en renovering av Torvet med bl.a. oppsetting av en midtstilt fontene med symmetrisk plasserte lykter og trær. Det ble satt opp benker og lagt til rette for at Torvet skulle bli byens storstue hvor folk kunne møtes.

Torvet er i dag byens storstue med diverse arrangementer gjennom året. Bondens Marked har vist seg å trekke mange mennesker til seg slik Torvet fungerte for mange år siden.

Ved millenniumskiftet ble alle norske byer oppfordret til å etablere sine tusenårsprosjekter. I Kragerø ble Strandpromenaden langs Blindtarmen valgt med den etterfølgende etableringen av Jens Lauersøns plass. Jens Lauersøns plass ble forvandlet fra parkeringsplass til park med benker og amfi mot Blindtarmen som kunne brukes til mange forskjellige aktiviteter. Parken viser seg å ha blitt et av byens mest populære samlingssteder og ble for øvrig tildelt Telemark fylkeskommunes tettstedspris i 2006.

Jens Lauersøns plass og strandpromenaden

Fra før har Kragerø byens første park, Schweigaardsparken fra 1885 i Løkkebakken med bysten av bysbarnet, professor og stortingspolitiker Anton Martin Schweigaard, Biørnsborgparken fra 1891 som ble anlagt etter bybrannen i 1886 av byens forskjønnesråd og Minneparken ved kirken fra 1946 til minne om falne Kragerøborgere i 2. verdenskrig.

I 2002 ble landets minste nasjonalpark åpnet i Kragerø. Nordraakparken ble åpnet på selveste nasjonaldagen den 17. mai til ære for fatterne Rikard Nordraak og Bjørnstjerne Bjørnson som begge hadde sine aner bare noen meter fra denne parken.

Det siste tilskuddet til park i sentrum ble åpnet på Jernbanetorget i juni 2011. "Kilden" er en lekeparks for barn hvor de kan klatre, huske og hoppe på steiner i et vannspeil, alt utsmykket på en kunstnerisk måte med et flott innslag med blomster og planter.

Av spennende kunstgallerier og håndverksverksteder med variasjon og bredde i sine utstillinger og kunstprodukter må nevnes Kragerø Kunstforening i P. A. Heuchs gate, Galleri Nicolines Hus i Stines bakke, Galleri Kragerø ved Blindtarmen, Galleri Løkkebakken i Løkka, Compagniet verkstedsutsalg i Kirkebukta, og Helmersens Glass i Kirkegata. I øyeblikket har for øvrig kommunen i samarbeid med fylkeskommunen, satt i gang et prosjekt i Kirkegata hvor det etableres et kunstnerkvarter med flere forskjellige kunstnere representert.

Edvard Munch bodde på Skrubben i Kragerø fra 1909 til 1915. Her opplevde han en av sine mest intense og kreative perioder. Han ble inspirert av menneskene og naturen rundt seg til å skape blant annet hovedverkene "Solen" og "Historien". I 2001 ble det avduket en statue av Munch på Skrubben hvor han ser utover Kragerøfjorden slik han gjorde da han malte "Solen". Hundre år etter at Munch kom til Kragerø ble det i 2009 satt opp reproduksjoner av Munchs Kragerømalerier på steder hvor han fant sine motiver. Dette har blitt til en svært populær vandretur langs en skiltet rute som kalles "I Edvard Munchs fotspor".

"Kragerøfestivalen" er en kjent skolekorpsfestival over det ganske land. Annethvert år siden 1986 har 2-3000 unge korpsmusikere fra hele landet ankommet vår lille kystby for å delta i det som de selv kaller sommerens høydepunkt.

"Påskebadet" innleder badesesongen med stup og hopp fra Bybrua i Blindtarmen hvert år på selveste påskeaften. Det settes et tak på 100 deltakere med "først til mølla"-påmelding, og det er et yrende liv og folkehav rundt arrangementet.

Kogg-regatta med bortimot 100 trekogger i skjærgården er en årlig sommerseanse med mye tilhørende show. Oppfinnsomhetene for å oppnå premiering viser stor frodighet og spenstige løsninger.

"Den norske filosofifestivalen i Kragerø" har også etablert seg som et årlig arrangement i sommerbyen og med mange tilreisende gjester og deltakere.

Kragerø Havnefestivalen er det yngste tilskuddet i byens arrangementer. Festivalen er et resultat av kommunens deltakelse i prosjektet Havet som forener, en maritim del av et EU-støttet nettverk for kulturopplevelser, IKON som er et samarbeid i Kattegat/Skagerrak-regionen. Hver sommer fylles havnen med store og små båter i alle årganger og ofte med noen klassiske klenodier. Kragerø har også vært havn for Nordisk Seilas da vi får besøk av store seilskip og seilbåter i et internasjonalt miljø.

Kirken har med årene blitt arena for mange kulturelle arrangementer. Dette spenner fra de tradisjonelle kirkelige til både jazz, rock og teaterinnslag for å nevne noe.

Gea Norvegica Geopark er den første godkjente UNESCO geoparken i Skandinavia. Rundt omkring i Kragerø er det et nettverk av flotte geologiske lokaliteter som tilrettelegges for publikum. Nærmest sentrum er Dypedalsgruva ved Løkkebakken.

På fjellsiden over byen har vi Steinmann utsiktspunkt med et fantastisk skue ut over vår lille rare by og videre mot skjærgården og Skagerrak. Steinmann ligger riktignok litt utenfor sentrum, men er et besøk verd for å få det beste inntrykk av våre mange severdigheter.

Utsikt fra Steinmann

Innbyggere

- 1666 : Dette var året som Kragerø fikk sine byprivilegier. Innbyggertallet var den gang omkring 350 personer i den lille kjøpstad.
- 1770: Byen hadde dette året registrert 208 hus og 941 innbyggere.
- 1850: Tidsrommet fra 1850 kalles glanstiden for de hvite segl. På denne tiden nådde Kragerø by toppen både i velstand og befolkningstall som da var 3070 innbyggere.
- 1865: Innbyggertallet hadde på 15 år vokst med hele 1019 personer, til 4089. Dette som følge av at omkringliggende bydeler som Smedsbukta, Nautebakken, Havna og Tangen ble innlemmet i Kragerø.
- 1875: Det ble på 10 år en stigning i folketallet på 761 personer, til 4850. Kragerø var nå blitt en av våre største sjøfartsbyer. Den mer enn 200 år gamle kirken var blitt for liten, og den nye kirken var tatt i bruk. Etter bare noen få år var også den nye kirken blitt for liten og ble derfor utvidet med gallerier som gjorde at kirken nå kunne ta imot 1800 mennesker. Galleriene ble revet igjen, på grunn av akustiske forhold, i 1996.
- 1890: Antall skip var nå registrert til nesten 200 og innbyggertallet var steget til 5753.
- 1949: Kragerø by hadde på dette tidspunktet en befolkning på ca. 4300 mennesker.
- 1959: Dette var året før sammenslåingen med nabokommunene Skåtøy og Sannidal, til én storkommune. Kragerø by hadde på dette tidspunktet 4638 innbyggere.
- 1960: Storkommunen ble etablert og innbyggertallet i hele kommunen var på 10108. Det ble anslått at noe under halvparten, ca. 5000, bodde i det gamle byområdet.
- 1970: Innbyggertallet pr. 1. nov. var 10065 i kommunen, hvorav ca. halvparten, 4900 bodde i byområdet.
- 1993: Innbyggertallet i kommunen hadde en topp på dette tidspunktet med ca. 11020 Innbyggere, hvorav ca. 5250 bodde i byen.
- 2011: Kragerø kommune hadde pr. 1. oktober 10.709 innbyggere hvorav vi regner at noe under halvparten bor i byen, altså 5200 mennesker.

Kragerøs innbyggertall har i storkommunen fra 1960 stort sett holdt seg stabilt på i underkant av 11.000 mennesker. På disse 50 årene har det bare vært en vekst på under 6 % og Telemark fylke en vekst på over 13 %, altså over dobbelt så mye som i Kragerø. I Norge har det vært en økning av innbyggertallet på nesten 38 % i samme periode.

Det har med andre ord ikke vært noen god befolkningsutvikling i Kragerø. Innbyggertallet representerer en viktig beregningsfaktor ved utmåling av statlige overføringer til kommunene. Rammetilskuddet fra staten blir justert med basis i folketallet. Det er derfor ønskelig at vi kan opparbeide en økning i innbyggertallet i Kragerø kommune.

For å snu ”stagnasjonen” er det derfor vesentlig å foreta noen gode grep som kan bidra til å løfte Kragerø videre. Infrastrukturtiltak som ny innfartsvei, bedre kommunikasjonstilbud til Grenland og to nye skoler, har hatt og har en positiv innflytelse på befolkningsutviklingen. Likeledes har Kragerø også gode bokvaliteter, godt tomtetilbud og relativt gode arbeidsmuligheter innenfor en reiseavstand på en time. Men selv om Vår Herre har vært raus med

Kragerøs skjærgård og byens vakre og sentrale beliggenhet, er det i tillegg viktig å være på offensiven ved å legge til rette for gode kultur-, fritids- og rekreasjonstilbud.

Men det må satses videre og legges til rette for ytterligere vekst i innbyggertallet. Arbeidsplasser må stimuleres og nye etableres, også i de bynære områdene. Stilnestangen er på beddingen og kan bli svært positivt for Kragerø. Likeså Skrubbodden. Næringsområdene på Dalane og Sluppan har også store potensialer i så måte. Kragerø sentrum må tilstrebes et konglomerat av næringsvirksomheter med stor bredde og variasjon. Slik vil et sunt sentrum fungere.

Attraktive boligtilbud er viktig for økt befolkningstilvekst. Kragerø sentrum er i startgroppen med flere spennende prosjekter. Det siste tilskuddet er Skrubbodden med planer om 88 nye boligenheter i sjøkanten og Myliusprosjektet på Thomesheia med 33 planlagte boliger. Havnefrontplanen fra 2007 gir også muligheter for flere nye boliger i byens havneområde. I alt ble det planlagt ca. 240 boligenheter, men det er kun i Kirkebukta at det så langt er konkrete planer på denne boligutbyggingen.

Byen og Øya sett fra Gunnarsholmen

MÅL og VISJONER

I de forutgående avsnittene er det hovedsakelig fokusert på byens historiske fortid. Dette er det selvfølgelig viktig å inneha gode kunnskaper om. Historisk kunnskap er en forutsetning for bevaring av våre kulturminner. Kjennskap til lokalhistorien, bygningsmiljøer og kulturmiljøer styrker vår identitet og tilhørighet, og skaper en naturlig interesse for kulturarven. Skal vi forhindre at verdifulle kulturminner går tapt, må vi øke innsatsen i formidling og synliggjøring av vår lokale historie. Det er viktig å legge vekt på, i denne sammenheng, bygningsmiljøene, ikke bare fordi de er truet, men fordi de på en interessant og ”lesbar” måte forteller om stedets historie og utvikling. De gir kulturhistorisk kunnskap både om hvordan man levde før i tiden og om hvilke arkitektoniske uttrykk man ga som ramme i livet. Bygninger, steder og strøk har satt sine spor i byens historie. Det gir innblikk i fortiden, men også en beskrivelse av nåtiden. Deretter må vi bygge videre på de historiske kvalitetene som Kragerø er tuftet på, og som så mange er glade i. Byens identitet og særpreg, trangheten, småbypreget, variasjonene og overraskelsene er verdier som må tas vare på med omhu og videreføres. Kragerø er en av våre flotteste byer, og den arven må vi viderebringe så godt vi kan. Da er bakgrunnskunnskapen en forutsetning for at resultatet skal bli vellykket.

Det må utarbeides planer for det framtidige Kragerø, og de må være riktige, konstruktive og visjonære. Det må settes premisser for hva planene skal inneholde og hvordan virkningene vil komme til uttrykk i det bilde som de settes inn i.

Kragerø må leve videre, men på byens premisser slik den har blitt til over generasjoner. Verden går tross alt videre, og Kragerø er heller ikke den samme i dag som i går. Byen står over for nye utfordringer, og i dag er kanskje de mest iøynefallende trafikkforholdene. Trange gater og smau blandet sammen med folk og biltrafikk. Vår moderne tid og vår gamle by går ikke lenger i takt og etterlater seg konflikter som må løses.

Det har derfor i tidens løp også blitt presentert utallige planer for hvordan dette problemet kan løses. Noen av planene har totalt vært på bilens premisser og andre kun på det billigste alternativet. Hensynet til byens estetikk og funksjoner har lett blitt skjøvet til side. I dag har byens kvaliteter som tettsted blitt mer og mer forstått og fremhevet, og det er på disse premissene konfliktene må løses.

Målet må være fremtidsrettet, og ikke at Kragerø skal være et museum eller et feriested om sommeren, men et godt sted å være hele året. Byen skal fungere både for innbyggere og besøkende. Og for å oppnå dette må det foretas prioriteringer som vektlegges høyt i å tilstrebe en vellykket utvikling for byen. For at Kragerø skal kunne opprettholdes og videreføres som et attraktivt samfunn, er det i tillegg fire vesentlige forhold som må tilrettelegges for å gjøre byen tiltrekkende for ”folk flest” :

- Gode og varierte arbeidsmuligheter
- Attraktive boliger og boligtomter
- Gode skole- og oppveksttilbud
- Gode kultur-, fritids- og rekreasjonsmuligheter

Dette vil også kunne bidra til å stimulere den næringsvirksomheten som byen allerede har, og trekke til seg nye funksjoner som byen kan ha nytte av fremover. Men det har dessverre også vært alt for mange betydelige og uheldige utflagginger fra sentrum i de senere år. I Risør har de lenge hatt en bevisst holdning til denne problematikken. Der har kommunale myndigheter, engasjerte arkitekter og kulturminnevernet vært enige om en ting: det er svært viktig å

beholde offentlige serviceinstitutter og handel i sentrum. Som ledd i dette har kommunen kjøpt truede hus som de rehabiliterte for videre bruk.

Likeledes er det også fire forhold som er svært viktige å vektlegge like høyt for at et prosjekt, tiltak eller byggeri skal bli vellykket:

- Funksjon, både den interne og eksterne
- Økonomi
- Estetikk
- Konstruksjon/teknikk, ofte er de enkle løsninger best

Dette er planleggingsregler som, i alle fall tidligere, var svært viktige i arkitekturstudier. I dag ser vi imidlertid at det ofte er økonomi som blir prioritert og ofte på bekostning av spesielt estetikk og funksjon – og like ofte ser vi at prosjekter ikke blir vellykket og må i ettertid gjennomgå store og dyre endringer.

Identitet – det typiske Kragerø

Kragerø feirer sitt 350 års jubileum i 2016 som landets 12. eldste by. Den gamle byen som har blitt til over generasjoner er i dag kanskje mer enn noen gang tidligere både attraktiv, vakker og sjarmerende. Kragerø er kjent over det ganske land, og langt utover landets grenser, som en av Norges mest besøkte sommerbyer med den store skjærgården og perfekte klima. De mange hyttene, sommerhusene, fritidsbåtene og besøkende gjør Kragerø til et folkehav om sommeren. Den gamle kystbyen forvandles til et yrende liv hvor fritidsaktivitetene overtar ”livet i de smaa forholde” som kunstneren Theodor Kittelsen så karakteristisk har beskrevet og tegnet sin barndoms by fra den gangen han bodde her på slutten av 1800-tallet.

Øya i en stripe av kveldsol

Men Kragerø har tross skiftende tider bevart sin identitet som kystby tuftet på rike tradisjoner med sjøfartshistorie. Kulturen er fortsatt knyttet til sjøen og den tiden da Kragerø ble til. Byen preges av småskalabebyggelse hvor husene ligger side om side i 2 -3 etasjers høyde. De fleste er trehus, men noen er i mur og noen har murt sokkeletasje. Innimellom er det trange gater og smale smau, trapper og små plasser. Det er stor variasjon i former, materialer og farger. Dette er i dag det typiske Kragerø.

Og det er dette vi skal ta vare på og bygge videre på – for tiden går - også for rare, lille og kjære Kragerø.

Fra sanering til bevaring og verneplan

Opp gjennom årene er det presentert mange planer for utvikling i Kragerø. Noen er realisert og andre har det ganske enkelt ikke blitt noe av. Betegnelser som ”skrinlagt” og ”urealistisk” har blitt brukt, men noe har også blitt iverksatt som dessverre burde ha blitt fanget opp i de sist nevnte betegnelse. Kragerø har i saneringens navn - sanering betyr forøvrig å gjøre sunn - mistet flere bygninger som vi i ettertid skjønner burde ha blitt bevart. Enkeltbygninger som Buchholmgården, Kringsjågården og Theilergården som alle ble revet i 1960-70 åra og ombyggingene av Solbekk-/Biørnegården og Victoria Hotel, har alle bidratt, tross alt, til at vår forståelse for å ta vare på byen vår er helt nødvendig. Foreningen ”Kragerø Bys Venner” ble startet i forbindelse med rivningssaken av Theilergården. Disse eksemplene har nærmest satt i gang en bevegelse i byen vår – en bevegelse som var den første kimen til bevaringsplaner og verneplanen for Kragerø sentrum.

På 60-tallet lå imidlertid byen i en slags dvale hvor lite skjedde – ny bebyggelse vokste rundt sentrum, og byen bar preg av et langsamt forfall. Trekkfulle sprossevinduer ble skiftet ut med termopanruter og malingslitt panel med eternitt. Folk fikk husene sine etter eget for godt-befinnende til noe mer moderne og vedlikeholdsfritt, ofte uten å søke de rette myndighetene. Resultatene ble som regel ”der etter”. Den oppvoksende generasjon drømte om moderne boliger i velregulerte boligfelt med romslig hage og plass til bilen. Familiens hus i byen ble solgt til nostalgiske østlendinger som ønsket sjarm noen uker om sommeren. Mange hus i byen ble lagt øde med nedrullede gardiner det meste av året. Behovet for å stramme opp spillereglene og sette krav til huseierne ved fasadeendringer ble intensivert, og ikke minst ble det innført konsesjonslovgivning i byen tidlig i 1970-årene for å stoppe fritidsbruken av boliger i sentrum.

Spenstige planer med hotell på Theilertomta, Gunnarsholmen og i Kirkebukta ble lansert på løpende bånd, og et flytende Shoppingsenter med navn ”Maneita” ble presentert i Kirkebukta. Ingen av disse prosjektene ble tatt godt imot i Kragerø, men medførte tvert imot et større og større krav om et strammere regelverk for å forhindre en ødeleggende utvikling av byen vår.

Det var spesielt i havneområdet at engasjementene om nye planer har vært størst, men mangelen på en overordnet plan har som regel medført at initiativene har strandet etter komplekse og ganske krasse lokaliseringdiskusjoner.

Som en følge av de mange planene som ble presentert og at Kragerø ikke hadde en overordnet plan for byen, ble det vedtatt å utarbeide en kommunedelsplan som tok for seg utviklingen av byens sentrum; Sentrumsplanen ble vedtatt i 2001.

Med bakgrunn i Sentrumsplanen ble det utarbeidet etterfølgende reguleringsplaner både for Kragerø Havnefront med Kirkebukta og Skrubbodden. Disse store planene medførte en heftig

debatt om bebyggelse som ikke passet inn i småbyen, byggeskikk, gjentetting av sjøsiden, store stereotype volumer, fremmed arkitektoniske uttrykk og endeløse klager på politiske vedtak. Folk og foreninger engasjerte seg sterkt i lokaldebatten, og både kommunale og fylkeskommunale myndigheter fikk mye og ”holde fingrene i”.

Kragerø og Skåtøy Historielag, Velforeninger, Fortidsminneforeningen og Kragerø Bys Venner engasjerte seg sterkt i disse sakene og tok initiativ med krav om at kommunen måtte utarbeide en verneplan for Kragerø sentrum. Dette kravet tok politikerne inn over seg og fremmet dette som en politisk sak.

Barthebrygga bevaringsområde

Sefrak-registeret

Sefrak er en forkortning for SEkretariatet For Registrering Av faste Kulturminner i landet, etter initiativ og ansvar hos Riksantikvaren. I begynnelsen av 1970-årene ble det i Norge satt i gang et registreringsarbeid for å dokumentere nyere tids kulturminner gjennom innsamling av byggetekniske og kulturhistoriske data.

I Kragerø ble dette arbeidet satt i gang i regi av kommunens kulturkontor og lokale museum, som et sysselsettingsprosjekt for hovedsakelig unge mennesker. Det var spesielt bygninger i de eldste byområdene som ble registrert. Som utvelgelseskriterium for registreringene ble brukt alder hvor grensen ble satt til før år 1900. Det ble ikke foretatt vurderinger av kvalitativ art verken før eller under registreringsarbeidet, slik at resultatet er å betrakte som rådata som ble lagt inn i et sentralt dataregister. Dette registeret er fortsatt virksomt, men registreringene er utført av personer med svært ulik faglig bakgrunn, slik at ”sannhetsgestalten” i det utførte arbeidet kan være unøyaktig og upresist.

I dag vurderes Sefrak-registret ikke å være pålitelig nok, og benyttes derfor bare til å skaffe en pekepinn og en grovkornet oversikt av den aktuelle bygningen.

Riksantikvaren arbeider med en videreføring av registreringsarbeidene i en landsomfattende koordinering av alle typer kulturminneregistre. Dette opplegget kalles NOREK, og vil gi store muligheter for lett tilgang til alle typer informasjon om kulturminner og miljøer. Ikke minst i planleggingssammenheng vil dette kunne bli et svært nyttig verktøy.

NB!registeret

I 2009/2010 utarbeidet Riksantikvaren en database over kulturminneinteresser i byer – det såkalte NB!registeret. Registeret tar for seg temaer som:

- Beliggenhet
- Kategori
- Utgangspunkt
- Utviklingstrekk
- Bybranner
- Dagens situasjon
- Nasjonale interesser hvor:
 - Kragerø sentrum,
 - Andølingen/Jøransberg,
 - Øya og Gunnarsholmen

spesielt fremheves med underbyggende begrunnelser.

Riksantikvaren har også utarbeidet en ID-liste (identitetsliste) over automatisk fredete kulturminner hvorfra det gjøres oppmerksom på at det er to slike registreringer i Kragerø havneområde. Det ene er et havneområde i Skrubben havn (ID 113276) og det andre er et skipsfunn ved Øya lykt (ID 121404). Begge disse må vises på plankartet med vernestatus symbol.

I planområdet er det også listeført flere kulturminner med fredningsstatus:

- Biørnsborg, fredningen omfatter uthuset. (ID 86745)
- Kragerø politikammer, fredningssak pågår. (ID 117597)
- Kragerø kirkested, listeført. (ID 84834)
- Kragerø tollbod, fire bygninger og hage, midlertidig fredet og fredningssak pågår. (ID 118394)
- Wiborggården, fredet. (ID 86746)

Tilskuddsordninger

Stedsutvikling

- informasjon fra departementene

Visjoner, mål og gode planer er viktig for å lykkes med stedsutvikling, men er lite verdt dersom ikke prosjektene har finansiering. Kommunen må også sette av midler til stedsutvikling. Noe egenfinansiering er også en forutsetning for å kunne etablere spleiselag med andre aktører.

Erfaringene har vist at det er mulig å finansiere stedsutvikling selv om den økonomiske situasjonen i kommunen er anstrengt. Det forutsetter imidlertid at store prosjekter lar seg løse i fellesskap, som spleiselag mellom lokale aktører – næringsliv, eiere og kommune – og regionale eller statlige aktører. Forutsetningen for å utløse midler fra næringslivet og ulike offentlige tilskudds- og investeringsordninger er imidlertid kommunens egen vilje til satsing. Dette krever klare politiske mål, kommunal vilje til økonomisk satsing og dialog med næringslivet der forutsigbarhet og søking etter vinn-vinn-situasjoner står sentralt.

Under vises tilskuddsordninger som kan søkes på.

Kommunale midler

Kragerø kommune forvalter ingen midler til tiltak for vern eller bevaring av bygg og bygningsmiljøer. Imidlertid er Kragerø kommune i enkelte fylkeskommunale og statlige prosjekter tilgodesett med økonomiske midler som lokalt kan brukes til miljøfremmende tiltak av forskjelligartet og allmenntilnyttig art. Kommunen vil være behjelpelig med veiledning om elementer i slike prosjekter kan tildeles private aktører. Informasjon kan fås på kommunens Servicesenter eller Kulturkontoret.

Riksantikvarens midler

Telemark fylkeskommune håndterer søknader om tilskudd fra Riksantikvarens tilskuddsmidler til fredede bygg og anlegg. Alle bygningsmessige tiltak som går lenger enn vanlig vedlikehold er søknadspliktig og må behandles av det regionale kulturminnevernet. Private eiere kan søke om tilskudd til dekning av meromkostninger ved antikvarisk istandsetting. Tilskuddet er en delfinansiering og ikke ment å dekke de totale kostnadene ved restaureringer. Informasjon fås ved henvendelse til Kulturminneforvaltningen i Telemark fylkeskommune.

Norsk kulturminnefond

Fondet er et statlig foretak som styres av Miljøverndepartementet og er rettet mot bevaring av verneverdige og fredede kulturminner. Det skal bidra til at et mangfold av kulturminner og kulturmiljøer kan benyttes som grunnlag for framtidig opplevelse, kunnskap, utvikling og verdiskapning. Kulturminnefondets midler kan brukes til tiltak innenfor hele kulturminnefeltet. Både private eiere og frivillige organisasjoner kan søke, samt kommuner som i særlige tilfeller søker for egne eide kulturminner.

Kulturminnefondet skal initiere og støtte prosjekter som kommer allmennheten til gode og som skaper gode synergieffekter. Videre skal det støtte opp om prosjekter som har samfinansiering mellom offentlige og private aktører, samt prosjekter som utløser private midler eller betydelig egeninnsats. Det kan også gis tilskudd til tiltak som allerede er iverksatt på søknadstidspunktet.

Informasjon fås ved direkte henvendelse til Norsk kulturminnefond eller med veiledning fra Kulturminneforvaltningen i Telemark fylkeskommune eller kommunens Servicesenter.

Stiftelsen Uni

Uni er en privat og allmennyttig stiftelse som skal støtte tiltak som verner mennesker og fortidsminner. Stiftelsen Uni er en stiftelse med ideelt formål å fremme allmennyttig virksomhet innen skade- og miljøvern, for derved å bidra til en trygg utvikling i det norske samfunn. Stiftelsens bidrag skal i første rekke være økonomisk støtte til prosjekter og påskjønnelse til institusjoner og enkeltpersoner.

For prosjekter i forbindelse med bygningsvern/fartøyvern er det en fordel å vedlegge uttalelse med vurdering eller anbefaling fra antikvarisk sakkyndig om vernegrad; fredet, verneverdig, bevaringsverdig til søknad om støtte. Henvendelser og forespørsler rettes direkte til Stiftelsen Uni i Oslo.

Husbanken

I dag er Husbanken statens sentrale organ for gjennomføring av regjeringens boligpolitikk med visjon om at alle skal kunne bo trygt og godt. Husbanken er en velferdsetat, en kunnskapsbedrift og et kompetansesenter innenfor boligsosiale spørsmål, og har spisskompetanse innenfor satsningsområder som universell utforming, lavenergi og byggeskikk.

Husbanken er en vesentlig aktør i arbeidet med Stedsutvikling og Miljøfremmende tiltak. Det gis tilskudd til mange ulike målgrupper: privatpersoner, kommuner og fylkeskommuner og andre grupper – borettslag, sameier, brukerorganisasjoner, frivillig sektor osv.

Kragerø kommunes Servicesenter og Kulturkontor og Kulturforvaltningen i Telemark fylkeskommune kan være behjelpelig med opplysninger om tilskuddsordninger fra Husbanken. Ytterligere opplysninger om kriterier og søknadsprosesser fås ved å kontakte Husbanken direkte eller på Husbankens nettsted.

Norsk Kulturarv

Norsk Kulturarv er en ideell stiftelse og interesseorganisasjon med formål å bidra til vern av kulturarven gjennom bærekraftig bruk. Gjennom prosjektet "Ta et tak" gis det mulighet til å søke midler til istandsettelse og vedlikehold av verneverdige bygninger og anlegg.

Siden Norsk Kulturarv startet med "Ta et tak" i 2002 har over 2000 verneverdige bygninger blitt reddet fra forfall over hele landet. Særlig kystnære prosjekter har blitt prioritert men det tilstrebes også en geografisk spredning når det gjelder tildeling av midler. Ytterligere informasjon fås ved direkte henvendelse til Norsk Kulturarv i Vågå eller Kulturforvaltningen i Telemark fylkeskommune.

Stedsanalyser

Kragerø er en gammel, selvgrodd by som har vokst opp over mange år og generasjoner, men likevel i et slags organisert kaos. Her er alle slags husformer, takformer, takmaterialer og farger. Her er trehus og murte hus. Trange gater og smau som snor seg rundt i den rare byen som ligger ved fjellfoten og speiler seg i sjøkanten.

Dette har gjort Kragerø sjarmerende og attraktiv og til en av landets store turiststeder. Sommer og Kragerø er uadskillelige, hvilket mange av våre store kunstnere som Edvard Munch, Christian Krogh, Frits Thaulow, Erik Werenskiold og ikke minst bysbarnet Theodor Kittelsen har markedsført og foreviget langt utover Kragerøs grenser.

Selvfølgelig skal vi ta godt vare på byen vår og samtidig legge forholdene til rette for at byen også skal få en sunn og konstruktiv fremtid. Slik har det jo også alltid vært. Kragerø må ikke stoppe opp eller konserveres – selv om det er noen som mener det – byen må videreutvikles, men på byens premisser. Det har våre politikere faktisk også vedtatt.

For å kunne oppnå den målsetningen og de satsningsområdene som Kragerø kommune har vedtatt i forbindelse med utarbeidelse av revidert Sentrumsplan med Verneplan som innhold, må ulike verktøy eller virkemidler måtte anvendes i det daglige arbeidet. I bestrebelsen med å ta vare på byens egenart og identitet, dens særtrekk og miljø samt mulighetene til å kunne videreutvikle byen for kommende generasjoner, vil denne planen forhåpentligvis bli et sentralt virkemiddel.

Selv om det settes et vesentlig fokus på vern, bør det vurderes om ”hele byen” skal omfattes i like stor grad. Det er Kragerøs overordnede identitet og særpreg som er byens styrke og som må videreføres. Småbypreget, dimensjonene og proporsjonene er spesielt sårbare og det er derfor viktig at disse elementene vernes og ikke kommer i skyggen av en ny utvikling. Generelt må bebyggelsen tilstrebes å opprettholde sin historiske originalitet og i størst mulig grad sitt opprinnelige stiluttrykk. Vår tids stiluttrykk er selvfølgelig også bidragsberettiget slik det har vært opp gjennom tidene, men krav til tilpasning og utforming må vektlegges høyt.

For at Kragerø skal henge med i den generelle samfunnsutviklingen, er det viktig at infrastrukturen opprettholdes og til og med oppdateres for å få en sunn utvikling i byen. Kragerø preges i dag av at spesielt trafikk- og parkeringsforholdene med tiden har blitt akterutseilt, for å holde oss i det maritime. Også småbåtforholdene i havneområdet er lite tilfredsstillende og må ses mer inngående på i det videre planarbeidet. Det bør være en plikt at både den politiske og administrative ledelse til enhver tid sørger for at byens infrastruktur blir ivarettatt og oppdatert og kan ta imot eventuelle nye utfordringer, nærmest på strak arm.

Planarbeidet må munne ut med et styringsverktøy som kan brukes til å bevare det som Kragerø har opparbeidet i tidens løp, men samtidig også legge forhold til rette for at byen føres videre på byens opparbeidede premisser.

* * *

VEIEN VIDERE.....

Den indiske arkitekten Bijoy Jayn har i forelesninger over hele verden tatt til orde for at nye prosjekter må utvikles gjennom nøye vurdering av sted og en praksis som bygger på tradisjonelle ferdigheter, lokal byggeskikk, materialer og en oppfinnsomhet som følge av begrensede ressurser. Han sier blant annet:

”Verden er hele tiden i endring, gårsdagens realiteter er annerledes enn dagens. Vi må alle være lydhøre for å ta i bruk nye metoder og tilnærminger for å skape arkitektur, og vi trenger å lytte til hverandres erfaringer. Det handler om deltakelse, kommunikasjon og utveksling.”

Vern av bygninger, bygnings- og bymiljøer

Det er en prioritert oppgave å ta vare på byens identitet, særpreg og egenart. Dette er også vesentlige elementer for tilbakeføringer av bygningsmassen og for byens videre utvikling.

Enkeltbygninger og bygningsmiljøer, gaterom og plasser, sammenheng mellom bygninger og landskap skal sikres gjennom god planlegging. Dette gir kommunen det formelle grunnlag til å ivareta historiske sammenhenger og miljøkvaliteter, samtidig som miljøet gis mulighet til fornuftig videreutvikling i pakt med dagens behov. Det kan fastsettes detaljerte regler for hvordan det ytre vedlikeholdet skal utføres og forankre dette i reguleringsbestemmelser. Videre kan det i bestemmelsene inntas regler om at nye enkeltbygninger og eventuelle erstatningsbygg skal harmonere med den eksisterende bebyggelsen med hensyn til størrelse, form, materialbruk og farge.

Kragerøs bebyggelse må tilstrebes å opprettholde sin historiske originalitet og sitt opprinnelige stiluttrykk. Tidene har bidratt med uttrykk fra enhver samtid. Slik har Kragerø blitt til. Denne kontinuiteten bør selvfølgelig videreføres og vår tid må også være bidragsberettiget med vår generasjon av arkitekter og planleggere, men det må stilles høye krav til tilpasning og utforming. Dette er det enighet om.

Sentrumsplanen av 2001 viser 18 bevaringsområder i Kragerø sentrum hvor det settes strenge krav til bevaring av både enkeltbygninger og miljøer i egne bestemmelser. I dagens språkbruk kalles slike områder for ”Spesialområder bevaring”. Alle disse spesialområdene videreføres i dette planarbeidet, men blir supplert med nye områder som det er naturlig å gi den samme status. For eksempel synes Rådhuset, Biørnsborg, bebyggelsen rundt Torvet og Bybrua med Blindtarmen å være klare kandidater i rekken av bevaringsområdene.

Men det er også områder i sentrum som det ikke synes riktig å klassifisere til den strengeste bevaringskategori. I slike områder bør det kunne gis tillatelser til endringer som vil kunne berike og forsterke det enkelte bygg tilhørighet og det miljøet det ligger i på en måte som er i harmoni med byens særpreg og identitet. Det synes åpenbart at Bonusbygget, Bryggasenteret, Havnelageret og Skrubbodden er eksempler som bør få en slik lempeligere bevaringsstatus.

Det kan være grunn til å understreke at regulering til spesialområde med formål bevaring ikke er det samme som fredning. I motsetning til fredning vil spesialområder for bevaring ikke omfatte bygningers interiør.

Ut fra ovenstående betraktninger bør derfor byen differensieres i to kategorier vernestatuser hvor det utarbeides reguleringsbestemmelser tilpasset hver av de to kategoriene.

I begge kategorier bør likevel de overordnede målsetninger være følgende:

1. Å bevare og videreutvikle de historiske, antikvariske, arkitektoniske, kulturelle og miljømessige verdier som Kragerø representerer.
2. Å gi rammer for både vern og utvikling av ovennevnte verdier.
3. Å hindre inngrep i det bestående som er i strid med kulturminnevernet.
4. Å legge til rette for at Kragerø opprettholder og gradvis utvikler sine sentrumsfunksjoner for bolig, næringsliv, service, kulturtilbud og varierte arbeidsplasser.
5. Det må imidlertid ikke etableres boliger i gateplan mot Kirkegata (nr. 6 og 8 unntatt), Storgata, Rådhusgata, P.A. Heuchs gate, Torvgata og Ytre Strandvei mot Blindtarmen.
6. Å opprettholde og gjenopprette bymiljøets blanding av bruksformålene og balansen mellom disse.
7. Å opprettholde og delvis legge til rette for å øke utnyttelsesgraden i sentrum.
8. Å bedre trafikk og parkeringsforholdene i sentrum og utbedre tilbudet til småbåter i det indre havneområdet.

I reguleringsbestemmelsenes Fellesbestemmelser bør det fremheves at bebyggelsen skal beholdes eller gis en eksteriørutforming som harmonerer den opprinnelige bebyggelsens sætrekk. Videre at bygningsrådet kan kreve spesiell materialbruk, detaljering, form og fargebruk. Dette er formuleringer som gir bygningsrådet et verktøy som kan brukes til å oppnå en forsvarlig og riktig bygningsmessig utførelse.

Videre bør bygningsrådet gis hjemmel i bestemmelsene til å kreve at eksisterende bebyggelse og anlegg skal tilbakeføres til opprinnelig utseende ved rehabilitering, istandsetting eller etter skade. Dette medfører at huseier ikke uten videre for eksempel kan erstatte feilaktige vindusløsninger med nye vinduer av samme type. I slike tilfeller kan bygningsrådet pålegge huseier å erstatte vinduene med en riktig utførelse. Unntagelsesvis kan et feilaktig vindu erstattes med et vindu som harmonerer bedre med byggets stil. Likeledes bør det gis bestemmelser om at private veier, gjerder, porter, terrasser, trapper, rekkverk, forstøtningsmurer, brygger, etc. skal søkes bevart eller tilbakeført og ikke kan fjernes uten bygningsrådets godkjenning.

Reguleringsbestemmelsene må være klargjørende, presise og utarbeides med vekt på hensyn til utførelse og løsninger. Bruken av bestemmelsene vil være avgjørende for det fremtidige resultatet av planens intensjoner. Det vil likevel nesten alltid være grunnlag for fortolkninger, og den til enhver tid sittende bygningsadministrasjon og bygningsråd vil ha et stort ansvar for bruken av dette verktøyet i samsvar med kommunestyrets intensjoner. Måten planen blir brukt på vil være avhengig av holdningen og synet på kvalitetene i vårt lokalmiljø. Imidlertid vil planen være det beste virkemiddelet kommunen kan få i sine bestrebelser med å ta vare på vår unike bygningsarv.

Innenfor sentrumsområdet videreføres alle etablerte bevaringsområder og suppleres med nye, slik at det til sammen vil bli bort imot 25 områder som defineres som "Spesialområde bevaring". Disse spesialområdene har også likelydende reguleringsbestemmelser.

De områdene av sentrum som ikke innlemmes av "Spesialområde bevaring" skal også vektlegges med stor grad av bevaringsholdning, og ikke betraktes som "friområder" for ny byggevirkksomhet. Det skal fokuseres på byens identitet, særpreg og egenart. Men det skal også kunne tillates at samtiden kan komme til uttrykk, men på byens opparbeidede premisser. Det er i dag gode eksempler i Kragerø på nye bidrag i bymiljøet som er vellykket og har blitt godt tatt imot. Kirkegata 14-16 er i Kragerø-målestokk et stort byggeprosjekt med mange utfordringer, men resultatet ble så vellykket at det ble tildelt

Kirkegata 14 - 16

kommunes byggeskikkpris for 2010. Likeledes bør nevnes byggeprosjektet i Rådhusgata 2, tidligere Central Hotel, som ble enstemmig godkjent i bygningsrådet med ombygging og løfting av loftsetasjen for å utnytte bygningen bedre. Erstatningsbygget på Barthebrygga 5 må også tas med i denne forbindelse.

Disse, og lignende prosjekter, bør det være plass til i Kragerøs fremtidige byutvikling.

Det primære formålet med å regulere til "Spesialområde bevaring" er å bevare bestående bygninger og bygningsmiljøer og ikke å bygge nytt. Formålet er også å legge en beskyttende hånd over et område, strøk eller en bydel slik at de spesielle kvalitetene som finnes der, fortsatt skal prege omgivelsene. For å få til dette må det utarbeides reguleringsplan med bindende virkning og reguleringsbestemmelser.

Regulering av eksisterende bygninger og anlegg som bevaringsverdig område innebærer følgelig at det nedlegges et formelt rivningsforbud for den aktuelle bebyggelsen. Det kan også være grunn til å understreke at regulering til spesialområde med formål bevaring ikke er det samme som fredning. I motsetning til fredning vil slik form for bevaring formelt sett ikke omfatte bygningenes interiør og pålegger heller ikke vedlikeholdsplikt utover det som følger av plan- og bygningslovens alminnelige bestemmelser. Interiørmessige moderniseringer og forandringer er fullt mulige. En gammel bygning kan bli like funksjonsdyktig som en ny, samtidig som både bygningens og strøkets egenart blir tatt vare på.

Det er viktig at en bevaringsplan ikke bare gjelder bygninger, men også miljøet de står i, rommene rundt husene med utforming av gater, belysning og andre innretninger. Det kan sies at det ene kulturminne støtter opp under det andre og sammen skaper en helhet. En regulering til spesialområde bevaring er likevel ikke så konserverende at den fastfryser dagens tilstand. Meningen er at myndighetene kan føre kontroll med utviklingen, og også kunne bidra til å forbedre miljøet ved utbedringstiltak.

Bevaringsområdene – «Spesialområder bevaring»

Bevaringsområdene i det sentrale sentrum inngår nå i en samlet hensynssone for alle områder som omfattes av Riksantikvarens NB område.

Blindtarmen, innenfor NB området

Dette vil forhåpentlig bidra til å skape en mer oversiktlig plan, samtidig som gir et mer enhetlig styringsalternativ.

De utfyllende bestemmelsene vil være med på å kunne legge grunnlaget for å kunne videreføre områdets særegne bebyggelse og karakter.

Bevaringsområdene utenfor NB området videreføres som enkeltelementer i planen.

I tillegg er alle bygninger og anlegg som er oppført før 1850 omfattet av Kulturminneloven som krever at

vesentlige endringer også skal behandles av Telemark fylkeskommunes Kulturminneavdeling.

Andølingen – Kragers første bevaringsområde - vedtatt i 1982

Reguleringsplaner og andre planer/tiltak som videreføres

I årenes løp er det som nevnt tidligere, blitt utarbeidet mange planer og prosjekter innenfor sentrumsområdet. Noen er realisert, og andre er det ganske enkelt ikke blitt noe av. Men det finnes stadig vekk planer som fortsatt er aktuelle og bør derfor videreføres. Andre planer har i dag "gått ut på dato".

Hvilke planer som videreføres, og hvilke som utgår, framgår av egne oversikter.

Våre felles møteplasser

I 2006 vedtok Kragerø kommunestyre prosjektet "Våre felles møteplasser". Hensikten var å få en plan for opprusting av felles møteplasser i sentrum. Følgende vedtak ble fattet og tas med i den videre planprosessen:

Kragerø kommunestyre vedtar framlagte sak om "Våre felles møteplasser" og ber om at aktuelle enheter innarbeider tiltakene i sine budsjetter i den prioriterte rekkefølge som er angitt nedenfor. Det må også vurderes om andre samarbeidsaktører bør tilknyttes tiltakene med sikte på eventuelle spleiselag for realisering.

Strandpromenaden - følge opp hensikten som 1000-års stedet:

Er realisert, men avtaler med bryggeiere må fornyes (turneres i aktuelle fora).

Steinmann - infotavler m.m.:

Er realisert, men må vedlikeholdes ved og bl.a. ta vare på "Munch-furuene" og tynne ut i kratt og buskas. Området er ikke inkludert i sentrumsplanen.

Blindtarmen - øst mot sjøen: mindre beplantninger og forlengelse av fortau:

Er realisert bortsett fra forlengelse av fortauet til Bybrua.

Skulpturen med vannspeilet i rundkjøringa ved Vinmonopolet er ikke ferdig slik det ble planlagt. Det mangler fortsatt belysning av skulpturen fra vannspeilet, større og mer synlige rullesteiner i bassenget og mer sprut i fontenen (innarbeides i budsjettet).

Jernbanetorget - bedre tilretteleggelse av bruken. Oppfølging av Sentrumsplanen:

Er realisert.

Torvet ble åpnet sommeren 2011 med skulptur og tilbud for barn.

Gunnarsholmen - oppgradering av servicebygget og gjestehavnen m.m. som vedtatt):

Gunnarsholmplanen ble vedtatt i 1996 og 2002 med 10 ønskede tiltak. Planen er på det nærmeste realisert, men bro m/flaggmast, nye lamper på moloen, flytting av pumpehus, ferdigstilling av scene og Nesjarskulptur, stupebrett på utsiden og utvidelse av gjestebrygger og parkeringsplasser står fortsatt på vent.

Nesjarskulpturen:

Det å være i besittelse av en Carl Nesjar skulptur på Gunnarsholmen er i seg selv en ære. Likevel er ikke detaljeringen omkring skulpturen vellykket, og selve vannet i fontenen godt nok justert.

Blindtarmen og strandpromenaden

Tiltak:

For å yte skulpturen respekt må nødvendige tiltak gjøres for å få den til å fremstå som det klenodiet den tross alt er. Et alternativ vil være å flytte skulpturen til grunnen på østsiden av Bolteskjæret. Her vil den i tillegg til en flott plassering i innseilingen til havneområdet, skjerme badestranden og grunnen rundt skjæret.

Biørnsborgparken - vurdere gjenoppføring av musikkpaviljong og ny sandvolleyball-bane mot Kirkebukta:

Ikke realisert: Bør vurderes.

Badehustomta - parkmessig tilrettelegging med fokus på barn, etablering av trapp. Det vurderes å anlegge offentlig toalett:

Ikke realisert:

I Sentrumsplanen av 2001 heter det at Badehustomta skal prioriteres for barn og at parkeringen på sikt skal finne andre lokaliseringer, fortrinnsvis i en framtidig sentrumstunnel med parkeringsplasser. Plassen er tiltenkt et grønt bidrag med trær, planter og gode tilbud for barn. Området helt øst på Badehustomta har dessuten visuell kontakt til Bærøfjorden, og kan bli et hyggelig parklignende sted med fin utsikt til sjøen.

Tiltak:

Det bør også etableres trappeforbindelse herfra til Stines bakke slik som beskrevet i Sentrumsplanen (innarbeides i budsjettet). Skilt med "Svendsesmauet" må settes opp i begge ender. Likeledes må det gamle rekkverket og trappen mot Th. Kittelsens vei settes i stand. (Både skilt, trapp og rekkverk er realisert i Svendsesmauet).

Torvet

Fingerpost-stolpe med henvisninger til viktige steder i sentrumsområdet samt "reetablering" av Poul Tims brønn fra 1700 tallet.

Delvis realisert:

I Sentrumsplanen av 2001 beskrives Torvet som byens storstue, og presentasjonen av Torvet er derfor viktig for vårt omdømme utad. Forsøpling i form av vanlig søppel, "bevisstløs" reklameskilting, feilparkerte biler og juggel må unngås.

Torvet

Tiltak:

Være påpasselig med å følge opp ovenstående hele året. En fingerpost-stolpe, plassert et egnet sted på Torvet med stedshenvisninger til viktige steder i sentrumsområdet vil være en nyttig og hyggelig informasjon for besøkende. (løpende drift. Fingerpost innarbeides i budsjettet). Poul Tims brønn fra 1700 tallet sto plassert ved nåværende Kragerø Sparebank. Det ville vært en kuriositet for Torvet om denne brønnen ble reetablert (innarbeides i budsjettet).

Veten (Oppsetting av rekkverk langs stier, infotavler og skilt)

Delvis realisert:

Utsiktsplassen Vetten er et yndet utfartspunkt med mange besøkende hele året. Utsikten mot byen og skjærgården er særdeles flott fra dette stedet så nært byen.

Tiltak:

Vedlikehold og oppgradering er også her nødvendig, og gjerne tilrettelagt i å samarbeide med Øya Vel. Spesielt stiene til Vetten bør utbedres og rekkverk bør settes opp der det er nødvendig. Dette vil forbedre tilgjengeligheten. Skilting til Vetten må gjøres bedre. En informasjonstavle med henvisninger til steder som ses ville vært et positivt bidrag til besøkende (innarbeides i budsjettet).

Barthebrygga - utvidelse av veien med fortau i henhold til Gunnarsholm-planen:

Ikke realisert:

Veien langs Barthebrygga er på steder veldig smal og lite fotgjengervennlig. Det er i forbindelse med gjestehavna i Gunnarsholmplanen av 1996/2002 vist en utbedring av veien på vestsiden av båthusene. Dette vil kunne gi en vesentlig bedre trafikksituasjon, spesielt for gående, da mulighetene for etablering av fortau langs husene dermed lar seg gjøre.

Tiltak:

Realiseringen av de ovenfor nevnte planene bør søkes igangsatt så fort som mulig (innarbeides i budsjettet).

Kirkehaugen - planting av nye trær og ny atkomst til kirkebakken mot Skippergata:

Delvis realisert:

Kirkehaugen består i dag av to adskilte "hauger". Selve Kirkehaugen hvor 17. mai talene holdes og bakken mot Skippergata på Andølingen hvor folk står og hører på. Begge er viktige plasser i Kragerø by. Den store Balkanpoppelen er i dag både gammel og i tvilsom tilstand, noen hevder at tiden er i ferd med å renne ut for dette praktfulle treet, og at det også kan være fare nedbrekk.

Tiltak:

Tilgjengeligheten til bakken mot Skippergata bør gjøres bedre ved å etablere en trappeadkomst eller rampe fra gatenivået. Denne bør primært anlegges på bysiden av plassen. (innarbeides i budsjettet)

Det bør snarest plantes et nytt tre på Kirkehaugen som kan "erstatte" Balkanpoppelen den dagen det blir nødvendig (er realisert). Likeledes må trær langs parkeringsplassene som i tidens løp har blitt borte erstattes med nye (innarbeides i budsjettet).

Familien Heuchs gravminne - utarbeide plan for opprusting av plassen:

Er realisert. Tilgjengeligheten forbedret med ny trapp.

Biørnsborgparken - Theodor Kittelsens byste:

En eventuell flytting av bysten til sentrum synes lite aktuell etter at ny byste av Kittelsen er oppført ved hans fødested i byen høsten 2011.

Carl Hansens brygge - utarbeide plan for beplantninger og parkering:

Ikke realisert:

I dag er plassen primært en parkeringsplass for handelsdrivende i sentrum. Det er behov for parkeringsplasser i sentrumsområdet, men dette bør kunne kombineres med et mer tiltalende

utseende med grøntstrukturer mot sjøen og trivelige tilbud for allmennheten. Plassen er i kommunens eie.

Tiltak:

Det bør opparbeides en plan, som det allerede foreligger skisser på, for plassen og nærområdet, a la den planen som ble utarbeidet for Jens Lauersøns Plass (innarbeides i budsjett).

Rådhusområdet - utarbeide plan for oppgradering av uterommet:

Delvis realisert:

I 2010 ble reguleringsplanen "Theilertomta-området" vedtatt. Reguleringen fanger opp det meste av det som "møteplassprosjektet" vedtok. Planen legger imidlertid også opp til at det skal utarbeides en gatebruksplan/utomhusplan som kommunen selv bør utarbeide. Denne planen skal vise utforming av gater, gatetun og parker med ferdselssoner, møblerings-/beplantningssoner, sykkelparkering med mer. Gatebruksplanen skal også vise hvordan man har tatt hensyn til universell utforming med blant annet ledelinjer. Den skal også vise strandpromenaden.

Rådhusgata 2, tidl. Teknisk Etat - utarbeide plan for oppgradering av uterommet:

Ikke realisert:

Bør innlemmes i gatebruksplanen som skal utarbeides i forbindelse med tilstøtende planområde.

Kirken omkring - oppdatere og realisere eksisterende plan for uterommet:

Delvis realisert:

I 2009 ble reguleringsplanen "Kirkeområdet" vedtatt. Planen inneholder alle elementer som ble vedtatt i "møteplassprosjektet". Søkes ferdigstilt til Kragerø bys 350-års jubileum i 2016.

Schweigaardsparken - utbedre parken mot Løkkebakken:

Ikke realisert: bør gjennomføres og videreføres i dette planarbeidet.

Edvard Munchs plass og Isaks bu - utbedre og fornye rekkverk langs veien:

Ikke realisert:

Bør gjennomføres og videreføres i dette planarbeidet.

Gundersholmen Kystfort - Utbedring av flombelysning:

Fortet er beskrevet i forbindelse med et restaureringsbehov da Kragerø fikk sine byprivilegier i 1666. Fortet må derfor være eldre. I dag framstår fortet som en av byens viktigste historiske severdigheter, i restaurert og meget representativ stand. En kommunalt utnevnt batterikomite holder kystfortet i utmerket stand.

Tiltak:

Videreføre nåværende ordning omkring fortet. Flombelysningen bør oppgraderes og gis en bedre standard.

Parkeringsplassen Øya 14 - Forskjønnes med trær, busker og benker:

Ikke realisert:

Bør gjøres mer miljøvennlig som viktig parkeringsplass med islett av beplantninger og trær mellom parkeringsrekkene. Det bør også settes ut flere sittebenker langs bryggesiden mot småbåthavnen og andre tiltak som vil gjøre plassen hyggeligere for folk som besøker stedet, og ikke minst ser den fra byen (innarbeides i budsjettet).

Trær i havneområdet - planting av trær langs Blindtarmen:

Ikke realisert:

Spesielt i havneområdet er det behov for å gjøre byen litt ”grønnere”, men generelt gjelder dette hele byen.

Tiltak:

Det bør plantes trær på moloen langs Blindtarmen, også på sørsida av Bybrua (innarbeides i budsjettet).

Høybrua - etablering av utsiktslommer på brua som beskrevet i Sentrumsplanen:

Ikke realisert:

Kombinasjonen fotgjengere og biler er til tider ganske uoversiktlig på brua, spesielt på sommeren. Ofte er store lastebiler, møtende biler, ryggende biler, forbikjøringer oppå fortauene, grisekjøring og hissige situasjoner forhold som må deles med fotgjengerne, og det er særlig barna som er utsatt.

Tiltak:

Det foreslås en utsiktslomme på hver side midt på brua. Ut over å være et hyggelig sted med utsikt over indre havnebasseng og båttrafikken, vil det også kunne være et fristed fra biltrafikk. Det bør også skiltes bedre med for eksempel ”blindveg” for å begrense unødvendig trafikk over til Øya.

Midtfjordskjær og Galeioddbåen - oppsetting av skulpturell kunst:

Ikke realisert:

Begge er svært sentralt beliggende ved innseilingen til Kragerø, både til byen og nordøstre del av skjærgården. I dag er Midtfjordskjær byens store og utrolig velplasserte bål plass på St. Hans aften. Galeioddbåen er bare 1,5 m dyp og omkranset av tre farvannsbøyer.

Tiltak:

Mange byer har benyttet slike strategisk beliggende skjær og båer til å eksponere skulpturell kunst, noen ganger også flombelyst. Ideen kan sikkert med stort hell overføres til Kragerø (vurderes gjerne også med eksterne aktører).

Følgende ”felles møteplasser” søkes realisert gjennom aktuelle enheters løpende drift:

Jens Lauersøns Plass - oppsetting av nye benker som opprinnelig planlagt samt oppmerking av fotgjengerovergang:

Ikke realisert:

Etablere sittebenk på den buede steinmuren nede på plassen. Oppmerking av fotgjengerovergang mellom trappen fra Th. Kittelsens vei og trappen i Jens Lauersens park. Andre fotgjengerfelt i sentrum må også friskes opp og muligens oppdateres.

Theilertrappene - byens lengste trapp med 133 trinn som binder nedre bydel sammen med Skolesenteret. Reparasjonsarbeider påkrevd:

Er realisert, men må fortløpende vedlikeholdes.

Minneparken Kontakten med sjøen vedlikeholdes:

Parken ble etablert til minne over falne Kragerøborgere ved siste verdenskrig. Det var viktig med parkens kontakt til sjøen da mange av de falne var sjøfolk. Dette må fortsatt hegnes om og ikke forringes.

Nordraakparken - holdes løpende attraktiv og vedlike:

”Ja, vi elsker parken” som den også kalles, er byens nyeste, men ikke desto mindre, en liten park av nasjonal betydning tuftet på initiativ som det står respekt av. Parkens beliggenhet til andre nærliggende kulturtilbud som bibliotek, kirken, Kirkehaugen og sentrum gjør den svært sentral i mange sammenhenger. Det er derfor viktig at parken også i framtiden gis muligheter til å kunne spille videre sammen med disse attraksjonene og også kunne få albuerom til å utvide denne posisjonen.

Langjordet - opprettholdes også som gangvei:

Plassen er tilrettelagt av Thomesheia vel primært for barn. Her er det lekeapparater og akebakker for barna samt noen benker og andre fasiliteter for voksne. Stien gjennom Langjordet, mellom Thomesheia/Skolesenteret og Smedsbukta, må opprettholdes som helårig gangvei. Denne veien vil også kunne benyttes som skolevei fra de nye boligene på Skrubbodden.

Sjøbadet - oppgradering og vedlikehold av både badeområde og adkomstvei:

Er realisert, men må vedlikeholdes og muligens oppgraderes.

Odden på Øya - oppsetting av skilt og videreføring av driften:

Er realisert men må videreføres.

Allmannabryggene på Øya - holdes i hevd:

De to allmannabryggene, den ene ved Galeioddveien 25 og den andre som kalles Bakken ved Galeioddveien 39, må holdes i hevd. Spesielt ved Galeioddveien 25 bør det gjøres tiltak for å forhindre privatisering.

Spesielt ønsker kommunestyret å sette fokus på:

Sentrumstunnelen:

Et bilfritt sentrum har vært et av byens største ønsker i en årrekke og har derfor ved flere anledninger blitt fremhevet som et av de viktigste tiltakene i sentrum. I disse dager sprenges det inn en parkeringshall i fjellet i bunnen av Løkkebakken (anlegget sto ferdig i 2006). I Sentrumsplanen ble det vedtatt at parkeringshallen skulle ses på i sammenheng med en sentrumstunnel som skal forbinde den nordlige bydel med den sørlige bydel. I Sentrumsplanen er sentrumstunnelen beskrevet mellom øverst i Fermansbakken og Theilertomta med parkeringsplasser for sentrum tilknyttet denne tunnelen. Dermed vil man kunne oppnå å lede biltrafikken utenom byens trange gater og samtidig etablere sårt tiltrengte og sentralt beliggende parkeringsplasser for sentrum. Byen vil dermed kunne gjøres bilfri og trafikken over Thomesheia reduseres betraktelig.

Vedtak i kommunestyret:

Sentrumstunnelen er åpenbart et av de viktigste miljøtiltakene som må gjøres for byen. Det bør derfor settes i gang arbeide med å få realisert dette prosjektet, og særlig nå som det kanskje er mulig å se dette i direkte sammenheng med de pågående arbeidene med parkeringsanlegget i bunnen av Løkkebakken. Mulighetene er så absolutt til stede, og det er nå initiativet må tas.

Det er i Kragerø kommunes investeringsbudsjett bevilget 1 mill. kroner til forprosjektering men på grunn av kapasitetsproblemer har saken ikke blitt videreført. Dette søkes derfor gjennomført ved dette planarbeidet.

Navneuklarheten omkring Gunnarsholmen / Gundersholmen:

Gundersholmen Kystfort ligger i dag på Gunnarsholmen – en navneraritet som for mange fortoner seg merkelig. Holmen besto opprinnelig av to holmer med et trangt sund mellom. På et kart fra 1789 vises dette, og navnet var den gang Gunderholmen. I 1846 var navnet Gundersholmen. Andre gamle kart viser det samme. Først i vår moderne tid endres navnet til Gunnarsholmen.

Tiltak:

Er tiden nå inne til igjen å kalle holmen med sitt opprinnelige og gamle navn og i harmoni med navnet til Kystfortet? Det synes riktig at Gundersholmen Kystfort ligger på Gundersholmen.

Vedtak i kommunestyret: Navneuklarheten omkring Gunnarsholmen / Gundersholmen oversendes til Hovedutvalg for samfunn.

Vedtak i Hovedutvalg for samfunn: Navneuklarheten omkring Gunnarsholmen / Gundersholmen drøftes med Historielaget og Berg- Kragerø Museum. Deretter fremmes sak om eventuell navneendring.

Saken kom deretter ikke videre og ferdigbehandles derfor i dette planarbeidet.

Område for kafé på Torvet:

Vedtak i kommunestyret:

Område for kafé på Torvet må reduseres. Dette tas opp som egen sak. I behandlingen ble avtalt at kommunen skulle utarbeide en skisse/plan for Torvet hvor dette søkes løst. Dette videreføres i dette planarbeidet.

Oversendes administrasjonen:

Kommuneadministrasjonen vil tilskrive Kragerødistriktets velforeninger og invitere foreningene til å komme med forslag til forskjønnning og oppgradering til lokale møteplasser. Svarene fra velforeningene kanaliseres til Hovedutvalg for samfunn, som behandler og prioriterer forslagene, og forslagene legges inn som forslag til egen sak. (Kragerødistriktets velforeninger som samleorganisasjon er i ettertid blitt nedlagt)

Miljø

— Alternative energiløsninger – Varmepumper – Trær i sentrum – Konsekvensutredninger – ROS-analyser, risiko-og sårbarhetsanalyser

Kragerø kommune har vedtatt at det i alle kommunale planprosesser skal miljøet settes i fokus. Likeledes skal kommunen bli en foregangskommune når det gjelder universell utforming. Det skal også utarbeides kollektivtransportplan for kommunen som skal ha en klar strategi for å få et bilfritt sentrum med parkeringstunnel. Kragerø sentrum skal også vitaliseres gjennom ivaretagelse av miljøkvaliteter.

Miljø og naturresurser med naturverdier og biologisk mangfold er med i kommunens planarbeid. Dette omfatter også strand- og sjøområder.

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommunene vil bli lagt til grunn for all planlegging etter plan- og bygningslovens bestemmelser.

Alternative energiløsninger

- Privat og offentlig sektor skal samarbeide om utvikling av energi- og klimaplaner.
- For alle utbygninger i Kragerø, både nye og gamle, også offentlige bygg, skal mulighetene for miljøvennlig alternative energiløsninger prioriteres.
- Øke innsatsen i samarbeid med Kragerø Energi, Telemark fylkeskommune og lokalt næringsliv om utvikling av energi- og klimaplaner der det settes spesielt fokus på klimautfordringen.
- Allerede fra 2015 vil regjeringen at alle boliger skal være «Passivhus».

I Kragerøs konsentrerte bebyggelse både når det gjelder boligområder og næringsområder, er det gode muligheter for å tilrettelegge for vannbåren varme og økt bruk av bioenergi. Dette vil kunne være med på å gjøre Kragerø mer attraktiv og bidra til framtidig byutvikling.

Varmepumper

Statlige myndigheter har besluttet at oppsetting av varmpumper og lignende på husfasader ikke er søknadspliktig, men bør vurderes i hvert enkelt tilfelle. Noen kommuner har likevel utarbeidet spesielle kriterier/forutsetninger /vær oppmerksom på- retningslinjer for montering av slike innretninger. Kragerø kommune anbefales at det innføres følgende retningslinjer for montering av varmpumper og lignende i sentrum:

- Maksimalt 1 installasjon for enebolig og 2 installasjoner for andre bygg.
- Skal monteres på grunnmur eller maksimalt 1 meter fra terreng der det ikke er tilstrekkelig plass på grunnmur.
- Skal ikke monteres ut mot gate.
- Skal integreres arkitektonisk i bygningen, med eventuell overbygning som står i samsvar med bygget for øvrig mht. materialbruk, utforming, vinkler osv.
- Installasjon kan ikke utføres i områder som er regulert til spesialområde for bevaring uten først å ha fått godkjenning for plassering fra kommunens bygningsmyndigheter og /eller andre adekvate myndigheter.
- Installasjonen må tilfredsstille krav til støy fra byggetekniske installasjoner og utendørs lydkilder i gjeldende forskrift/retningslinjer.
- Installasjoner skal ikke sjenere naboer lydmessig. Kontakt nabo før iverksettelse.

Det er på markedet i dag også varmepumper for innvendig installasjon hvor det kun er en enkel rist for luftinntak som er synlig på yttervegg.

Trær i sentrum

I Sentrumsplanen 2001 ble det også vedtatt følgende: "Trær i sentrumsområdet kan ikke felles eller beskjæres uten at særlige grunner dokumenteres skriftlig til kommunen. Dersom trær tillates felt, skal det plantes nye trær i byområdet til erstatning. Verdifulle eller karakteristiske trær skal fredes eller bevares" og "Byen gjøres generelt "grønnere" men spesielt i havneområdet, langs Blindtarmen og i Kirkebukta." Dette videreføres. Private haver med trær, hovedsakelig frukttrær, og busker bør kunne unntas dette kravet.

Det er videre vedtatt i kommuneplanen at «Gjennom planverk og tiltak skal det sikres og tilrettelegges for grønne lunger, friområder og turområder som gir trivsel for innbyggerne».

Konsekvensutredninger, KU

Forskrift om konsekvensutredninger av 1. juli 2009 skal følges i kommunal planlegging. Etter forskriftens § 6 skal det skilles mellom utredninger av enkeltområder og utredninger av planen som helhet. Konsekvensutredninger bør også inneholde konsekvensene av valg og retning av framtidig utvikling for kommunedelplanen sett under ett og ikke bare for hvert enkelt utbyggingsområde. Det er videre krav om at det skal gis vurdering av de samlede arealbruksendringene for miljø og samfunn. Likeledes bør det vurderes eventuelle avbøtende tiltak og/eller alternative lokaliseringer samt eventuelle null-alternativ.

Folkehelsekrav til KU er stråling fra høyspentkilder, radon, forurensset grunn, støy, ras og skred, vind, flom og springflo.

Havnivåstigning, utfordringer som angår ekstremvær som storm/orkan og nedbør (hyppighet, mengde, intensitet) er temaer som må tas med i vurderingene om konsekvensutredninger.

Fra Telemark fylkeskommune oppfordres det spesielt å vektlegge konsekvenser og virkningen av eventuelle tiltak opp mot bevaring og vern av eksisterende bygningsmiljø. Konsekvenser av tiltak, både vern og utvikling, bør med i en slik utredning. Følgende punkter må med:

- Siktlinjer
- Volumer
- Byggehøyder
- Fjernvirkning
- Byggemateriale, fargesetting
- Struktur

ROS-analyser, Risiko- og sårbarhetsanalyser.

Det er krav til risiko- og sårbarhetsanalyser for eksisterende byggeområder som videreføres i ny plan. Disse ROS-analysene vil bli fremlagt som eget vedlegg.

Brannvern – bevaring ved brannsikring

Det sier seg selv at den gamle trebyen Kragerø har høy risiko for brann, hvilket det i tidens løp også smertelig er erfart. Derfor må vi hele tiden foreta prioriteringer og tiltak som vil medføre at sentrum gjøres tryggere og mer rustet til å forhindre at branner oppstår, sprer seg og at alarm- og personvernet blir satt i høysetet. Det er selvsagt viktig at den offentlige brannberedskapen er oppdatert, men det er kanskje enda viktigere at det private brannvern også holdes godt ved like. Klare fluktveier til det fri, brannslukningsapparater og alminnelige røykvarslere er et minimum av det som må installeres i en bolig. Det er tross alt store verdier som må sikres mot brann.

Alle kommuner er pålagt et offentlig brannberedskap. I Kragerø er dette tilrettelagt med bl.a. permanent bemannet brannvakt og en brannstasjon plassert nesten midt i byen. Likevel er dette ikke nok med hensyn til bl.a. rask røykdykking. Utstyrmessig er brannstasjonen konstant under oppdatering, og i desember 2009 ble en avansert og moderne brannbil med stige som kan strekke seg 27 meter i høyden og 18 meter horisontalt, kurv og vannkanon og 2000 liter vanntank, et kjærkomment og nødvendig tilskudd i kommunens brannberedskap. Selv om denne brannbilen har stor rekkevidde kommer den ikke fram til de tetteste plassene i sentrum. Utstyrmessig er det også begrenset med moderne sløkkeutstyr for å håndtere komplekse branner i disse områdene.

Det er hele tiden behov for ytterligere å sikre beredskapen i selve bygningsmassen. Alle bygninger og gårder må det føres tilsyn med og gjennomgå med hensyn til å hindre at branner oppstår og sprer seg. Rømningsveier, varslingsanlegg og brannslukningsutstyr må følges opp. De fleste branner oppstår innvendig i bygningene, men får brannen utvikle seg der, vil den fort spre seg ut av huset og til nabohusene. Ut over å sikre at elektriske anlegg og skorsteiner er i orden, er de mest effektive måtene å forhindre at brann utvikles på, med varslingsanlegg og ved sprinkling. Varslingsanlegg gir automatisk melding til brannstasjonen ved brann og har i tillegg internt varslingsystem i form av alarmer etc. Sprinkling består i prinsippet av to sprinklingsystemer, innvendig sprinkling og fasadesprinkling. Den innvendige sprinklingen har tradisjonelt vært basert på at vann automatisk utløses der hvor brannen oppstår for å kunne slukke brannen tidligst mulig. Dette systemet vil ofte påføre bygningen store vannskader, men er effektivt i selve brannslukkingen og hindrer dermed brannspredning. I de senere årene er det forsket på innvendig sprinkling og «vanntåkeanlegg» som alternativ er relativt nytt på land, men har vært dominerende til sjøs siden midten av 90-årene. Vanntåke «kveler» branntilløpet raskt, bruker langt mindre vann, rørdimensjonene er mindre og enklere og vannskadene langt mindre. I Lillehammer er vanntåkeanlegg benyttet i store deler av byens sentrum. Fasadesprinkling består som regel i at det etableres et vanddyseanlegg under takutspringene på de fasadene som er mest utsatt for at brann kan spre seg fra nabobygning. Dette anlegget er oftest et såkalt tørrsprinklinganlegg som tilkobles vann fra for eksempel brannbil eller brannslanger ved behov.

Krav til sprinkling er i dag hovedsakelig rettet mot innvendig sprinkling av hotell, pleiehjem, omsorgsboliger, skoler, barnehager, kirker, verneverdige bygg og forsamlingslokaler over 3. etasje. Utvendig sprinkling kan kreves der bygninger ligger tett. Imidlertid synes det som om kravene til automatiske sløkkeanlegg i de kommende år blir strengere.

Passiv brannsikring er også et økende bidrag til brannsikkerheten. Dette består av bl.a. sikring og ventilering av hulrom i vegger og etasjeskiller i bygninger.

I Kragerø er det i alles interesse at brannsikringen tilrettelegges på beste måte. Det vil derfor bli tatt initiativ til å gjennomgå byens bebyggelse med det formål å kartlegge det beste og mest hensiktsmessige sprinklersystem som bør etableres. På nåværende stadium synes det som om sentrum inndeles i soner der hvor ensartet sprinkling installeres i hver sone. På

bakgrunn av dette vil det kunne søkes om økonomisk støtte til å gjennomføre dette arbeidet fra Riksantikvaren og andre lignende institusjoner.

Kragerø kommune har dessuten sammen med Grenlandskommunene og Drammen utarbeidet felles lokale forskrifter som gir brannvesenet adgang til å føre tilsyn som bidrag til reduksjon av brannfare. Det er en stor fordel at lokale forskrifter er likt utformet for disse kommunene som det er naturlig å samarbeide med. Den lokale forskriften skal gjennom bestemmelser om tilsyn bidra til å forebygge brann i nærmere bestemte bygninger eller områder som ikke omfattes av brann- og eksplosjonsvernlovens bestemmelser om særskilte brannobjekter.

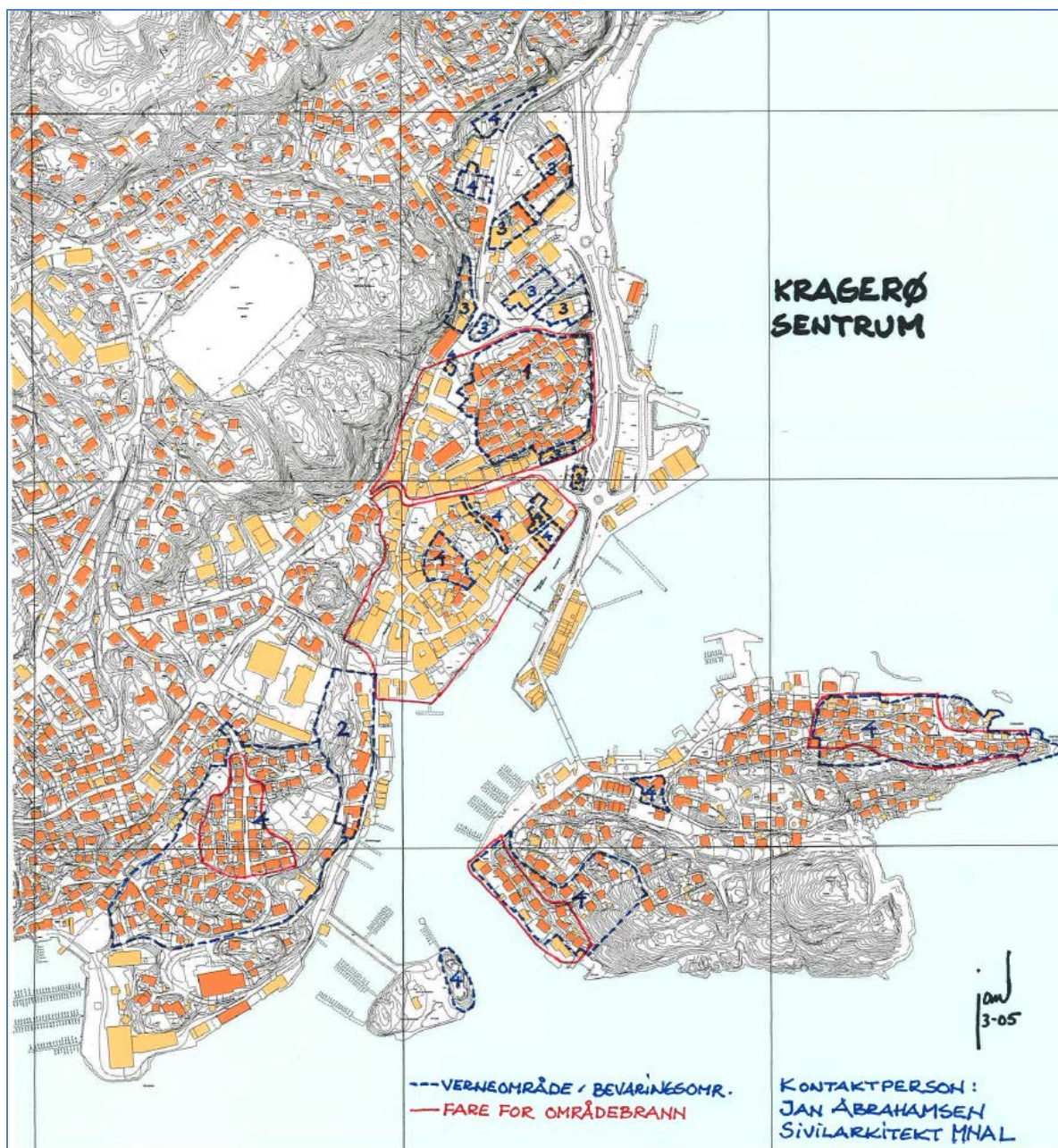
Den lokale forskriften vil gjelde for følgende bygninger og områder i kommunen:

- Boenheter tilrettelagt for personer med pleie- og omsorgsbehov
- Verneverdig tett trehusbebyggelse med fare for områdebrann
- Boenheter med fyringsanlegg
- Salgslokaler
- Lokaler med større friturekoker
- Båtopplag

Boenheter med fyringsanlegg, salgslokaler, lokaler med større friturekoker og båtopplag er også objekter som brannvesenet ønsker muligheten til å føre tilsyn med, derfor er disse tatt med i forslaget til lokal forskrift.

I Kragerø ligger tregårdene mange steder tett. Dette medfører ofte vanskelige utfordringer i forhold til byggeprosjekter og bruksendringer i den gamle bygningsmassen. Flere av slike tiltak vil utløse strenge krav til brannsikring. Ofte er kravene såpass omfattende og økonomisk dyre, at prosjektene vanskelig lar seg gjennomføre. Dessuten vil for eksempel krav om store oppmurte brannvegger mellom husene være svært lite forenelige med det arkitektoniske uttrykket som en gammel trehusbebyggelse har. Kommunen bør derfor vurdere å kunne være behjelpelig med å tillate løsninger som i alle tilfeller vil medføre vesentlige forbedringer for brannberedskapen, men ikke fullt ut slik kravenes bokstav tilsier. Fasadesprinkling og innvendig sprinkling samt varslingsanlegg og gode rømningsforhold er i slike tilfeller muligens en god og brukbar kompensasjon.

For å utrede dette nærmere anbefales det å kontakte profesjonell rådgivning.

Kartutsnitt som viser eksempel på brannsoner i sentrum 2005

Bilfri by

”Kragerø er ikke laget for biltrafikk” er de fleste som kjenner byen enige om. For Kragerø ble til i tider da hest og kjerre var det vanligste transportmiddelet i byens gater, men i dag er det bilen som har overtatt – og dette blir det ofte konflikter av. Det er de trange gatene og smauene, folk og biltrafikk som i vår moderne tid skaper store konflikter i byen. Det har derfor lenge vært et aktuelt tema og et utbredt ønske å få til et ”Bilfritt sentrum”. I årenes løp har det også blitt presentert utallige planer for hvordan dette problemet kan løses. Noen av planene har totalt vært på bilens premisser og andre kun på det billigste alternativ. Hensynet til byens estetikk og funksjoner har lett blitt skjøvet til side. Men i dag har byens kvaliteter som tettsted blitt mer og mer forstått og fremhevet, og det er på disse premissene løsningen må finnes. Det har også medført mangt et lokalt engasjement som i den senere tid også har fått et videre perspektiv av mer globalt omfang. Miljø og klima knyttes sammen, og dette

utfordres vi til å gi positive bidrag til også i "Livet i de smaa forhold", som bysbarnet Theodor Kittelsen så genialt har karikert Kragerø.

Kragerø sentrum er i dag tilgjengelig fra nord-øst via den nye Kragerøveien som er hovedinnsfartsveien til byen, og fra sør-vest via Biørneveien og Thomesheia som en forholdsvis dårlig sekundærvei. Spesielt Thomesheia, som er et gammelt og trangt boligområde med rundt 60 boliger, er i dag sterkt belastet av trafikken til og fra byen og Skrubben sør for sentrum. Inne i selve byen fordeles trafikken i trange og nærmest selvgrodde gater og smau på en måte som er svært utfordrende både for bilister og folk som foretrekker "apostlenes hester", og ofte føles det som om det er med livet som innsats. Slik kan det ikke fortsette.

Kragerø kommune vedtok "Sentrumsplanen" i 2001 hvor nettopp bilfri by ble viet stor oppmerksomhet. Det ble i forkant satt inn store ressurser for å fremme løsninger som det på sikt kunne arbeides mot for å oppnå målet om et bilfritt sentrum. En såkalt øst-vest tunnel-forbindelse med parkering i fjellet bak byen ble vedtatt som det absolutt beste alternativet.

Ønske om et bilfritt sentrum kan ikke oppnås på en god og tilfredsstillende måte uten en øst-vest forbindelse som også samtidig avlaster trafikken over Thomesheia. Dersom øst-vest forbindelsen ikke realiseres, vil Thomesheia måtte ofres som innfartsåre til de sør-vestlige områdene i byen. Der sier nesten seg selv at en slik løsning ikke er holdbar.

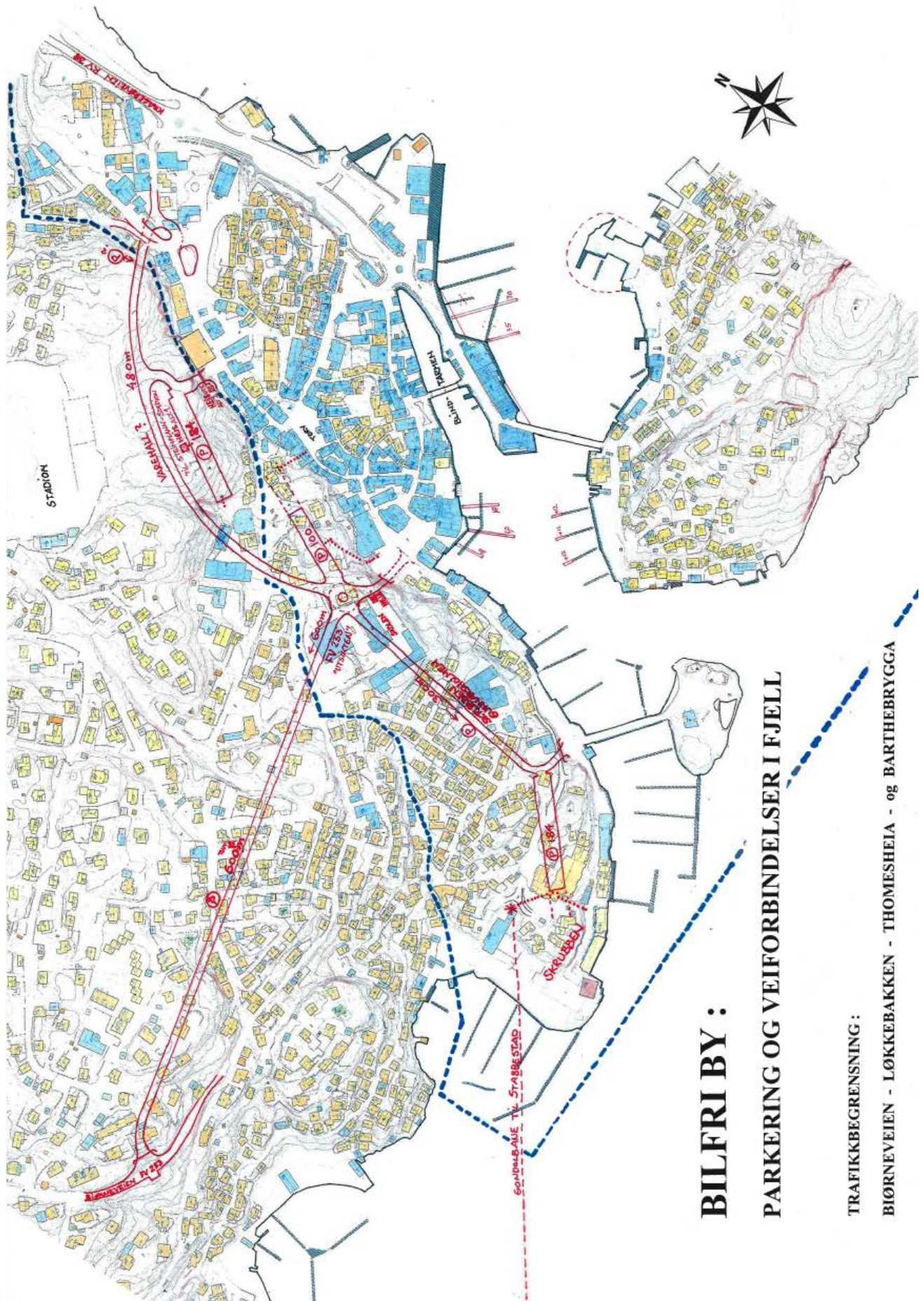
Det er to alternative løsninger for en øst-vest forbindelse i Kragerø; enten over havnebassenget på sørsiden av Blindtarmen eller i fjellet bak byen. I forbindelse med Sentrumsplanen ble alternativet i fjellet vedtatt.

Sentrumsplanen viser en tunnelforbindelse i fjellet mellom Fermannsbakken i nord-øst og Theilertomta i sør-vest, med tilhørende parkeringsanlegg og utganger til byen ved det nyetablerte parkeringsanlegget i Kirkegata «Byfjellet», til Torvet og selvfølgelig i Fermannsbakken og Theilertomta.

På Theilertomta er det nå satt i gang planarbeid med bl.a. parkeringsanlegg i fjellet hvor også den foreslåtte øst-vest forbindelsen blir innarbeidet. Theilertomta er i denne sammenheng særdeles strategisk beliggende.

Med det etablerte parkeringsanlegget i Kirkegata og det planlagte anlegget ved Theilertomta, synes anledningen å være ypperlig til å se på muligheter for en tilknytning mellom disse to anleggene og dermed en igangsetting og realisering av den første etappe av den vedtatte Sentrumstunnelen med tilhørende parkeringsanlegg for til sammen 2-300 biler. Her må kommunen snarest, og før det blir for sent, ta initiativ som en katalysator for å realisere prosjektet. En videre knoppskyting av tunnelforbindelsen mellom Kirkegata og Fermannsbakken med direkte forbindelse til Riksvei 38, Kragerøveien, synes deretter kurant.

Fantasien har ingen grenser, så det kan til og med fantaseres om en heisforbindelse fra parkeringsanlegget «Byfjellet» og rett opp til Steinmann og Stadion. På denne måten vil nåværende parkeringsproblemer ved Stadion kunne løses ved å la parkeringen legges til «Byfjellet». Likeledes vil en tilsvarende heis fra parkeringsanlegget ved Theilertomta rett opp til skolen kunne forenkle parkeringsbehovet for skolesenteret.

Ved Theilertomta viser Sentrumsplanen også en tunnelforbindelse mellom Sentrumstunnelen og til Fylkesvei 253, Biørneveien/Kalstadveien. Ved å realisere denne traséen vil RV 38 og FV 253 knyttes sammen i forbindelsen gjennom Kragerø by.

Trafikkbelastningen på Biørneveien, Løkkebakken, Thomesheia og Barthebrygga vil dermed kunne begrenses vesentlig.

Skrubbodden-prosjektet er under planlegging, og i den forbindelse vurderes det alternative trafikkkløsninger for atkomsten til området. I vedtatt plan er atkomsten basert på eksisterende veiforbindelser via bakken fra Edvard Munchs vei ned til båthavna og nåværende smale vei på innsiden av Munchs Brygge. Et alternativ som bør vurderes nærmere er å gå inn i tunnel fra snuplassen ved moloen til Gunnarsholmen, og i fjellet under Skrubben hvor det etableres parkeringsanlegg med fotgjengerutganger til Skrubbodden.

Dersom anlegget i fjellet ved Skrubben bygges, kan man enkelt tenke seg en tunnelforbindelse mellom dette anlegget og Sentrumstunnelen mellom Theilertomta og Fermannsbakken. På denne måten kan Kragerø bli helt bilfri og med en glimrende veiforbindelse i fjellet rett bak byen fra Kirkebukta til Skrubben. Her kan det etableres parkeringsanlegg med utganger til byen og friluft hvor det måtte ønskes, og båthavna ved Gunnarsholmen kan få sine sårt tiltrengte parkeringsplasser i fjellet i nærheten. Nåværende vei mellom Gunnarsholmen og byen – Barthebrygga – kan omgjøres til ren strandpromenade med benker og andre tilbud for gående og syklende.

Det kan til og med tørkes støv av de gamle planene om en gondolbane mellom Kragerø og Stabbestad igjen med utgangspunkt fra Skrubben. Med parkeringsanlegget i fjellet ved Skrubben også tilrettelagt for gondolbanen, vil muligheten for å knytte Kragerø, Furuholmen, Tåtøy og Stabbestad sammen på en spektakulær, fremtidsrettet og miljøvennlig måte så absolutt være til stede. Bilen kan parkeres i Skrubbenfjellet og dermed begrense nødvendigheten av å kjøre bil den lange veien mellom Kragerø og Stabbestad via Kjølebrønd. Kragerø kan settes på kartet som en by som har tatt miljøet, bilismen og klimaaspektet på alvor.

Trafikk og parkering

Kragerø ligger ved fjellfoten og speiler seg i sjøkanten. Det er en perfekt beliggenhet for å utnytte det bakenforliggende fjellet til parkering og dermed frigjøre arealer i sentrum til andre formål. I dag er også teknologien og økonomien svært gunstig for slike samfunnsnyttige disposisjoner.

Prinsipielt synes det riktig å lokalisere parkering og gjennomgangstrafikk i fjellet rett bak byens sentrum som beskrevet i forrige avsnitt. Herfra kan man etablere ubegrensede plasser til bilparkering nærmest hvor det måtte ønskes med fotgjengerutganger til byen der det måtte passe. Her kan det også etableres varelager som distribuerer varer til byen til faste, avtalte tider. Dette vil kunne avlaste og nesten redusere bilkjøringen i byen totalt. Byens trange gater kan igjen bli prioritert til fotgjengere og det gode og hyggelige liv. Sentrum kan gjøres om til "gågatesone" med fokus på trivsel og velvære for menneskene i byen, både unge, voksne og gamle. "Våre felles møteplasser" kan blomstre som aldri før. Selvfølgelig må det legges til rette for renovasjon, utrykning, vedlikehold og tilgjengelighet for folk som bor i

byen, men byen skal tilrettelegges for mennesker med bilen plassert i fjellet rett i periferien av sentrum. Nærmere kommer vi ikke et perfekt, byplanmessig grep.

Folk flest, som vi ofte sier, bruker byen på en måte som kan beskrives med forankring i planene om parkering i fjellet på baksiden av byen; Bilen parkeres i fjellet så nært der man

skal ut i byen som mulig. Man oppsøker og gjør sitt ærend i byen til fots, deretter oppsøkes som regel de rekreative områdene i byen - som i Kragerø oftest er havneområdene - for å slappe litt av, og for deretter å gå tilbake gjennom byen en gang til, for å ta bilen hjem igjen.

Det vil likevel være feil å sentralisere all byens parkering i fjellanleggene. Det er funksjoner og virksomheter i byen som ikke befinner seg nær disse anleggene og som også har behov for sin "nærparkering". Områdene langs sjøsiden bør derfor opprettholde en del av det parkeringstilbudet som allerede er etablert – men det kan gjøres mer estetisk og tiltalende. Bryggasenteret er eksempel på virksomheter som bør opprettholde sin nærparkering. Også byparkeringen nær fergene, "Polet" og byggsenteret er tilbud som synes viktig å videreføre. Likeså er parkering ved kirkene, Parkveien, skolesenteret og på Øya tilbud som ikke bør bli borte på grunn av den korte betjeningsavstanden. Derimot bør parkering som blir liggende inne i gågateområdet, slik som rundt rådhuset, gamle teknisk etat, langs brygga, på Carl Hansens plass og på Badehustomta legges ned til fordel for mer publikumsvennlig bruk.

Mange parkeringsplasser i sentrumsområdet brukes i dag som «private» plasser for ansatte i forretninger og kommunen. En slik parkeringspraksis beslaglegger kundeparkering og må derfor tilrettelegges så langt det lar seg gjøre nettopp for kunder og besøkende.

Torvgata og Kirkegata er i dag kjøreveier som fortsatt vurderes å kunne kjøres i, men i mer begrenset grad. Torvgatas tilknytning til Torvet medfører i dag en fleksibel tilgjengelighet ved forskjellige arrangementer på Torvet. Ytre Strandvei langs Blindtarmen er adkomstvei for Øya og må av den grunn opprettholdes.

Et Kulturhus i havneområdet, som tidligere beskrevet, vil i perioder kunne ha behov for nærliggende parkeringsplasser ut over det som det er tilrettelagt for i området. Et fjellanlegg under Andølingen med parkeringsplasser og kanskje terminal og oppstilling for både busser og taxibiler, vil ut over å gi gode parkeringsmuligheter for området også kunne frigi arealer til andre, attraktive formål.

Det vises i denne sammenheng også til Kragerø kommunes vedtatte vedtekter fra 18.06.2009 om "Parkering for bil og båt", og som er gjengitt i vedlagte «Bestemmelser».

Vannfronten

Kragerø havn har i dag mange ulike funksjoner og tilbud. Her finnes dypvannskaia som, i alle fall tidligere, nærmest var som en navlestreng for Kragerøs historiske tilblivelse. Fiskerihavna har hatt en sentral betydning, antagelig så lenge byen har eksistert, men er i dag en redusert utgave. Det er viktig å ta vare på Kragerøs fiskerinæring og sikre gode rammebetingelser for framtiden. Fergene og taxibåtene har sine anløpssteder sentralt plassert, og byens eneste internasjonale kai, den såkalte ISPS-kaia (International ship and port security) som kan ta imot fraktebåter og større cruiseskip, befinner seg nesten midt i havneområdet. Og i tillegg har vi en stadig voksende fritidsbåtflåte som søker til byens gjestehavner, handlebrygger og beboerhavner.

Havneforholdene i Kragerø har derfor kontinuerlige utfordringer. Båttrafikken er hele tiden i endringer både hva intensitet og størrelser angår. Å følge med i et slikt tempo krever store ressurser i form av planlegging og investeringer i ny infrastruktur.

Det er spesielt om sommeren at forholdene i gjestehavnene og handlebryggene fortøner seg presset og underdimensjonert. Det vises ofte til behov for større kapasitet for fritidsflåten og at tilbudene til båtfolket må bedres. Kragerø Havnevesen har mange presserende oppgaver, og oppgraderinger og vedlikehold av gjestehavnene og handlebryggene er en vesentlig del av dette.

Arealene som både gjestehavnene og handlebryggene beslaglegger i dag kan nesten ikke utvides nevneverdig innenfor det indre havneområdet. Likevel vil det i denne planen bli foreslått å øke kapasiteten noe i gjestehavna ved Gunnarsholmen ved for eksempel å forlenge de to nordligste flytebryggene. Bryggekapasiteten vurderes også å kunne utbedres og gjøres mer effektiv ved dypvannskaia ved hjelp av justeringer av beliggenhetene og forlengelser av flytebryggene. Likeledes bør de private bryggene foran Hellesund vurderes å omgjøres til offentlige allmannabrygger for å bedre den generelle kapasiteten i havneområdet. Bryggene bør også legges annerledes for å bedre både tilgjengeligheten, bruken og ikke minst brannsikkerheten.

Gjestehavna ved Gunnarsholmen

Det er svært viktig å ta vare på allmannabryggene innenfor sentrumsområdet slik at disse ikke privatiseres. Disse bryggene bør tydelig skiltes med «Allmannabrygge» og gis tilstrekkelig rom for slik bruk.

I Kragerø har det i det siste blitt tilrettelagt kyststier og kystleder med tilhørende hytter samt oppgraderinger av badeplassene i sentrumsområdet. Det å sette av bryggeplass i sentrum øremerket kystleden vil ytterligere kunne øke attraktiviteten både for byen og skjærgården. Kanskje det også finnes bygningsmasse i byen som er egnet til formål kystled/enkel overnatting.

De planlagte småbåthavnene i Kirkebukta og ved Skrubben er i utgangspunktet private. Det bør likevel vurderes å gi disse havnene en betydelig offentlig tilgjengelighet. Det er tross alt fellesområdene på sjøen som tas i bruk.

Kragerø dypvannskai og ISPS-kai er sjenerøst og ideelt beliggende i havnemiljøet. Det er i dag store planer i området og en utvidelse av dypvannskaia mot nordøst er mulig. En slik utvidelse vil kunne gi et enda bedre og mer fleksibelt tilbud for en framtidig bruk av byens indre havneområde.

For øvrig har de fleste kaiene i kommunen ISPS-standard, og dersom det for eksempel etableres ny kai på Tangen-området, vil også denne tilrettelegges med ISPS-standard.

Det må tilrettelegges og opparbeides tilstrekkelige mottaksplasser for farlig avfall som spillolje, malingrester og lignende fra eksisterende og nye båthavner og båtplasser.

Kultur og kulturhus

Rett før og etter krigen var det en stor og forskjelligartet etablering av næringsvirksomheter i Kragerø – på den tiden skulle ”alle” til Kragerø – det var her det var ”in” å slå seg ned.

Tangen Verft, Mylius, Naper, Weifa, Høytaleren og Kjætingfabrikken, for å nevne de største. Dette skapte liv og røre i den lille byen, og ikke minst, mange og kjærkomne arbeidsplasser. Dessuten hadde Kragerø både jernbane og kystrute. Kragerø var attraktiv og lokket med gode beliggenheter og ikke minst en flott skjærgård med muligheter for båtliv og seiling. Kragerø seilforening var helt i landstoppen med stor aktivitet, ja selv kongen var her.

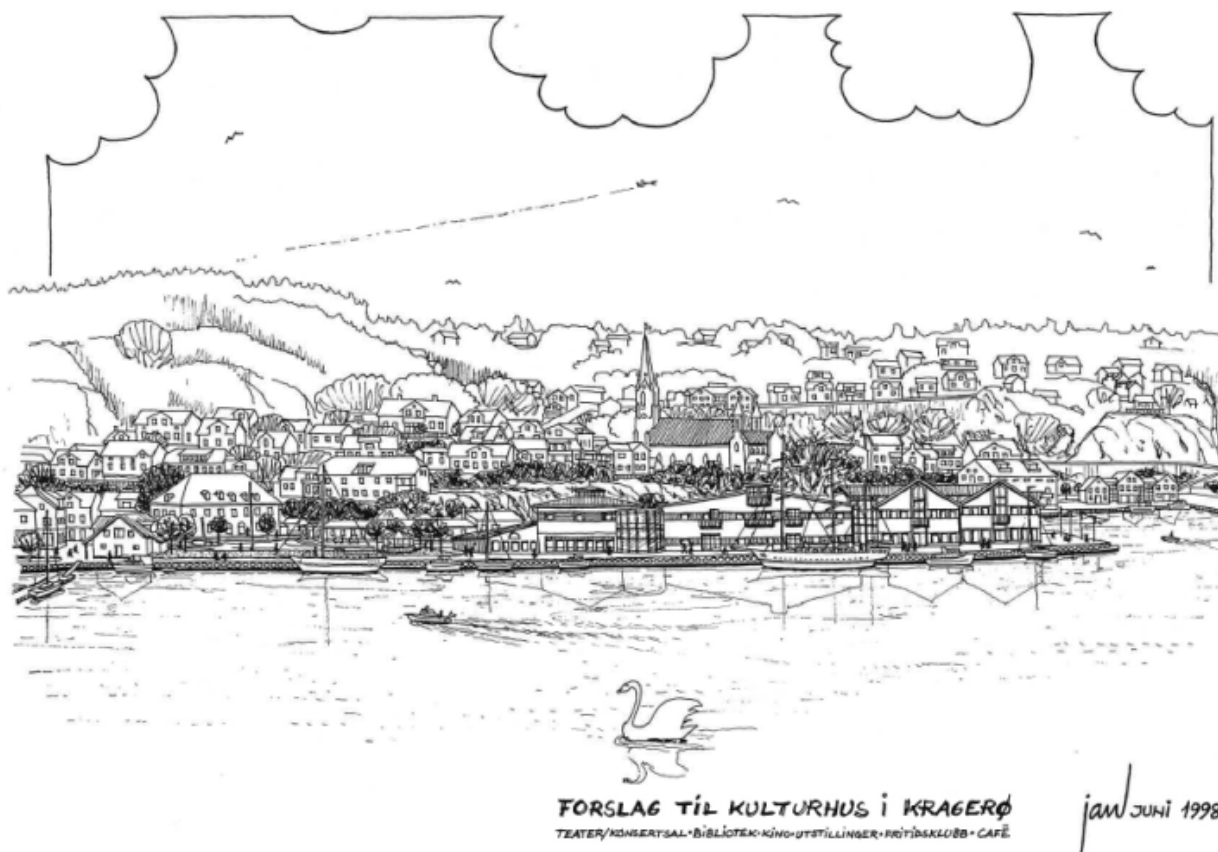
Kragerø hadde også ny og moderne biograf med flott scene hvor det var film, teater og revyer som på den tiden var svært populære og trakk mange mennesker til seg. De lokale Dippner-revyene går det fortsatt ”gjetord” om. Sangforeninger og andre foreninger, turngrupper, svømmegruppa og fotballen var alle svært aktive, og kulturlivet i Kragerø blomstret som aldri før. Dette var datidens kulturtilbud på høyeste nivå.

Sånn er det ikke lenger. Mange av næringsvirksomhetene og andre sentrale aktører har i ettertid ”flagget ut” og kommunen gjorde uheldige valg og bygget nye boligområder og industriområder langt vekk fra jernbanen og sjøen. Kystruta og jernbanen er for lengst borte, og selv Kragerø kommune har i den senere tid flagget ut vesentlige funksjoner fra sentrum. Biografen har blitt gammel, slitt og umoderne. Kragerø tilhører ikke lenger kremen i norsk kulturliv. Vi har blitt akterutseilt, for å si det i en Kragerø-terminologi – og kanskje det til og med kan være noe selvforskyldt.

Spørsmålet er om Kragerø har hatt en slags Tornerosesøvn hvor tiden på en måte bare har gått av seg selv uten at vi har behøvd å foreta oss så mye. Vår Herre har dessuten vært særdeles raus med Kragerø og gitt oss en beliggenhet og skjærgård som er helt unik i landet. Hvert år blir det jo sommer, og da vet vi at sommergjestene kommer og fyller opp skjærgården og byen vår igjen. Det blomstrer med små gallerier, og kulturen har funnet sine lokaliteter rundt omkring. Vi har hyggelige kafeer, puber og restauranter hvor folk samles, ja til og med kirken har blitt et kulturhus i ny og ne. Og kanskje er vi fornøyde med det, og at det er slik vi i virkeligheten vil ha det. Kragerø har dessuten fått en ganske ny ”utfartsvei” og det er heller ikke langt til Skien hvor de har Ibsenhuset med nasjonal scene og til Langesund med Badeparken. Kanskje dette er godt nok for oss resten av året.

Likevel er det noen som mener at Kragerø må videre. Vi må igjen posisjonere oss for ikke å sakke akterut i forhold til våre naboer. Vi må tørre å satse – investere først i såkorn, som bøndene gjør – for deretter å kunne høste. Kultur er et kjent satsningsområde som det er mange gode eksempler på virkningen av. Både i innland og utland ser vi vellykkede resultater av kultursatsinger i Lyngdal, Ørland, Bø i Telemark og Ål i Hallingdal og ikke minst Holstebro, Middelfart og Århus i Danmark.

”Kragerøhallen” er forresten et godt eksempel på en senere satsing som var svært omdiskutert og med påstander om at vi ikke hadde råd. Likevel lyktes det å bygge hallen med det resultat at håndballmiljøet i Kragerø ble løftet til nye høyder og med det håndballag i Norge som har holdt seg i den øverste divisjonen i flest sammenhengende år. Uten hallen ville ikke dette vært mulig.

Kulturtilbudet i Kragerø har igjen behov for et løft. Vi trenger en Storstue som kan ta imot nasjonale arrangementer innenfor teater, konserter og kunstutstillinger, samtidig som også lokale kulturaktiviteter gis rom for standardheving. Uten nødvendigvis å kalle det et Kulturhus synes det viktig å etablere en arena innenfor kultur som kan være samlende og gi moderne og gode tilbud til lokalbefolkningen og til de som besøker oss. Innholdet for hva Kragerø har behov for er det viktig å diskutere, slik at grunnlaget og elementene for den videre satsingen så snart som mulig kan stakes ut.

Ved å satse på et bedre og tidsrelatert kulturtilbud kan dette medføre at Kragerø igjen får et løft i attraktivitet og kanskje føye seg inn i rekken sammen med Lyngdal, Ørland, Bø, Ål, Holstebro, Århus og Middelfart. Kunstnerbyen Kragerø hører vel hjemme i slikt selskap.

Universell utforming

Plan- og bygningsloven har bestemmelser vedrørende krav til tilgjengelighet og brukbarhet. Lovkravene er videre utdypet i «Tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven (TEK)». I veiledningen til forskriftene angis også løsningsmåter som tilfredsstiller forskriftskravene.

«Universell utforming» betyr utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing eller spesiell utforming. Slik ble det definert av Miljødepartementet i 2007.

På denne bakgrunn satte departementet i gang et samarbeidsprosjekt mellom flere kommuner, et såkalt pilotkommuneprosjekt, som fikk som mål å utarbeide en «Handlingsplan for universell utvikling og økt tilgjengelighet 2009 – 2013». Det ble utpekt 12 ressurskommuner hvor Risør og Porsgrunn var med fra starten. Ressurskommunene ble oppfordret til å foreslå nye kommuner til å delta i prosjektet, og det ble satt av inntil 650.000 kroner å fordele som stimuleringsmidler til de nye kommunene som ble forespurt. Stimuleringsmidlene skal anvendes i nye kommuner som vil satse på universell utforming. Pengene skal brukes som oppstartmidler til utviklings- og koordineringsoppgaver, planlegging og kompetanseheving gjennom kurs og aktiviteter i mottakskommunen. Risør inviterte med Kragerø, som søkte og fikk utbetalt 50.000 kroner til dette arbeidet.

Det ble i denne sammenheng utarbeidet et hefte som skulle gi tips, erfaringer og gode råd knyttet til universell utforming, UU, samt forslag til reguleringsbestemmelser. Heftet er ment å gi inspirasjon, og ny erfaring, samt være et hjelpemiddel til kommunale saksbehandlere, forslagsstillere/utbyggere og andre interesserte i forbindelse med utbyggingsprosjekter i kommunene.

Aktuelle mål i handlingsplanen er at alle kommuner bør ha vedtatt kommuneplan med retningslinjer for universell utforming innen 2015.

Kragerø kommune har allerede i kommuneplanen vedtatt at «Universell utforming skal vurderes i alle plansaker, uavhengig av plannivå». Videre har Kragerø kommunestyre fattet følgende vedtak i 2008:

1. Kragerø kommune tar i bruk verktøyet «*Universell utforming av publikumsbygg – et prosjekteringsverktøy*» utarbeidet av Porsgrunn kommune til bruk ved planlegging og prosjektering av nybygg og ved ombygging av eksisterende bygg eid og leid av Kragerø kommune nivå 2.
2. Ved utbygging og ombygging av publikumsbygg i Kragerø kommune anbefales nivå 2. Prosjekteringsverktøyet brukes som støtte ved kommunens plan- og byggesaksbehandling.

Dette verktøyet er en systematisering av hva teknisk forskrift (TEK) og veiledning til teknisk forskrift sier om krav til tilgjengelighet. Kommunens anbefaling kommer i tillegg til forskriftskrav. Det er å håpe at verktøyet blir en praktisk veiledning for prosjekterende og andre som bidrar i prosessen med universell utforming.

Løsninger utført etter prinsippet om universell utforming vil bedre situasjonen for mennesker som tidvis eller permanent har fysiske og psykiske begrensninger, men uten at dette vil medføre ulemper for personer uten funksjonshemninger. For å oppnå dette, må all planlegging ta utgangspunkt i brukbarhet og trygghet for både barn, eldre, ulike slag funksjonshemmede osv. Ulike brukergrupper har forskjellige behov det må tas hensyn til.

Dette er bl.a. personer med ulike former og nivåer for bevegelses- eller forflytningshemming, synshemmede (blinde og svaksynte), andre orienteringshemmede, hørselshemmede, personer

med psykisk utviklingshemming, personer med kognitive skader, astmatikere og allergikere, barn, eldre, alle «med hjul»: bl.a. foreldre med barnevogn, brukere av rullator og gåstol, syklistene og handlende med trillebag m.fl. Hele 70 % av alle mennesker opplever en eller annen funksjonshemming i deler av sitt liv.

Ved å legge prinsippene om universell utforming til grunn allerede i tidlig planlegging, oppnås følgende:

- En unngår tilleggsløsninger som kan virke stigmatiserende.
- Løsningene får en mer helhetlig og estetisk utforming.
- Løsningene blir som regel billigere, fordi man unngår særløsninger som ellers må komme i tillegg til de ordinære løsningene.

Publikumsbygg som skal legge til grunn løsninger for universell utforming defineres som bygning eller del av bygning som skal være tilgjengelig for publikum, bygning med lokaler for f.eks. servicefunksjoner (posthus, bank, bibliotek etc.), underholdning (kino, teater, museer, kulturbygg etc.), overnatting (hotell, pensjonat etc.), samfunnsbygg (forsamlingslokale, idrettsbygg, skole/undervisning etc.), institusjoner for syke og gamle, kontorer som er åpne for publikum, forretninger, restauranter, kiosker og offentlige toaletter.

Ramper i Torvgata

Skilt og reklame

Kragerø kommune har gjennom Grenlandsamarbeidet vedtatt i 1996 felles skiltvedtekter som er samsvarende i Siljan, Skien, Porsgrunn, Bamble og Kragerø. Vedtektene er knyttet opp til plan- og bygningslovens § 107 om skilt og reklame, og stadfestet av Det kongelige kommunal- og arbeidsdepartement:

1. SØKNAD

Innen hele kommunen må skilt, reklameinnretninger o.l. ikke settes opp uten at bygningsrådet (kommunen) på forhånd har gitt sitt samtykke. Samtykke kan bare gis inntil videre eller for et bestemt tidsrom.

Ved oppsetting av skilt eller reklameinnretninger over 1 m² får bestemmelsen om nabovarsel, jfr. Plan- og bygningslovens § 94.3, tilsvarende anvendelse.

Forhåndssamtykke etter 1. ledd kreves ikke for mindre skilt, reklameinnretninger o.l. under 0,5 m² som settes opp flatt på bygg eller innhegning.

For lysskilt kreves søknad uansett størrelse.

2. REKLAMEINNRETNINGER. OMRÅDEHENSYN

- 2.1 Kommunen kan selv utarbeide eller kreve utarbeidet en samlet skiltplan for et avgrenset område.
- 2.2 I åpent naturlandskap, kulturlandskap, parker og friområder må det ikke oppføres frittstående reklameskilt. Jfr. Naturvernlovens § 15.
- 2.3 Innenfor særpregede og historiske interessante miljøer må det ikke oppføres frittstående reklameinnretninger som ikke er tilpasset miljøets karakter og historie.
- 2.4 I sentrale byområder tillates ikke frittstående reklameinnretninger som ikke er utformet spesielt for å passe inn i bybildet.
- 2.5 I rene boligområder må det ikke oppføres reklameinnretninger.
- 2.6 På parkeringsplasser, rivingstomter o.l. kan reklameinnretninger ikke føres opp dersom plasseringen ikke tar hensyn til stedlige forhold.
- 2.7 Lysreklame må ikke oppføres med unntak av områder regulert til forretning og ellers i områder som kommunen har bestemt. Lysreklame som er til sjenanse for boliger tillates ikke.

3. FORMINGSKRITERIER

- 3.1 Skilt og reklameinnretninger utføres slik de tilfredsstiller rimelige skjønnhetshensyn både i forhold til seg selv og i forhold til omgivelsene. De skal ha moderat størrelse, utforming og farge, og skal harmonere med bygningsmiljøet forøvrig. Blinkende eller bevegelige skilt/reklameinnretninger tillates ikke.
- 3.2 Skilt, reklameinnretninger o.l. skal ikke være til hinder for ferdsel eller til fare for omgivelsene på annen måte.

- 3.3 Skilt og reklame må ikke plasseres på møne, takflate, takutstikk, gesims, stolpe eller støyskjerm/gjerde. Kommunen kan gjøre unntak for åpne lysrørskilt med frittstående bokstaver e.l. som plasseres på gesims.
- 3.4 Skilt og reklame i form av lyskasser tillates ikke. Uthengsskilt i form av lyskasser med tett front, der bare tekst eller symboler gjennomlyses, kan likevel tillates når skiltet ikke overstiger 0,5 m². Gesimser utformes som lysende kasser tillates ikke.
- 3.5 For hver virksomhet tillates ikke mer enn ett uthengsskilt og ett veggskilt. Kommunen kan gjøre unntak for virksomheter som disponerer fasader langs flere fortau eller gater.
- 3.6 Innen kommunen må det ikke oppføres skilt eller reklameinnretninger med større sammenhengende areal enn 7 m². Monteres flere skilt eller reklameinnretninger nær hverandre, regnes den samme visuelle eksponeringsflate som ett skilt.
- 3.7 Skilt skal ikke være eller virke sammenhengende over hele eller store deler av fasaden. Skilt skal ikke dekke mer enn 1/4 av bygningens horisontale fasadelengde, begrenset til 4 m.
- 3.8 Uthengsskilt på bygninger o.l. skal ikke ha større bredde enn 1m og skal ha fri høyde over fortau på minst 2,5m. Fremspringet må aldri være lenger ut enn at det minst er 0,5m fri horisontal avstand til fortauskant. Største tillatte areal er 1,5 m². På fredede eller bevaringsverdige bygninger eller miljøer skal maks. størrelse være 0,5 m².
- 3.9 Markiser skal følge til vindusåpninger. Annen merking enn firmanavn eller logo skal ikke brukes.
- 3.10 Skilt og reklame, herunder plastfolie, i og på vinduer tillates ikke dersom innretningen ikke er en naturlig del av vindusutstillingen.

4. FJERNING AV SKILT, REKLAMEINNRETNINGER M.V.

Dersom det kan skje uten hinder av samtykke som er gitt for et bestemt tidsrom, kan kommunen gi pålegg om å fjerne eller endre enhver innretning som nevnt i første ledd, når den etter kommunens skjønn virker skjemmende i seg selv eller i forhold til omgivelsene, eller virker sjenerende. Innretning som antas å medføre fare kan i alle tilfelle kreves fjernet ved pålegg fra kommunen.

Ovenstående skiltvedtekter er utarbeidet i samarbeid med Grenlandskommunene i 1996. I henhold til punkt 2.1 kan kommunene også selv utarbeide vedtekter for et begrenset område. Det er derfor ønskelig å fremme noen utdypende presiseringer av skiltvedtektene i Kragerø innenfor sentrumsområdet:

- Bannere og lignende innretninger som ønskes hengt opp på broer og andre steder ved for eksempel spesielle arrangementer, må kommunen gi tillatelse til på forhånd.
- Kjedenes krav til logo kan være et problem. Overdreven og gjentagende bruk av logo for en og samme virksomhet bør i utgangspunktet ikke tillates, men må legges fram for bygningsmyndighetene for avgjørelse. «Portaler og søyler» som logo tillates ikke innenfor sentrumsområdet.
- Flere like og gjentagende virksomhetsskilt på samme fasade bør unngås. Et slikt skilt gir som regel tilstrekkelig informasjon og estetisk behageligere utseende.

- Enkeltstående bokstaver eller malte bokstaver direkte på vegg menes å være spesielt stilriktig i Kragerøs gamle bebyggelse. Det oppfordres til denne form for skilting. Gesimsbånd mellom gatefasaden og etasjen over er ofte utført for at virksomhetsskiltingen skal påføres der.
- Forretningsvinduer kan ikke påklistres heldekkende folie. Dette kravet kan fravikes dersom det kan gjøres rede for nødvendigheten av tildekningen på en overbevisende måte.
- Ved navneforandring av en virksomhet må kommunens bygningsmyndighet orienteres. Ved vesentlige endringer av skiltutforming o.l. må dette behandles i kommunen.

Skjemaer, kart og annen informasjon til bruk ved søknad fås ved henvendelse til kommunen.

Konsesjon og boplikt

Konsesjon betyr tillatelse fra offentlig myndighet til erverv av fast eiendom. Allerede i begynnelsen av 1970-årene ble konsesjonslovgivningen etablert i Norge. Hensikten var at kommunene dermed ble gitt mulighet til en ønsket styring av bosetningsmønster og omsetning av eiendommer. I forbindelse med konsesjonslovgivningen ble det også satt grenser for bruken av eiendommene. 0-grense innebærer at all bebygd eiendom, uavhengig av størrelse, ikke kan endre bruk fra helårsbolig til fritidsbolig i tilknytning til salg.

Den primære årsak til at behovet for konsesjonslovgivningen presset seg fram var at det i mange byer og kommuner ble kjøpt opp boligeiendommer til bruk for framtidige fritidsboliger. Man fryktet at denne utviklingen ville føre til «spøkelsesbyer» om vinteren og liv og røre om sommeren. En slik utvikling ønsket man ikke, og innførte derfor et verktøy som politisk kunne styre dette.

Kragerø var tidlig ute med å innføre konsesjon. I 1978 vedtok kommunen konsesjon med 0-grense i byen, Øya, Kalstadkilen, Kil, Helle, Tåtøy, Kirkeholmene og Furuholmen. Senere er det endret til i prinsippet å gjelde i hele kommunen.

I Kragerø sentrum gjelder det også for forretningsgårder som har boliger i bygningen eller i tilknytning til bygningen. Med andre ord vil det si at det er boplikt i alle leiligheter og boliger innenfor Kragerø sentrum. Unntatt er naturligvis hotell, pensjonat, sykehjem o.l. Boliger som er ervervet gjennom arv kan disponeres etter arveloven som gir anledning til fritidsbruk, men kan ikke videreselges som fritidsbolig. Ved salg vil boplikten automatisk bli gjenopprettet.

Restaureringspris, håndverkerpris, byggeskikkpris og andre kommunale priser

Kragerø kommune innførte i 1976 en «Restaureringspris» som en påskjønnelse til huseiere som viser spesiell interesse for å ta vare på bygninger, bygningsmiljøer og tilhørende omgivelser på en eksemplarisk og antikvarisk riktig måte. Fra 1997 ble det også innført en «Byggeskikkpris» som alternerer med Restaureringsprisen annen hvert år. Byggeskikkprisen er ment som en oppmuntring til å gi nybygg en form, materialbruk, fargevalg, funksjonalitet samt nye uttrykksformer og ideer på en måte som passer inn i, og gjerne også er berikende for omgivelsene hvor også vår tids arkitektur kan være bidragsgivere.

Statuttene for Kragerø kommunes Restaureringspris, Håndverkerpris og Byggeskikkpris foreslås justert som følger:

RESTAURERINGSPRIS:

1. Hovedutvalg for samfunn deler annen hvert år ut en restaureringspris bestående av et kunstverk, innkjøpt av en lokal kunstner.
Aktuelle kandidater vurderes av hovedutvalget, som vedtar hvem prisen skal tildeles.
2. Prisen skal tildeles: Privatboliger, forretningsgårder, gårdsanlegg, sjøbuer, offentlige bygninger eller andre bevaringsverdige bygninger som er utvendig restaurert.
3. Prisen kan også tildeles hus/bygninger av ovennevnte kategori som gjennom godt og pietetsfullt vedlikehold har bevart sitt opprinnelige eksteriør.
4. Prisen bør så langt råd er fordeles med en viss geografisk spredning.

HÅNDVERKERPRIS:

5. I tillegg til den ordinære restaureringsprisen kan det samtidig deles ut et diplom, eller en annen form for påskjønnelse som fortrinnsvis bør sees i sammenheng med restaureringsprisen og det hus/bygg som blir tildelt denne, til håndverkere som har vært tilknyttet prosjektet eller vist spesiell interesse for håndverket generelt.
6. Diplomet/påskjønnelsen kan også gis til håndverkere som gjennom en årrekke har utvist forståelse for, innsikt i og/eller utførelse av restaureringsarbeider.
7. Lokale byggmestere og arkitekter kan også tildeles dette diplom/påskjønnelsen for sin delaktighet i vellykkede restaureringsarbeider.

BYGGESKIKKPRIS:

8. Fra og med 1997 alternerer restaureringsprisen med byggeskikkprisen, således at disse utdeles hvert annet år.
9. Kriteriene for denne prisen er at det bl.a. skal vektlegges: form, materialbruk og fargevalg, funksjonelle løsninger, nye uttrykksformer og ideer. Videre byggets/byggenes tilpasning til omgivelsene, bygningsvern, økologiske hensyn, bærekraftig utvikling, samt terreng og landskapstilpasning.
10. Prisene kunngjøres på forhånd i distriktets aviser hvor folk anmodes om å fremme forslag på kandidater. Forslagene må fremmes skriftlig med begrunnelse for den enkelte kandidat. Geografisk spredning av kandidater bør vektlegges.

Kragerø kommune har også innført:

TILGJENGELIGHETSPRISEN

Formålet med prisen er å bidra til universell utforming av lokalsamfunnet med god tilgjengelighet, likeverd og valgfrihet for alle. Prisen deles ut til kandidater som har gjort en innsats utover regelverkets minimumskrav for å bedre tilgjengeligheten.

Tilgjengelighetskravet omfatter her: Muligheter for alle til å finne frem i lokalsamfunnet, muligheter til å komme inn i bygninger i lokalsamfunnet og mulighetene til å nyttiggjøre seg de samme lokalene. Prisen deles ut av Kragerø kommune ved formannskapet etter innstilling fra Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Enkeltpersoner og lag/foreninger oppfordres til å foreslå kandidat til Tilgjengelighetspris. Prisen er på 10 000,- og et diplom fra Kragerø kommune.

GENERELT:

I tillegg til de ovennevnte priser har Kragerø kommune siden 1987 delt ut en årlig Kulturpris, nå på 20.000 kroner, til enkeltpersoner, grupper eller lag i kommunen som har gjort eller gjør en innsats innenfor det utvidede kulturbegrepet. Denne prisen kan gis til eldre som en ærespris og eller unge som en oppmuntring. Det er Hovedutvalg for samfunn, HSU, som bestemmer hvem prisen skal gå til.

Miljøvernprisen ble stiftet i 1995 og deles ut for prisverdig miljøinnsats til personer, persongrupper, organisasjoner, institusjoner eller representanter for næringslivet i Kragerø eller som har tiknytning til Kragerø kommune. Prisen er på 20.000 kroner med tilhørende diplom, og deles ut hvert år dersom juryen finner kvalifisert kandidat.

Gründerprisen ble første gang utdelt i 2007 og er ment å stimulere til økt nytenking og nyskapning i kommunen. Prisen er på 20.000 kroner og kan utdeles hvert år i samarbeid mellom Kragerø Sparebank og kommunen.

Kragerø Sparebank har opprettet et ungdomsfond hvorav inntil 30.000 kroner er avsatt til en «Ungdomspris» til ungdom mellom 13 og 19 år, og som bor i Kragerø, og som har utmerket seg innenfor kultur, idrett, skole eller på annen måte. Prisen kan deles ut i sin helhet til en person eller deles opp i 3 priser á 10.000 kroner. Kragerø Ungdomsråd fremmer forslag til kandidater til Ungdomsprisen som ble utdelt årlig og for første gang gitt tre ungdommer i 2010.

Informasjon - kurs

Viktigheten av god informasjon om planverket er vesentlig for folks oppfølging av planene. Mange i Kragerø har forstått betydningen av at vi skal verne og ta vare på byen vår, og det er derfor nødvendig å utarbeide gode og forståelige retningslinjer og opplysninger om hvordan dette kan utføres. Kommunen må være behjelpelig med tilstrekkelig informasjon om hvor faglig kompetanse kan skaffes når ideer og planer er fremkommet. Fagkyndig arkitektbistand og hjelp til eventuell dekning av merkostnader ved fordyrende utførelser som følge av pålagte planer er bl. a. noe av den informasjonen som er viktig for kommunen å bidra med.

Det er spesielt viktig å opprette god og motiverende kontakt mot håndverkerstanden som utfører arbeidene i det lokale miljøet. Bakgrunnen for en slik kontakt er en klar erkjennelse av at det nytter lite med omfattende verbale formuleringer i brev og vedtak, dersom den utførende håndverker ikke har tilstrekkelig informasjon, kunnskaper og ikke minst forståelse for rehabiliteringsarbeidet for å kunne oppnå det ønskede resultat. Det er av helt sentral betydning at den utførende håndverkeren spiller på lag med myndighetene for å få til best mulig resultat.

Kurs og seminarer er ofte opplegg som er svært nyttige for å gi involverte parter informasjon, kunnskap og opplæring i riktig bygningsbehandling og bygningsvern. For å oppnå god mottakelse og deltakelse må innhold og forelesere inneha en høy grad av profesjonalitet. Det bør også vektlegges stor grad av gratis deltakelse slik at flest mulig kan delta i et eventuelt dagtilbud. Slike kurs og seminarer bør i første rekke rettes mot håndverkerstanden, men leverandører av bygningsmateriell, politikere og administrasjonen i kultur-, drift og bygningsetater er det også svært viktig å få med seg. Likeledes er huseiere, velforeninger og interesseforeninger vesentlige deltakere.

For å kunne oppnå god spredning av informasjon er det viktig å ha et konstruktivt samarbeid med lokalpressen. Det er ikke like enkelt å gi tilstrekkelig informasjon ved formelle offentlige annonser. Ved at annonsen også omtales i en artikkel blir informasjonen klarere og lest av et langt større publikum. Kommunen må være pådriver i dette.

Informative foldere og brosjyremateriell må til enhver til kunne fås på kommunens servicesenter. Det må blant annet opplyses om gunstige finansieringsordninger, mulig arkitektveiledning og aktuelle rådgivende institusjoner.

Nye tiltak

Torvet – isfrie gater – gateinventar – glasstak – eiendomssammenslåinger.

Det hevdes at byen kan gjøres enda mer attraktiv og moderne ved nye og muligens noe dristige tiltak som vil kunne gi sentrum et ytterligere og tiltrengt løft.

Torvet

Torvet ble omfattende renovert i 1990 i stort sett det samme utseende som det har i dag – 22 år senere. I ettertid har det imidlertid blitt utført et par endringer som det i dag synes riktig å se litt nærmere på i den hensikt å tilføre Torvet ytterligere oppgraderinger og forbedringer. Den tidligere Narvesenkiosken ble for noen år siden nedlagt og overtatt av kommunen for utleie til diverse aktiviteter. Om sommeren leies kiosken ut til ”Torvkafeen” med et tilhørende areal på Torvet til uteservering. Uteserveringen er avgrenset med gjerde og medfører en todeling av Torvet. Torvkafeen og uteserveringen menes å være et svært positivt og hyggelig tilbud på Torvet, men måten det deler Torvet i to på synes for Torvets fleksibilitet og allmenne bruk å være uheldig. For å oppnå maksimal flerbruk av Torvet foreslås det derfor å forskyve sommerens uteservering til egnet sted langs bygningene. Prinsipielt synes det også riktig at næringsdrivende som har sin helårige virksomhet på Torvet også bør forestå muligheter for uteserveringen på Torvet. Dette kan også gjøre det mulig å fristille ”Narvesenkiosken” til andre funksjoner som kan høyne bruken og attraktiviteten på Torvet. Det tenkes at kiosken ombygges, og heves noe, til paviljong for

innslag fra kor, musikk, taler, åpning av julegrana og andre lignende torvaktiviteter. En permanent byscene er også et ønske fra Kragerø Ungdomsråd. Når paviljongen ikke er i bruk kan den for eksempel leies ut til en del av serveringsarealet. En slik omrokering synes å medføre en svært god vinn-vinn løsning for Torvet. Likeledes er løsningen i tråd med vedtak i kommunestyre i forbindelse med saken om «Våre felles møteplasser» fra 2006.

Bruken av Torvet tilrettelegges gjennom egne vedtekter som forvaltes av Enhet for teknisk drift.

Isfrie gater

Om vinteren er byens trange gater ofte dårlig framkommelige og vanskelige å holde i orden for snø og is. Det har derfor i den senere tid blitt lansert ideer om å gjøre gatene isfrie ved hjelp av oppvarming av gatebelegget. Dette kan gjøres ved å lede vannbåren havvann fra et planlagt fjernvarmeanlegg ved Stilnestangen eller andre egnede steder. Teknisk, estetisk og funksjonelt sett vil dette være fullt mulig, men den økonomiske siden er en større utfordring.

Gateinventar

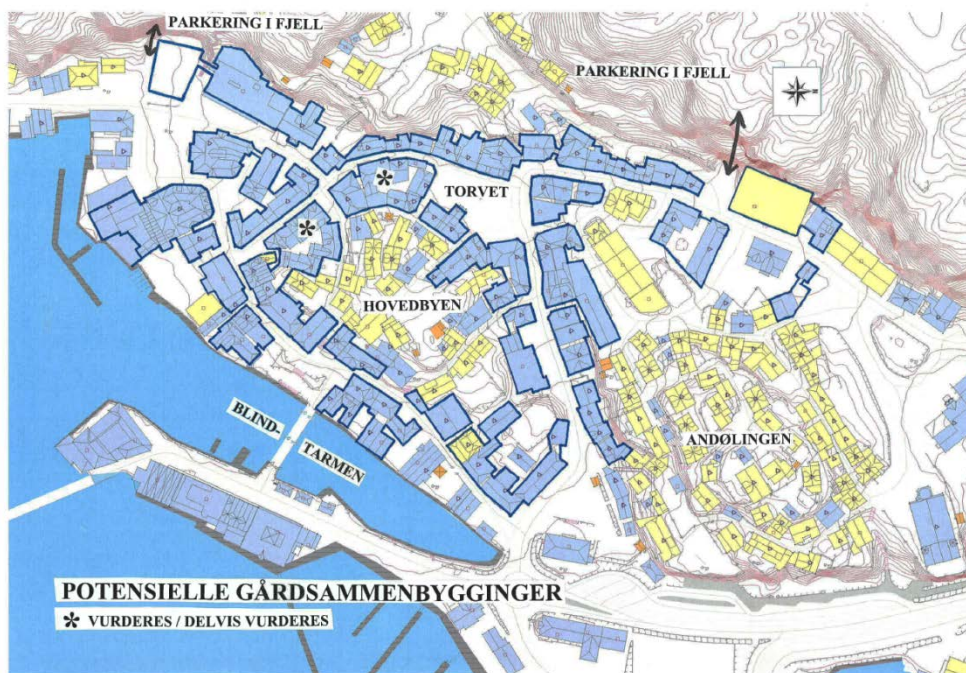
Byens mangeartede gateinventar er til stadighet underlagt utskiftninger og forandringer. Benker og blomsterkasser er trivselstiltak som er lette å endre på. Lamper, gateskilt og oppslagstavler er mer langsiktige installasjoner. I alle tilfeller bør initiativtakere til slike innredninger søke å samarbeide med kommunen om installeringene. Enhet for teknisk drift og enhet for kultur synes i utgangspunktet å være de rette kontakter.

Glasstak

Glasstak over byens gater har vært foreslått som positive bidrag for handelsnæringen i sentrum. Det å kunne gå tørrskodd fra forretning til forretning i byens gater vurderes å bidra til økt attraktivitet og trivsel for folk som besøker Kragerø. Det vises i denne sammenheng til lignende tiltak i Trondheim og Bodø med svært vellykket resultat og til et tilsvarende prosjekt i Holmestrand med store forventninger. I Kragerø bør det også være mulig å vurdere om dette lar seg forene med byens arkitektur noen steder i sentrum – for det synes umiddelbart ikke å være riktig for hele byen. Storgata og P.A. Heuchs gate – mellom Torvet og Jens Lauersøns plass – er muligens det gateløpet som peker seg best ut selv om utfordringene her er ganske store med bygninger som spenner fra 1 etasje til 3-4 etasjer. Brannteknisk er dette vanskelig.

Eiendomssammenslåinger

Byens forretningsgårder ligger tett side om side langs byens gater. De er ofte små og har begrensede forretningsarealer. I svært mange tilfeller vil det være mulig å åpne interne passasjer mellom bygningen slik at man kan bevege seg innendørs fra butikk til butikk om man ønsker. Mange steder er det også mulig å ta i bruk bakgårdene til hyggelige fellesområder eller bygge de inn til forretningslokaler – noen steder i flere etasjer. Mulighetene finnes, og det kan på denne måte være med til å utvide sentrum med mer spennende og fleksible forretningsenheter som knyttes sammen internt.

Kragerø, 01.03.2013

Jan Abrahamsen
kommunearkitekt

Kilder

Kragerø og Skåtøy historielags årsskrifter

Kragerø By's Historie

Tidligere Sentrumsplaner

Kommunale arkiver

Andre kommuners Verneplaner – spesielt Risør, Skien, Flekkefjord og Nome

Artikler fra fagtidsskrifter

Avisartikler

Internettet

TV programmer

Samtaler og diskusjoner med mange mange mennesker

Fotos: Jimmy Åsen, Willy Nilsen, Lise Bjørvik, Trine Abrahamsen, Harald Bothner, Jan Abrahamsen m.fl.

Se fullformat i eget vedlegg

Kommunedelplan for Kragerø sentrum

3

KRAGERØ

Monica Fürst 2009

Sentrumsplanen 2016

Vern & utvikling

BESTEMMELSER

Kommunedelplan for Kragerø sentrum

Målsetting

Målsettingen med sentrumsplanen er:

1. Å bevare og videreutvikle de historiske, antikvariske, arkitektoniske, kulturelle og miljømessige verdier som Kragerø representerer.
2. Å gi rammer for både vern og utvikling.
3. Å hindre inngrep som er i strid med kulturminnevernet.
4. Å legge til rette for at Kragerø opprettholder og gradvis utvikler sine sentrumsfunksjoner for bolig, næringsliv, service, kulturtilbud og varierte arbeidsplasser.
5. Å opprettholde og gjenopprette bymiljøets blanding av bruksformålene og balansen mellom disse.
6. Å bedre trafikk og parkeringsforholdene i sentrum og utbedre tilbudet til småbåter i det indre havneområdet

Bestemmelser til kommunedelplan for Kragerø sentrum er fastsatt med hjemmel i plan og bygningslovens §§ 11-8, 11-9, 11-10 og 11-11.

1. Generelle bestemmelser (§11-9)

1.1 Plankrav

(Hjemmel: § 11-9 nr.1)

- a. For områder avsatt til bebyggelse og anlegg etter § 11-7 nr.1 kan kommunen kreve at tiltak etter PBL § 20-1 d), g), k), l) og m) ikke kan finne sted før det foreligger godkjent detaljreguleringsplan.

1.2 Utbyggingsavtale

(Hjemmel: § 11-9 nr. 2 og § 17-2)

- a. Kragerø kommune har i sak 0069/06 vedtatt å benytte utbyggingsavtaler i hele kommunen. Innholdet i en utbyggingsavtale etter denne planen skal ta utgangspunkt i bestemmelser og føringer gitt i arealdel. Kostnadene ved en utbygging av nødvendig infrastruktur skal som hovedprinsipp finansieres av utbygger/grunneier.

1.3 Vannforsyning, avløp, vannbåren varme m.m.

(Hjemmel: § 11-9 nr. 3)

Vannbåren varme

- a. Innenfor sentrumsområdet skal det i nye bygg med bebygd areal eller bruksareal over 500 m² benyttes vannbåren varme. Tilsvarende gjelder ved ombygginger hvor nye forskriftskrav etter plan- og bygningsloven blir gjort gjeldende for hele eller det vesentligste av eksisterende bygningsmasse.

Brannvern

- a. For nye tiltak innen planområdet kan det settes krav om utvendige brannsikringstiltak, herunder krav om tiltak for å forebygge brannsmitte fra nabobebyggelse, som del av byggesaken. Ved søknadspliktige tiltak kan det også settes krav om direkte tilkobling av brannalarmanlegg mot alarmsentral/brannvesen

1.4 Rekkefølgekrav

(Hjemmel: § 11-9 nr. 4)

- a. Utbygging skal ikke settes i gang før infrastruktur er tilstrekkelig etablert. Det gjelder atkomst, herunder tilknytning til gang- og sykkelvegnett, kollektiv transport, vann- og avløp, energiforsyning, skole, barnehage og annen offentlig service og tilfredsstillende friområder.

1.5 Byggegrenser, utbyggingsvolum og funksjonskrav

(Hjemmel: § 11-9 nr. 5)

Universell utforming

- a. Prinsippene om universell utforming skal legges til grunn for planlegging, søknad om tiltak og opparbeiding av alle bygg og anlegg inkludert atkomst og uteområder.

Leke-, ute- og oppholdsareal

- a. Lekeplassene skal så langt som mulig være universelt utformet og kunne benyttes av alle aldersgrupper og være sikret mot luftforurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare.
- b. Rekkefølgebestemmelser for opparbeidelse skal spesifiseres i den enkelte detaljreguleringsplan.

Skilt og reklame

- a. Kommuneplanens utfyllende bestemmelser pkt. 1.10 gjelder dersom annet ikke er fastsatt.

Parkering

- a. Kommuneplanens utfyllende bestemmelser for parkering, herunder reglene for frikjøp, gjelder dersom annet ikke er fastsatt.

1.6 Miljøkvalitet, estetikk, natur, landskap

(Hjemmel: § 11-9 nr. 6)

Miljøkvalitet

- a. Nye boliger eller annen støyfølsom arealbruk skal etableres slik at de ikke utsettes for støy utover anbefalte grenseverdier jfr. Miljøverndepartementets retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442. For virksomheter med musikk-anlegg eller tilsvarende virksomhet skal Helsedirektoratets veileder IS-0327 følges.

Estetikk

- b. Det skal ved tiltak i bygge- og anleggsområder vektlegges at eksisterende bebyggelse skal opprettholde sin historiske originalitet med vekt på material- og fargebruk, stiluttrykk og vindussetting. Nybygg innenfor planområdet skal tilpasses og harmonere med omkringliggende bebyggelses høyde og volum, og skal tilpasses

terrenget. Det skal tas hensyn til siktlinjer og fjernvirkning. Erstatningsbygg bør fortrinnsvis gjenreises med samme høyde som eksisterende bebyggelse.

Biologisk mangfold

- a. Vegetasjonstyper som er viktige for biologisk mangfold eller er leveområder for sjeldne arter, skal ikke berøres ved gjennomføring av tiltak. Nye trær som plantes på områder tilgjengelig for allmennheten skal ikke ha allergifremkallende pollen.

1.7 Bevaring av eksisterende bygninger og kulturmiljø

(Hjemmel: § 11-9 nr. 7)

- a. For bevaringsverdig bygninger og bygningsmiljø skal bestemmelser til hensynssone for verneverdig bebyggelse og bygningsmiljø legges til grunn for behandling av tiltak jf. pkt. 7.2.
- b. Alle forslag til planer og tiltak innenfor området må sendes fylkeskommunen til uttalelse, jfr .kulturminneloven § 9.
- c. Ved all saksbehandling etter plan- og bygningsloven skal oppdatert datasett med kulturminner lastes ned fra Norge Digitalt for å sikre at hensynet til kulturminner ivaretas.
- d. Dersom automatisk fredete kulturminner avdekkes ved eventuelle tiltak, skal arbeidene straks stoppe og de rette myndigheter kontaktes før arbeidene kan videreføres. Automatisk fredete kulturminner skal vises som hensynssone i plankartet i samråd med regional kulturforvaltning.

1.8 Miljøoppfølging og – overvåking

(Hjemmel: § 11-9 nr. 8)

Renovasjon

- a. Ved planlegging av nye boligområder, må det avsettes tilstrekkelig arealer til renovasjon.

Farlig avfall

- a. Ved planlegging av nye småbåthavner samt utvidelse og oppgradering av eksisterende småbåthavner skal det avsettes tilstrekkelige arealer for renovasjon og mottak av farlig avfall som spillolje, malingrester og lignende. Mottaksanlegget skal opparbeides samtidig med båtplassene.

2. Bebyggelse og anlegg

(Hjemmel: § 11-10 etter § 11-7 nr. 1)

2.1. Sentrumsformål

- a. Sentrumsformål omfatter forretninger, offentlig og privat tjenesteyting, boligbebyggelse herunder nødvendig grøntareal og ellers funksjoner som naturlig hører i et sentrumsområde.
- b. Det skal ikke etableres boliger i gateplan mot Kirkegata (gnr 32 bnr 118 unntatt), Storgata, Rådhusgata, P.A. Heuchs gate, Torvgata og Ytre Strandvei.

- c. Innenfor sentrumsområdene S4 og S15 tillates ikke områdene gjenbygget eller disponert på en slik måte at det vanskeliggjør mulighetene for fri allmenn ferdsel på strandpromenaden.

2.2. Bebyggelse for offentlig eller privat tjenesteyting

- a. Område E/A1 kan i samsvar med planen nyttes til offentlig eller privat tjenesteyting.

2.3. Næringsbebyggelse

- a. Område E1 kan i samsvar med planen nyttes til industri-, håndverks- og lagervirksomhet.
- b. Område E2 kan i samsvar med planen nyttes til småbåthavn/marina med tilhørende næringsvirksomheter.

3. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

(Hjemmel: § 11-10 etter § 11-7 nr.2)

3.1. Kombinert formål for samferdselsanlegg og/eller teknisk infrastrukturtraseer

- a. Før utbygging av nytt kaiområde (Kba) igangsettes skal det foreligge godkjent detaljreguleringsplan som skal vise nødvendig atkomst for varelevering til tilgrensende område S2, samt for øvrig fastsette detaljert bruk av arealene i forhold til bl.a. parkering, grøntareal, tilgjengelighet til småbåthavn mv.

4. Grønnstruktur

(Hjemmel: § 11-10 etter § 11-7 nr. 3)

4.1. Grønnstruktur

- b. Det skal ved planlegging av nye bygge- og anleggsområder sikres og tilrettelegges for en grønnstruktur med grønne lunger, friområder og turområder som gir trivsel for innbyggerne.
- c. Grønnstrukturen omfatter etablerte smau, gangatkomster til boliger og/eller historiske brannslep samt en del mindre, offentlige arealer som til sammen utgjør en del av byens og boligområdets grønnstruktur. Arealene skal bevares som allment tilgjengelige gangarealer og kan ikke benyttes til parkering.

4.2. Friområde

- a. Alle friområder innenfor planområdet skal være offentlig tilgjengelig. Eksisterende vegetasjon skal søkes bevart og skjøttet på tilfredsstillende måte. Nyplanting kan tillates der dette er med å øke områdets kvaliteter. Nye trær eller busker som plantes skal ikke ha allergifremkallende pollen. Eksisterende stier og smug tillates utbedret og skiltet.

4.3. Park

- a. Alle nye parker innenfor planområdet skal være offentlige.

5. Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone

(Hjemmel: § 11-11 etter § 11-7 nr. 6)

5.1. Ferdselsområder i sjø

- a. Fergeleder skal opprettholdes for fri ferdsel i sjø og vassdrag.
- b. Alle tiltak i sjø krever tillatelse etter havne- og farvannsloven. Tiltak i, eller som kan få betydning for hoved- og/eller biled, skal behandles av Kystverket.

5.2. Småbåthavn, VSH

Større offentlige eller private bryggeanlegg, marina, kommunale gjestebrygger som kan videreutvikles innenfor planens rammer og forutsetninger.

VSH1

Ved utvidelse av området Kba kan beliggenhet av flytebryggene justeres innenfor området slik at kapasiteten i anlegget kan opprettholdes.

VSH2

Område for småbåthavn og Marina.

5.3. Småbåtanlegg VSA

Innenfor området avsatt til småbåtanlegg tillates ikke nye brygger, eller utvidelse av eksisterende, ut i sjø. Utriggere inntil 6,0 meter fra land kan tillates der hvor det ikke er til unødig ulempe eller hinder for ferdsel utenfor småbåtanlegget.

VSA1

Det kan anlegges bølgebrytere innen området etter anvisning fra Kragerø Havnevesen. Bølgebrytere som forankres med landfester innenfor områdene FO2 eller FO3 skal ikke ha permanent gangatkomst fra land. Bølgebrytere skal heller ikke kunne benyttes til fortøyning av båter.

5.4. Friluftsområde i sjø

- a. Badeplasser på Gunnarsholmen FR1, Øya FR2 og FR3 Sandstrender innenfor områdene kan opprettholdes og videreutvikles for fritids- og rekreasjonsformål.

6. Byggegrenser langs sjø

(Hjemmel § 1-8 og § 11-9)

6.1. Byggeområder

- a. I byggeområder innenfor 100 meters beltet langs sjø og vassdrag skal byggegrense mot sjø, der annen grense ikke er vist i planen, følge vegglinn av eksisterende hovedbebyggelse mot vannet. For sjøboder og mindre bygg nærmere sjøen enn hovedbebyggelsen, er vegglinn rundt slike bygninger byggegrense.

7. Hensynssoner (Hjemmel § 11-8)

7.1. Sikrings-, støy og faresoner (Hjemmel § 11-8 a)

Flom og stormflo - H320

- a. For nye bygge- og anleggsområder langs sjøen må sikkerhet mot stormflo dokumenteres.
- b. I områder langs sjøen er laveste tillatte kotehøyde for ferdig gulv i ny bebyggelse 2,5 m.o.h. Bygningsdeler lavere enn dette skal kunne tåle sjøvann.

Steinsprang, Ras og skredfare - H310

- a. For nye bygg- og anleggsområder med fare for steinsprang og/eller skred i løse masser må sikkerhet dokumenteres av geoteknisk kompetent fagperson/-miljø.

7.2. Sone med særlige hensyn (Hjemmel § 11-8 c)

Bevaring av kulturmiljø, H570

- b. Sone med særlige hensyn, bevaring av kulturmiljø omfatter bygninger, haver, parker, friområder, veier/gater, stier og utstyr som belysning, gjerder, trapper o.a.
- c. Alle søknadspåtlige tiltak innenfor hensynssone H570-bevaring kulturmiljø, skal oversendes fylkeskommunen for uttalelse før behandling i kommunen. Endringer og oppføring av bygninger skal skje slik at det ikke bryter med bebyggelsens særpreg eller det omkringliggende bygningsmiljøet.
- d. Ved behandling av byggesaker i bevaringsområdene skal dokumentasjon være tilstrekkelig til å kunne vurdere om samspillet mellom eksisterende bebyggelse og nye tiltak ivaretar de historiske verdiene og bygningsmiljøet. Kommunen kan forlange at det sendes inn fasadeoppriss eller fotomontasje av bygningen(e) som inkluderer så mye av den tilstøtende bebyggelse som rådet finner nødvendig for å vurdere søknaden. Kommunen kan ved behandling av detaljreguleringsplaner kreve at bygningskropper, installasjoner og lignende framstilles i modell eller digital 3D visualisering for bedre kunne vurdere eventuelle konsekvenser av reguleringene.
- e. Eksisterende bygninger tillates som hovedregel ikke revet, unntatt ved brann eller annen omfattende skade. Bygninger skal fortrinnsvis gjenoppbygges med opprinnelig fotavtrykk, etasjetall, dimensjoner, uttrykksform og materialbruk. Utfyllende retningslinjer skal også følges.
- f. Bebyggelsen i bevaringsområdene skal primært opprettholde sin opprinnelige bruk. Ved bruksendring er det av betydning at fasadeuttrykket mest mulig bevares. Virksomheter som sjenerer områdets miljø skal ikke tillates.
- g. Eksisterende bygninger i bevaringsområdet kan istandsettes og tilføres mindre endringer under forutsetning av at husets målestokk, takform, fasader, vindusdeling, dør- og vindusutforming og material- og fargevalg opprettholdes i hht utfyllende retningslinjer, eller tilbakeføres til dokumentert tidligere utseende.
- h. Ombygging, som etter kommunens vurdering er å betrakte som en hovedombygging, skal ha til hensikt å tilpasse bygningen til det øvrige miljøet i området. Dette gjelder blant annet utforming av tak, møneretning, vinduer, fasadematerialer, farger mv. i hht utfyllende retningslinjer.
- i. Nybygg kan godkjennes innenfor planområdet under forutsetning av at områdets miljø- og verneverdi ikke forringes. Alle nybygg skal i hovedform og materialbruk

være tilpasset eksisterende bygninger i henhold til utfyllende retningslinjer. Nye bygninger skal gis en utforming som harmonerer med det omkringliggende bygningsmiljøet.

- j. Tekniske anlegg som antenner, kabler, koblingsbokser, varmepumper og lignende skal ikke plasseres på fasader som vender ut mot gate, torg eller offentlige byrom. Plassering av utvendige innretninger innenfor verneområdet skal bestemmes i samråd med kommunen. Alle utvendige innretninger tilpasses det omkringliggende bygningsmiljøet når det gjelder farger, utforming og montering.

Utfyllende retningslinjer for reguleringsbestemmelsene innenfor relatert til H 570 (Kulturmiljø):

1. Tomtens fasadelengde er ofte liten og dette gir et gatebilde med tilsvarende oppdeling som er karakteristisk. Denne karakteren må søkes bevart.
2. Tilsvarende er det ofte smale mellomrom eller portrom mot naboeiendommer. Dette avspeiles også i gatebildet og bør bevares som karakter.
3. Saltak er fremherskende og må prioriteres brukt. Takvinkelen må være tradisjonell, vanligvis mellom 37 og 42 grader.
4. Flate tak bør ikke tillates.
5. Pulttak forekommer mest i gårdsinteriører på underordnede bygninger og bør forbeholdes slike deler av eiendommen. Løsningen bør imidlertid kunne aksepteres ved mindre tilbygg, vindfang o.l.
6. Overgang mellom tak og vegg er ofte utformet med markerte og rikt utskårne eller profilerte bånd, lister og konsoller. Dette bør tillegges vekt både i forhold til bevaring, ombygging og nybygging.
7. Det finnes flere typer ytterkledning - både stående og liggende, fordelt på områder som domineres av utbyggingstidspunkt, type bygning og tekniske og økonomiske ressurser da bygningene ble oppført. Dette preger gatebilder og helheten for de forskjellige områdene og bygningsrådet bør påse at slike inntrykk ikke går tapt.
8. Ved loftsutbygging skal takvinduer på eksponert takflate i størst mulig grad begrenses.
9. Ved innsetting av overlys er taktekkingsmaterialet av særlig betydning. Det er viktig at glassflatene og takvinduets karmen ikke står i for stor kontrast til det øvrige taket.
10. Skal en sette vinduer i et tegltak, bør åpningene være så små som mulig, og etter modell av tradisjonelle loftsluker.
11. Takvinduer må trekkes godt inn på taket slik at avslutning mellom taksten og gesims ikke blir brutt.
12. I utgangspunktet bør en søke å beholde og komplettere eksisterende takbelegg - moderne materialer (sementstein eller blikkplater) som på lang avstand skal se ut som teglpanner bør ikke brukes.
13. Dersom det finnes tilsvarende bygningstype som har utnyttet loftsetasjen opprinnelig, vil det være naturlig å ta utgangspunkt i disse løsningene.
14. Bemerk at metallsprosser på overlys er med på å integrere glasset i takflaten.
15. Takterrasser er, i motsetning til arker og overlys, et fremmedelement i forhold til eldre bygninger. Større utsparinger til terrasse tillates derfor generelt ikke i tilfeller hvor de er synlig fra gate eller offentlige områder. Møne og gesimspartiet bør stå urørt. Utsparinger bør trekkes bort fra gavlveggen og bygningens hjørner.

16. Arkens størrelse, form og proporsjoner må tilpasses bygningens arkitektur. Ta gjerne formelementer fra vindusomramming eller annen av fasadens ornamentikk til bruk i utforming av arkene. Arker bør ikke plasseres på takflater som er sterkt eksponert fra gate, offentlig plass eller sjøen.
17. Dersom arken bygges opp fra gesimsen, bør den i materialvalg utformes som en del av veggen. Dersom arken derimot bygges et stykke fra gesimsen, bør den i materialer være en del av taket.
18. Blir arken for stor vil den oppfattes som et nytt tak og forandre bygningens hovedform, noe en generelt bør søke å unngå.
19. Avstanden mellom arken og gesimsen avgjør i hvor stor grad arken oppfattes som en del av veggen eller som en del av taket. Som regel står en friere i plassering og utforming av arker jo lengre avstand de har til gesimsen.
20. På bygningens hjørner, særlig på gatehjørner, blir nye arkitekturelementer særlig synlige og frarådes i alminnelighet. Bygningens hjørne er det vanskeligste punktet å forandre, flaten er så liten at selv små inngrep kan ødelegge.
21. Heving av tak. Dette er den mest omfattende og vanskeligste måten å bygge ut en loftsetasje på. Ved alle disse løsningene må forholdet til omkringliggende bebyggelse være avgjørende. Vanligvis er heving av taket bare en akseptabel løsning om huset er vesentlig lavere enn de omkringliggende. Husets egne proposisjoner bør imidlertid søkes opprettholdt.
22. Bygningsrådet kan, i samarbeid med antikvarisk myndighet, øke utnyttelsesgraden dersom det ikke forringer omkringliggende bygningsmiljø og antikvariske verdier.
23. Det bør prioriteres reparasjon av autentisk materiale fremfor utskifting.
24. Når utskifting er nødvendig, skal den fortrinnsvis skje som kopiering med samme materialbruk, dimensjonering, detaljering, profilering og overflatebehandling som de utskiftede deler.

7.3 Båndleggingssoner (§11-8d)

Båndlegging etter Lov om kulturminner (Kulturminneloven)

- a. Følgende områder/eiendommer er fredet ihht kulturminneloven:
 1. Havneområde i Skrubben havn (ID 113276) – automatisk fredet
 2. Wiborggården (ID 86746) – vedtaksfredet
 3. Bjørnsborg/Steinhuset (ID 86743) – vedtaksfredet (fredningen på hovedhuset er opphørt)
 4. Kragerø politikammer (ID 117597) – forskriftsfredet
 5. Tollboden med anlegg (ID 118394) – under fredning
- b. Følgende fartøy som er fredet etter Kulturminneloven ligger periodevis til innenfor planområdet:
 1. BF Gamle Kragerø (ID 127846)
- c. Følgende andre områder er markert i Askeladden og har høy vernestatus:
 1. Skipsfunn ved Øya lykt (ID 121404) – uavklart status
 2. Kragerø kirkested (ID 84834) – listeført

- d. Tiltak som vil berøre fredede anlegg utover vanlig vedlikehold er ikke tillatt uten etter dispensasjon etter kulturminneloven. Søknad om dispensasjon fra fredningsbestemmelsene skal oversendes Telemark fylkeskommune.

7.4. Soner hvor regulering fortsatt skal gjelde - H910

- e. Reguleringsplaner som fortsatt skal gjelde er vist på plankartet som egen hensynssone etter § 11-8 f).

Plan id	Planens navn	Stadfestet
198256	Andølingen	1982
2002124	Kirkegata 14 og 16	2002
2001199	Gierløffsvei – Øya*	2004
2007134a	Kragerø Havnefront **	2007
2009160	Kirkeområdet	2009
2010153	Theilertomta*	2010
2011165	Barthebrygga	2011
200475	Skrubben	2004
2014144	Skrubbodden	2014
2013166	Thomesheiveien 20	2013
2014169	Kragerø Sparebank	2014
2015175	Th. Kittelsenskvartalet	2015

* For sjøarealer gjelder verneplanen foran reguleringsplanen.

** Innenfor verneplanens avgrensning gjelder verneplanen foran reguleringsplanen.

7.5 Planer som skal oppheves

- a. Følgende planer utgår og skal oppheves i henhold til Plan- og bygningsloven §12-14:
- Prestebrua (meieriet, 1956)
 - Løkkebakken (veiplan, 1965)
 - Skrubben (veiplan, 1965)
 - Panico (eldreboliger på Andølingen, 1977)

Kragerø 23.02.2016

KRAGERØ

Monica Fürst 2009

Sentrumsplanen 2016

Vern & utvikling

ESTETISKE RETNINGSLINJER OG HANDLINGSPLAN

Kommunedelplan for Kragerø Sentrum

Estetiske retningslinjer

RIKTIG UTBEDRING AV GAMLE HUS

Stygt og pent er begreper som fort kommer til anvendelse ved snakk om hus, og ofte kan meningsutvekslingene også bli ganske intense. Kvaliteten av meningsutvekslingene kan bli både subjektiv og usaklig, men engasjementene mangler det som regel aldri noe på. Likevel er det svært positivt og fint at folk engasjerer seg, og det er klart at det er flere eksempler på hus i byen som berettiger at diskusjonene kommer. Spesielt er det nybygg i bybildet som skaper de største engasjementene, men ombygging og tilbygging kan også bli tema. Over tid er nok tendensen at mange reagerer med skepsis til såkalte vår tids moderne bidrag, som ofte blir omtalt som stygt, og fremhever den bestående bebyggelse samtidig som pen.

Det er i denne sammenheng derfor viktig å etablere retningslinjer for hvordan bygningsmiljøet i Kragerø sentrum bør turneres i det hele tiden pågående arbeidet som foregår i bybildet. Det grunnleggende må være å bygge videre på de tradisjonene og den identiteten som Kragerø har opparbeidet over generasjoner uten nødvendigvis å kopiere den fullstendig. Tiden går og Kragerø er en del av dette. Det vil alltid komme nye bidrag i byen som vil engasjere, og derfor må det settes noe forhåndskrav som må følges.

Ny bebyggelse vil komme, og den eksisterende bygningsmassen vil få tilføyelser og endringer av forskjellig grad. Slik er det og slik vil det fortsatt bli.

I denne sammenheng er også samarbeid og god dialog mellom private og offentlige aktører viktig. På denne måten unngås forhåpentligvis uheldigheter som elektriske koblingsbokser, små transformatorer, skilter ø.l. plassert skjemmende i byens miljøer.

Gammelt og nytt på Øya

Krav til nybygg må bl.a. være at formspråket er gjenkjennelig. Proporsjoner og dimensjoner må samsvare med det etablerte, og materialvalg og fargegiving må harmonere med omgivelsene det skal inn i. Friheten til likevel å uttrykke særpreget og såkalt kreativ arkitektur er fortsatt så absolutt mulig, men utfordringene er mer krevende. Store volumer, flere like og gjentakende enheter og bygningshøyder som er avvikende, er elementer som

umiddelbart synes uforenlige med et framtidig Kragerø. Det må søkes å uttrykke småhusskala og oppdelinger i framtidige nybygg selv om det totale volumet eventuelt ønskes stort. Variasjon i former, materialer og farger bør søkes i størst mulig grad innarbeides i framtidige nybygg.

Alle hus bærer preg av det stedet de er oppført på og den tiden de ble bygget i. Byggeskikken har forandret seg gjennom tidene med skiftende forutsetninger og skiftende impulser. De ulike tidsperioders særpreg er vel verd å ta vare på og føre videre.

I de senere årene har interessen for å ta vare på, utbedre og sette i stand eldre hus blitt mer og mer alminnelig. Det er mange i dag som ønsker å gjøre sine gamle hus bedre skikket for dagens behov ved å sette dem i bedre teknisk stand. Det er prisverdig at gammel bebyggelse på denne måten blir tatt vare på og gitt anledning til leve videre. Men dessverre har utbedring av gamle hus ikke alltid skjedd på den rette måten, og miljøverdier er ofte gått tapt. Gamle og stilriktige vinduer er blitt skiftet ut med moderne isolerglassvinduer med «hengesprosser», ofte med feil utseende, eller uten sprosser i det hele tatt. Vakre bygninger med frodige og livlige snekkerarbeider i panel og listverk er blitt kledd utvendig med beiset og enklere panel. Harmoniske hus har blitt skjemmet ved uheldige tilbygg og påbygg. På denne måten blir gamle bygningsmiljøer gradvis forringet og særpreg og egenart visket ut. Dette kan i de fleste tilfellene unngås. De riktige løsningene kan gjennomføres like lett og like rimelige som de dårlige. Det oppfordres derfor til at den enkelte huseier finner frem til riktige og gode løsninger ved å følge de retningslinjene som anbefales innenfor byens sentrum. Ved omtentksom utbedring vil et gammelt hus kunne beholde sin verdi og være et aktivum for huseieren lang inn i fremtiden.

I tilfeller der hus gjennom tidene er ombygget og endret, kan det være forsvarlig å tilbakeføre hele eller deler av bygningen til et tidligere utseende. Eksempler kan være endringer som er gjort uten hensyn til estetikk, eller at det er brukt materialer som ikke harmonerer med bygningen forøvrig. Forutsetningen bør være at tidligere utseende kan dokumenteres ved tegninger, fotografier eller på annen måte.

Barokk

Vår tid

Empire

Sveitser

Hus fra slutten av 1700-tallet og tidlig 1800-tall er ofte tømret og i byene panelt utvendig. Panelet er bredt og kraftig med over- og underliggende bord. Overliggerne er svært ofte profilerte. Husene var vanligvis halvannen etasje med halvvalmet tak eller saltak. Vinduene på denne tiden hadde 6 eller 8 ruter i hvert fag og er ofte kalt «smårutete» vinduer. Vindusomrammingene var preget av de ulike stilperiodene. 1700-tallets vinduer sitter dypt inne i veggen og har gjerne en kraftig profilert list i overdelen av forsenkningen. 1800-talls vinduet har enklere og strammere omramming, ofte med et karakteristisk trekantfelt som toppstykke. 1700-årenes dører var en- eller tofyllingsdører med kraftige fyllinger.

På midten av 1800-tallet preges byggeskikken av senempirestilen. Mange hus får liggende kledning, og glassflatene i vinduene blir større med 3 ruter i hvert fag. Dørene har et enklere preg med enkle, rette fyllinger – enten med 5 liggende fyllinger over hverandre eller en stor fylling i midten og en liten over og under.

Siste del av 1800-årene og første del av 1900-årene preges byggeaktiviteten vanligvis av sveitserstilen som hentet sin inspirasjon fra det sveitsiske bondehuset og spredte seg raskt videre i Europa. Stilen som er lett kjennelig fikk stor utbredelse i vårt distrikt og også i Kragerø by. Sveitserhuset ble som regel bygd i halvannen etasje med store, utoverhengende tak med rikt utskårne sperrer og knekter. Takflaten brytes ofte med et symmetrisk plassert arkutbygg, ofte tilknyttet veranda. Bygningen har en høy, ofte kubisk bygningskropp som står på en høy grunnmur. Veggene har tynt, høvlet staff- eller rustikkpanel med en vannrett list i panelet mellom 1. og 2. etasje. Vinduene er høye med krysspost eller t-post og dørene er smale med stående og liggende fyllinger. Verandaen ble mote og sammen med gavler og gesimser ble de ofte rikt og frodig utstyrt med gjennombrutte utskjæringer eller et karakteristisk kryss eller kors.

Bebyggelse fra 1910- og 20-årene preges av jugendstilen og nyklassisismen. Bygningene reises i halvannen eller to etasjer og som regel med halvvalmet tak. Veggene har ofte vekselpanel og vinduene kryssposter der de to øverste rutene er delt i fire. Smårutede vinduer forekommer også. Dør- og vindusgerikter er brede, og særlig byvillaene er de mest typiske fra denne tiden. Dørpartier og verandaer kan fortsatt være preget av klassisismen med søyler og trekantfelt. Veranda eller altan er fremdeles på mote, men har mer kubisk form enn i sveitserstilen.

Utbedringsarbeider av vinduer er kanskje et av de mest aktuelle tiltak som gjøres med eldre hus. Men vinduene er også noe av det mest sårbare ved en bygnings ytre, og en uheldig utskifting kan lett bety en katastrofe for husets utseende. Det er oftest skiftning til nye thermovinduer med eller uten utenpåliggende sprosser av varierende utseende og størrelse som utgjør den største trusselen mot eldre bebyggelse. Ikke sjelden ser vi nye vinduer med andre dimensjoner og proporsjoner enn de opprinnelige som gir gamle bygninger et veldig uharmonisk preg og forblir et fremmedelement i en gammel fasade. Det er derfor fremfor alt om å gjøre å bevare det gamle vindusutseende med sprosseinndelingen når en skifter ut eller utbedrer et vindu. Det kan også i noen tilfeller lønne seg å reparere de gamle fremfor å kjøpe helt nye vinduer. Materialene i gamle vinduer er som regel laget av mye bedre trevirke enn nye, og vil gjerne holde i mange år med riktig vedlikehold. Skader er ofte på steder som lett lar seg reparere. Eldre vinduer med ett lag glass kan for eksempel enkelt og rimelig redusere varmetap og også redusere lyd med innvendige varevinduer. Ved utbedring av vinduer kan selv den beste kopi ikke erstatte de originale som hører sammen med husets arkitektur.

Om vinduer likevel må skiftes er det i dag de koblede vinduer som oftest er å anbefale og som gir det beste resultatet. Koblede vinduer består av to rammer med glass som er skrudd sammen. Den ytre rammen mot fasaden kan utføres som kopi av det originale vinduet med ett lag glass og med den samme sprosse og ruteinndeling. Indre ramme har oftest ett eller to lag isolerglass. Koblede vinduer har vanligvis også en svært god lydisolering.

Isolering og utvendig paneling av bygninger er også utfordrende. Ofte etterisoleres hus ved å ta bort den gamle bordkledningen for å isolere fra yttersiden. Like ofte erstattes panelet med paneltyper som er ulike de gamle og av ringere kvalitet. En slik behandling må sterkt frarådes. Gamle pryddetaljer i panel, listverk og vindusomramninger som gjerne er svært forseggjorte og gir huset karakter og liv blir borte. Ny kledning vil virke monoton og ensformig til sammenligning, og huset vil fortone seg dødt og karakterløst.

Fjerning av gammelt panel og erstatning med nytt kan bare tilrås der den gamle kledningen er så dårlig at den må fornyes. Da er det også fornuftig å isolere samtidig. Ved valg av nytt panel bør det erstattes av et som er nøyaktig likt det gamle, med dimensjoner så nær opp til det gamle som mulig og høvlet med samme profil. Dette er i dag en kurant sak hos de fleste trelastleverandører.

Isolering er imidlertid mest effektivt og økonomisk å gjøre i loftbjelkelaget og gulvbjelkelaget fremfor å isolere ytterveggene og kle huset på nytt. Loftbjelkelaget er gjerne den delen av eldre hus som dårligst isolert og dermed har det største varmetapet. Samtidig er loftbjelkelaget også den enkleste delen av huset å isolere, og en unngår å skjemme huset med uheldige fasadeløsninger.

Om huset har bindings- eller reisverksvegger med hulrom kan det være lønnsomt å isolere hulrommene med dagens mange og svært gode isoleringsmaterialer. Dette er både rimelig, lettvinnt og ødelegger ikke husets utseende.

Opprinnelig to like hus som er istandsatt på to ulike måter. Ut fra et bygningsvern synspunkt er huset til høyre riktig utført. Huset har beholdt sitt opprinnelige preg med bl.a. tegl på taket.

Dører av eldre årgang er som regel laget av rammeverk og fyllinger som ofte er svært forseggjorte, bærer preg av godt håndverk og står i stil med huset for øvrig. Dessverre ser en ofte at det i gamle hus blir satt inn nye dører i standardutgaver som bryter med husets arkitektur. Før dører skiftes ut bør det undersøkes om det lar seg gjøre å reparere og utbedre den til en overkommelig pris. Dersom det likevel er nødvendig å skifte dør, er selvsagt den beste løsningen å få laget en ny kopi, hvilket er særlig aktuelt når det gjelder ytterdører. Flere leverandører leverer i dag kopier, og det finnes også produsenter som har «historiske dører».

Listverk og dekorasjoner er bygningsdeler som alltid utgjør en vesentlig del av utsmykningen av en gammel bygning. Særlig omkring forrige århundreskifte ble husene rikt utstyrt med snekkerarbeider fra snekkere og byggmestre som hadde sine egne bestemte mønstre. Dette skapte variasjoner fra sted til sted. For husets utseende er det svært viktig at de gamle snekkerarbeidene i listverk, gesimser, vindus- og dørørramninger, verandaer, gavler osv. blir tatt vare på. Der hvor de gamle dekorasjonene er forsvunnet, kan det imidlertid by på en morsom oppgave for den nevenyttige å lage nye. Til dette er det bør kyndig rådgivning innhentes før arbeidene settes i gang. Det er viktig at lokale og tidsriktige variasjoner blir beholdt, og at huset ikke blir tilført noe som det aldri har hatt.

Tilbygg til hus må utføres på en måte som harmonerer med det opprinnelige husets typiske proporsjoner og takvinkel. Det er også viktig at vinduers plassering i tilbygget utgjør en god balanse med det eksisterende. Tilpasning av nytt og gammelt er ofte en vanskelig oppgave som det anbefales å søke faglig hjelp til.

Før en setter i gang må man være klar over at gamle hus er historisk kildemateriale som ved forandringer kan medføre at historiske opplysninger går tapt eller skjules. Før utbedringer settes i gang bør fotografering av huset utføres overalt hvor arbeidene skal foretas. Generelt bør fotografering tas både ute og inne fra flere vinkler og sammen med detaljer som dører, vinduer, paneler og listverk.

Ved utbedringsarbeider kan det dukke opp ting som kaster lys over husets egen historie og over alminnelig kulturhistorie. Bak nyere overflater kan finnes spor etter fjernede vegger, vinduer og dører eller ukjente tapeter, paneler eller tømmerdetaljer. Slikt bør fotograferes, eventuelt tas prøver av før det eventuelt dekkes til igjen. Selv der hvor gamle bygningsdeler erstattes med nye kopier bør det gamle fotodokumenteres før det fjernes. Fremtidige generasjoner vil ha stort utbytte og glede av opplysninger og dokumentasjoner som huset har.

Gamle bygningsdeler bør så vidt mulig tas vare på og ikke kastes. Om de ikke kan brukes om igjen i huset, kan de kanskje brukes i andre hus som restaureres eller til museer til bruk i sine samlinger. Fotografier, tegninger og skisser er også av interesse for museene.

Det er i dag uendelige tilbud i markedet om hva som er riktig og galt å gjøre med gamle hus som trenger utbedring. Hovedregelen er at en bør forsøke å bevare mest mulig av det gamle, men skal noen av bygningsdelene fornyes, bør de erstattes med typer så nært opp til de gamle som mulig. I tvilstilfeller må det søkes råd hos kommunen for videre veiledning, Telemark fylkeskommune Kulturminnevernet, Fortidsminneforeningen, museet eller andre fagkontakter. Dette er instanser som har til formål å ivareta de antikvariske interesser og som yter hjelp til eiere av gamle hus. Huseiere vil få råd og veiledning om riktig istandsetting samt veiledning om økonomisk støtte- og låneordninger.

Alle arbeider som forandrer en bygnings utseende som innsetting av moderne og endrede vinduer, kledning med ny og annerledes panel, er for øvrig søknadspliktige etter plan- og bygningsloven. Søknaden må behandles og godkjennes før arbeidene kan settes i gang. Ved å erstatte vinduer og bygningsdeler med typer lik de gamle, regnes dette som vedlikehold, og er derfor ikke søknadsberettiget, og således spares både ekstra arbeid, kostnader og tid.

I Lov om Kulturminner er det i denne sammenheng bl.a. viktig å ta med seg følgende fra §25 andre avsnitt :

«Kommunen plikter å sende søknad om riving eller vesentlig endring av ikke fredet byggverk eller anlegg oppført før 1850 til vedkommende myndighet senest fire uker før søknaden avgjøres. Vedtak om riving eller vesentlig endring av slike byggverk og anlegg skal umiddelbart sendes til vedkommende myndighet, dersom denne myndigheten har uttalt seg mot riving eller vesentlig endring».

Vedkommende myndighet er i vårt tilfelle Telemark fylkeskommune, kulturminneavdelingen.

Gode råd

Utbedring av yttervegg

- Skift minst mulig av det eksisterende panelet
- Skift til samme panel som det eksisterende – eventuelt det opprinnelige
- Bruk høvlet kjerneved – ikke uhøvlet trykkimpregnert trevirke
- Vær nøye med tilslutninger mellom utvendig panel og vindusbelistning

Utbedring og utskifting av vinduer

- Vinduer bør repareres fremfor å skiftes ut
- Må vinduet skiftes, skal vinduet være likt det eksisterende eller originale i størrelse, utforming og utseende
- Koblede vinduer med gjennomgående sprosser og glass i kittfals er beste løsning
- Har det gamle vinduet overfals, bør det nye ha overfals
- Glasslister av tre og beslag av metall må unngås
- Ytre belistning skal ikke endres ved utskifting av vinduer

Utbedring og utskifting av dører

- Dører bør repareres fremfor å skiftes ut
- Må døren skiftes, skal den nye døren være lik den eksisterende eller originale i materialbruk, størrelse, utseende og slagretning
- Tofløyete dører skal alltid være symmetriske
- Portaler og omramninger skal ikke endres ved utskifting av dører

Utbedring av tak

- Ved skifte av tekking med teglstein bør gammel stein av god kvalitet tas vare på og brukes om igjen
- Må hele taktekkingen skiftes, skal den nye steinen være lik den eksisterende i materiale, størrelse og farge. Annen type taktekking kan aksepteres hvis det kan dokumenteres at huset tidligere har hatt denne typen taktekking
- Ved takets avslutning mot gavl skal det brukes vannbord uten beslag. Kantstein må ikke brukes.
- Må hele takkonstruksjonen skiftes, skal opprinnelig takutstikk beholdes
- Takrenner av metall bør brukes fremfor takrenner av plast
- Takvinduer i takflate mot gate må begrenses i antall og størrelse og vurderes i hvert enkelt tilfelle
- Piper bør ikke utstyres med heldekkende beslag. Heldekkende pipebeslag må unngås

Utbedring av utvendige trapper

- Ta vare på og vedlikehold trapp og rekkverk
- Må trappen utbedres eller skiftes ut, bør utseende og materialbruken være som tidligere

Valg av utelamper

- En gammel lampe bør forsøkes reparert før den skiftes ut
- Ved utskifting av en opprinnelig lampe, bør den nye om mulig være en kopi av den opprinnelige
- Ved oppsetting av nye lamper, bør det velges en enkel, «tidløs» type som ikke stikker seg ut i forhold til huset

Utbedring av gjerder

- Ved utbedring og utskifting av gjerder bør alle deler være kopier av det eksisterende eller opprinnelige gjerdet
- Anbefalt løsning for stakittgjerder er tettstilte spiler med spiss øverst, plassert i samme, vannrette høyde
- Unngå bruk av flettverksgjerder av plastbelagt metall
- Gjerder er som regel hvitmalt
- Gjerdeporten er en viktig del av gjerdet og må være tilpasset dette i form og materialbruk

Valg av farge og malingtype

- Skift ikke farge på huset eller deler av huset uten videre
- Er huset hvitt i dag, bør det fortsatt være hvitt
- Unntaksvis kan andre farger enn hvitt velges. Da bør opprinnelig eller tilsvarende, tidsriktig fargesetting velges. Søk gjerne råd !
- Velg en tradisjonell farge på gatedøren
- Bruk gjerne linoljemaling

Utbedring av uthus

- Behold det gamle uthuset fremfor å rive og bygge nytt
- Se på uthuset som en ressurs med mulighet for videre bruk
- Ved bruksendring bør det gjøres minst mulig synlige endringer i bygningen
- Ved bruksendring til varig opphold må sikkerhet mot brann ivaretas

Alternativ energi

- Alternativ-solcelle,
- Varmepumpe-
- Bygningsmessige tilpasninger

Kommunale planer – kortfattet oppsummering

- Store deler av bykjernen består av bevaringsverdig bebyggelse. Deler av bebyggelsen er regulert til spesialområde – bevaring
- Gjeldende arealplaner – kommunedelplaner og reguleringsplaner – inneholder retningslinjer for utbedring
- Undersøk hvilke bestemmelser som gjelder for eiendommen før utbedringstiltak iverksettes

Kortfattet oppsummering

- Plan- og bygningsloven forutsetter vern av bevaringsverdige bygningers ytre
- Vedlikehold, nøyaktig kopiering av bygningsdeler og tilbakeføring av fasader kan normalt gjøres uten søknad
- For øvrige arbeider skal det som hovedregel sendes søknad til kommunen
- Søknadspliktige tiltak på bygninger fra før 1850 og i bevaringsområder skal forelegges antikvarisk myndighet til uttalelse.

Avslutningsvis i dette avsnittet kan det være interessant – og kanskje en liten tankevekker - med noen generelle betraktninger om planlegging og reguleringsarbeider:

Tradisjonelt har planleggingen av nye byrom startet med plassering av nye bygninger og andre funksjoner. Mellom bygningene oppstår byrom, og deres omfang og avgrensning er derfor ofte bestemt av bygningenes plassering og innbyrdes relasjon. Den typisk funksjonalistiske planleggings- og bebyggelsesmetode har således vært:

Først hus, så rom – og så kanskje litt byliv, hvis det kan oppstå av seg selv.

Denne prosessen bør vendes om, slik at det alltid starter med å sette mennesket i sentrum for planleggingen. Det tas utgangspunkt i dem det planlegges for – og hva deres behov er, ønsker og utfordringer – slik at bylivet og de sosiale aspekter inngår som en viktig del av planleggingsprosessen.

* * *

HANDLINGSPLAN

Denne sentrumsplanen definerer områder som er historisk betegnende eller har en naturlig avgrensning innenfor planområdet. De forskjellige områdene beskrives og vurderes i sammenheng, og fremstilles som en helhetlig og overordnet plan for hele Kragerø sentrum.

Det forutsettes at det i alle områdene innenfor sentrum opereres med de to tidligere beskrevne byområdene, «Spesialområde bevaring» og «Andre byområder».

Hovedbyen

Situasjonsbeskrivelse

Hovedbyen omfatter det gamle sentrum, fra kirken i nord, Kirkegata og Løkkebakken i vest, Barthebrygga i sør og havnebassenget mot øst. Innenfor dette området finnes nesten alle forretninger i byen og flere offentlige kontorer. Her er byens eneste hotell, flere restauranter og andre typiske sentrumsfunksjoner. Det er noen såkalte grønne innslag og trafikk- og parkeringsforhold som må betegnes som utfordrende, særlig om sommeren. Tilgjengeligheten er forholdsvis god fra nord og nærmest elendig fra sør.

Anbefalinger

- **Bilfri by**
Sentrum gjøres «bilfri» ved å etablere sentrumstunnel med parkeringsanlegg i fjellet mellom Fermannsbakken og Theilertomta med forgrening til Utsikten på Biørneveien og eventuelt Skrubben. Fra parkeringsanleggene etableres fotgjengerutganger direkte til Torvet, Kirkegata, Theilertomta og Fermannsbakken. Fra Skrubben blir det utgang til Gunnarsholmen. Tilgjengeligheten for hele sentrum og begrensning av trafikken over Thomesheia vil dermed bli betydelig forbedret. Veien på Barthebrygga kan bli gågate/strandpromenade og tilknyttes den øvrige strandpromenaden inne i byen og frem til Stilnestangen. Dette er nærmere beskrevet i kapitlene **Bilfri by** og **Trafikk og parkering**. Også i avsnittet **Våre felles møteplasser** beskrives dette til slutt som et spesielt fokus fra kommunestyret.
- **Parkeringsplasser**
Noen parkeringsplasser bør likevel opprettholdes der de er i dag, men gjøres så estetisk tiltalende som mulig. I områdene langs sjøsiden menes det riktig å beholde en del av dagens tilbud, ved Bryggasenteret, ved Polet og byggsenteret. Likeledes ved kirkene og Parkveien. Havnefrontplanen viser også parkering i to plan med parkeringskjeller på vestsiden av Ytre Strandvei ved Polet.

Generelt synes det å være en uriktig for et maritimt miljø og ikke minst lite estetisk, med bilparkering langs bryggekannten. Der er allerede planer om å erstatte parkeringen langs Carl Hansens brygge med grøntstrukturer, beplantninger og sittebenker, men også i området ved Ytre Strandvei 1 synes det å være behov for opprydning. Se for øvrig avsnittene **Trafikk og parkering** og **Våre felles møteplasser, punkt 14**.
- **Småbåthavnene**
Det er ofte trangt om plassene i småbåthavnene våre. De er godt utbygget, men det er enda muligheter for noen utvidelser. Gjestehavna ved Gunnarsholmen foreslås utvidet med til sammen 30 meter fordelt på de to nordligste flytebryggene, og handlebryggene ved Bryggasenteret kan også utvides og effektiviseres. Bryggeanlegget ved Victoria Hotel synes også å kunne forbedres mye ved å endre utliggerne. Med for eksempel tre flytebrygger ut fra landbrygga menes både kapasiteten og ikke minst brannforholdene å bli vesentlig forbedret. Et annet forhold er om disse bryggene burde eksproprieres til

offentlige allmannabrygger.

I Kragerø er det litt begrepsforvirring mellom gjestehavn og handlebrygger. En tradisjonell gjestehavn anlegges vanligvis i litt rolige områder, mens handlebryggene befinner seg nærmere det pulserende bysenteret. Ved Bryggasenteret og Victoria synes det riktig å legge hovedvekten på handlebrygger. Ved Havnebygget disponeres kaia til større båter og skip, sightseeingbåter, flåtebesøk og er også hvilekai til fergene. Se også avsnittet om **Vannfronten**.

- **Plasser i sentrum**

Badehustomta, områdene rundt Rådhuset, Rådhusgata 2 - «Teknisk Etat» - og Carl Hansens brygge er plasser i byen som bør redusere parkeringen kraftig, og erstattes med parkeringsplasser i fjellet. Dermed kan disse eksterne plassene rustes opp med islett av grøntstrukturer og andre miljøtiltak. Badehustomta er dessuten vedtatt i den tidligere sentrumsplanen at skal prioriteres for barn. Se for øvrig avsnittet **Våre felles møteplasser, punktene 7, 14 og 15**.

- **Torvet**

Torvet er byens storstue, og måten Torvet presenteres på har stor signaleffekt på hvordan hele byen blir oppfattet. Det er derfor spesielt viktig for vårt omdømme og holde Torvet i orden slik at det ikke forsøples av juggel, feilparkerte biler og bevisstløs reklameskilting – selv om dette gjelder for hele byen. Se for øvrig avsnittene **Våre felles møteplasser, punkt 8** og beskrivelsen senere om hva kommunestyret ønsker fokus på, og **Nye tiltak**.

- **Blindtarmen**

Området rundt Blindtarmen – og i Blindtarmen for den sakens skyld – har blitt byens nye og attraktive sted. Jens Lauersøns plass har blitt et samlingssted som også benyttes til flere arrangementer. Og strandpromenaden med restaurantene på rad og rekke gir området et hyggelig og folkerikt liv til langt på natt – spesielt om sommeren. Spesielt er strandpromenaden med sin tranghet og litt kronglete her og der svært sjarmerende og helt på kragerøsk vis, men selvfølgelig, forbedringer må til også her. På innsiden av bybrua skal Blindtarmen disponeres til småbåter – gjerne trebåter over alt eller langs deler av bryggene. Det kan ved spesielle arrangementer også legges ut en liten flåte/flytebrygge som en del av arrangementtilbudet – for eksempel «flåtejazz».

Kan det likevel settes fingeren på noe, må det være den blå pølseboden som estetisk sett ikke synes å passe inn i dette miljøet. Det må være bedre å plassere boden mellom sanitærbygget og midtre bod, der hvor det også tidligere har vært pølsebod. Nå står pølseboden dessuten på en snuplass som er i bruk av større lastebiler. Se for øvrig avsnittet om **Våre felles møteplasser, punktene 1, 3, 22 og 1b**.

- **Kirkeområdet**

I 2009 ble reguleringsplanen «Kirkeområdet vedtatt». Planen går ut på å gjøre det mer parkmessig rundt kirken og at parkerte biler ikke står helt opp langs kirkeveggene. Minneparken innlemmes i området som et bidrag i den totale grøntstrukturen og et par nedasfalterte gravminner vises frem igjen der de ligger. Planen søkes realisert til Kragerø bys 350-års jubileum i 2016. Se også avsnittene **Reguleringsplaner og andre planer som videreføres** og **Våre felles møteplasser, punktene 11, 12 og 17 samt 5b**.

- **Trær i sentrum**

Byen bør gjøres grønnere, og det er spesielt i havneområdet, langs Blindtarmen at behovet synes iøynefallende. Generelt skal trær i sentrumsområdet ikke felles eller beskjæres uten at grunner dokumenteres skriftlig i søknad til kommunen. Dersom trær tillates felt, skal det plantes nye trær til erstatning. Rundt Kirkehaugen er det forøvrig flere trær som er felt men ikke erstattet – sannsynligvis kommunens ansvar. Se for øvrig avsnittene om **Miljø** og **Våre felles møteplasser, punkt 22**.

- **Næringsliv**

Det er svært viktig at de forskjellige virksomhetene i byen er varierte og attraktive. Konglomerater kan være berikende, og et allsidig tilbud tiltrekkende for fellesskapet.

Privat og offentlig virksomhet i sentrum med islett av boliger og rekreasjonstilbud er forhold som bør få høy prioritet i det fremtidige Kragerø. En ytterligere utnyttelse av den bestående bygningsmassen synes mulig og kan gi verdifulle bidrag til utviklingen i sentrum. Se også avsnittene om **Mål og Visjoner** og **Kultur og Kulturhus**.

-

- **Utvidelser av kaiene**

Forlengelse av fiskebrygge til Øybrua og en mindre utvidelse av Dypvannskaia som vist i Havnefrontplanen legges inn i Sentrumsplanen. Spesielt menes utvidelsen av fiskebrygga å bli et godt bidrag for næringsvirksomheten ved denne brygga.

- **Havnefrontplanen**

Reguleringsplanen Kragerø Havnefront ble vedtatt i 2007, og legges inn i denne sentrumsplanen som vedtatt. Det bør likevel presiseres at byggeområdet B 14 bør disponeres til Kulturhus, som det også er hjemmel til i planen. I de foreløpige tankene om et framtidig Kulturhus her, tegner det seg et bilde som går ut på å bevare og ombygge eksisterende havnebygg som et utgangspunkt for Kulturhuset, og så videre knoppskyte dette mot nord og vest med funksjoner som storsal og annet som det er behov for. Det er også en ønsketenking om området B 15 kunne utgå av planen, for å gi luft og mangeartede torvfunksjoner, «Havnetorv», rundt Kulturhuset. Her kan man også forestille seg plass for byens handletorv og markeds plass. B 16, fergeterminal, bør også om mulig utgå og bli innlemmet i tiliggende Kulturhus eller næringsområdet B 13. Nåværende lille havn kan dermed gjøres vakrere og bli et flott bidrag i havnemiljøet og til Kulturhuset. Se også avsnittet **Kultur og kulturhus**.

Kirkebukta

Situasjonsbeskrivelse

Kirkebukta er en del av Havnefrontplanen som ble vedtatt i 2007. Området er den nordligste delen av sentrumsplanområdet og grenser opp mot Stilnestangen. Mot øst ligger det ut mot Bærøfjorden og i vest mot Biørnsborgparken-området. I sør ligger det opp mot kirken og Trikotasjen. Kragerøveien, som er hovedveien til byen, munner ut i tunnel i Kirkebukta og går videre inn i byen mot sør. Totalt regnes området å være 14000 m² inkludert veier og lignende.

Området har gjennomgått omfattende regulering uten at noe så langt er realisert. De siste godkjente planene viser at området skal disponeres til mange boliger og en større matbutikk. I sjøen blir det et stort småbåtanlegg og en flytende bensinstasjon for småbåtflåten. Det blir også strandpromenade med allmenntilgjengelige hvilesteder langs hele havnefronten og en bystrand med bademuligheter.

Anbefalinger

- **Vedtatte planer**

De vedtatte planene legges inn i Sentrumsplanen, men det anbefales også at flest mulig småbåtplasser tilfaller allmenheten.

- **Brannstasjonen**

Brannstasjonen og kommunens verkstedbygg har i dag forholdsvis trange kår i Kirkebukta. Dersom kommunen finner det formålstjenlig å flytte disse funksjonene andre egnede steder, vil arealene i Kirkebukta kunne disponeres til andre sentrumstiltak.

Biørnsborgparken – området

Situasjonsbeskrivelse

Etter bybrannen i 1886 lå den gamle Bonnevie-løkka som «et hæslig Parti midt inde i Byen». Det var bare restene av skorsteiner som vitnet om den tidligere bebyggelsen i området. Det nylig gjenoppståtte «Forskjønnelseselskapet for Kragerø» gikk i 1892 i gang med å anlegge park på denne løkka utenfor Biørnsborg som derfor fikk navnet «Biørnsborgparken». Fra før var det bare Schweigaadsparken som bidro med grøntområder innenfor Kragerø sentrum. Etter hvert ble det også opparbeidet parkmessige anlegg omkring selve parken, og i 1916 ble fontenen som i dag står på Torvet erstattet med den nåværende Bjørnefontenen av Gustav Vigeland som ble gitt som gave til byens 250 års jubileum av utflyttede Kragerøfolk. Parken har vært et yndet samlingssted for mange aktiviteter i årenes løp, og fra parkens tidligere overdekte paviljong har mang en musikkopplevelse og tale blitt fremført. I dag har de fleste aktivitetene som parken hadde, blitt overtatt av andre og nye steder i byens sentrum som Jens Lauersøns plass, Torvet, Jernbanetorget, Gunnarsholmen og Stadion, for å nevne noen. Biørnsborgparken ligger på en måte forlatt tilbake og preges nok av at tidene forandres og at bilen har overtatt både omkring og i parken.

Bebyggelsen i området har også blitt oppført etter bybrannen i 1886 med unntak av Biørnsborg, nåværende politistasjon. Etter brannen ble alle hus oppført i mur og er av den grunn både særpregede og bevaringsverdige for området. Bebyggelsen er stort sett store boliger, men med Kragerø Biograf fra 1935 i funkisstil som et annerledes tilskudd i miljøet.

Anbefalinger

- **Biørnsborgparken**

Har Biørnsborgparken i dag utspilt sin rolle? Spørsmålet kan virke provoserende og meningsløst, men er det en kime av mening likevel? Vi tar sjansen på å ta diskusjonen opp.

Kragerø Biograf er en av byens kulturinstitusjoner, men det er en kjensgjerning at infrastrukturen omkring er svært dårlig. Det er spesielt parkeringstilbudet som er utilstrekkelig og som dermed kan være hemmende for en fleksibel bruk av biografen. Likeledes er det andre institusjoner i området som også benytter seg av det samme parkeringstilbudet.

Vi drister oss til å foreslå at det bør vurderes om parken kan opprettholdes, men med et underliggende parkeringsanlegg og med alle trær omkring parken bevart.

Biørnsborg-parkens rolle som park bør gjenreises i et åpent midtpunkt innrammet av boliger og andre bygninger og samtidig bidra til en god løsning for bilparkering til nærområdet.

- **Lekeplass**

I tidligere vedtatte planer er det vist en mindre lekeplass i det nordlige hjørnet mot Parkveiens bebyggelse. Dette anbefales realisert med noen enkle lekeapparater.

Barthebrygga, Thomesheia og Skrubben

Situasjonsbeskrivelse

Barthebrygga, Thomesheia og Skrubben er blant de eldste boligområdene innenfor Kragerø sentrum.

På Barthebrygga ligger noen av byens eldste patrisierhus, og området er derfor regulert til bevaring. Noen av eiendommene har båthus som bidrar til å sette preg på denne gamle bydelen. Det er ikke mer enn 8 hus på Barthebrygga pluss en næringseiendom med bolig i andre etasje, en sjøbod og noen båthus langs sjøsiden.

Thomesheia er også en gammel bydel, men med mindre og mer konsentrert bebyggelse enn på Barthebrygga, til sammen-ligning rundt 60 boliger. Deler av bebyggelsen har dessuten stor antikvarisk betydning hvilket medførte at mesteparten av området ble regulert til bevaring i forrige Sentrumsplan.

En større industrivirksomhet som i disse dager er omregulert til nytt boligområde, og et forsamlingshus, er i dag også en del av Thomesheia. Skolesenteret, eller byskolen, kneiser over byen fra sin høye beliggenhet på Thomesheia.

Skrubben har endret mye av sin gamle opprinnelse. Deler av boligmassen er erstattet av store industribygg som i den senere tid stort sett er revet for å gi plass til ny bebyggelse – som i planene er en blanding av boliger og fritidsbebyggelse med noe næring attåt.

Området sett under ett lider av et særdeles overbelastet og forsømt veinett. Biltrafikk og tungtransport til og fra byens handelsfunksjoner og fra området er på ingen måte forenlig med boligområdene som må betjene dette stadig voksende behovet for transport og bilkjøring. Det var i dette området Edvard Munch fant roen til å utføre noen av sine største kunstverk for 100 år siden, en ro vi i dag vanskelig kan formidle til de mange som ønsker å se det sted kunstneren elsket.

Anbefalinger

- **Boliger og arbeidsplasser – fredelig miljø og trafikk**

Kragerø er bygget opp på sjøfarten og den virksomheten som den førte med seg. Til alle tider har byen opprettholdt en god blanding med store og små virksomheter som har bidratt til et rikt og høyst oppgående samfunn. Det har alltid vært viktig for Kragerø å ha nærliggende næringsbedrifter i tilknytning til byen og de mange boligområdene omkring. Korte avstander fra bolig til arbeidsplass har opp gjennom tidene vært et av Kragerøs fortrinn og gitt kvaliteter som har vært en styrke for byen. Ethvert samfunn bør bygge videre på sin tradisjon og identitet, men det er nødvendig med fornyelser for å holde denne strukturen i hevd. En god blanding av arbeidsplasser, boliger, oppvekstilbud og fritidsaktiviteter er alle elementer som må prioriteres høyt for å opprettholde et attraktivt småbysamfunn, og en ubalanse i denne strukturen kan fort skade helheten, og det spørs vel om vi ikke snart befinner oss der.

Det er viktig med nærliggende arbeidsplasser i tilknytning til boligområdene, og det må søkes så langt det lar seg gjøre å opprettholde dette forholdet. Industriutviklingen i dette området nådde sitt metningspunkt og er i dag borte. Veinettet klarte heller ikke å betjene trafikkbelastningen slik det burde for å opprettholde virksomhetene. Vi får bare håpe at det vil dukke opp nye arbeidsplasser i nærområdene, og at planene tar

høyde for det. Det er også nødvendig å få til en bedre trafikk-løsning for Thomesheia, Skrubben og Barthebrygga. Ved å kanalisere broparten av trafikken fra og til Skrubben via den skisserte tunnelforbindelsen i fjellet bak sentrum, vil Thomesheia og Barthebrygga kunne skjermes vesentlig. Og for å gjøre skolesenteret sikrere med hensyn til barns skolevei, vil en avlastning av trafikken på Biørneveien i tunnel mellom Utsikten og Theilertomta som skissert, gi store virkninger. Det må også etableres gang-og sykkelvei eller fortau langs østsiden av Løkkebakken til banktrappa.

Se også avsnittene **Mål og visjoner, Bilfri by, Trafikk og parkering og Vannfronten.**

Øya og Gunnarsholmen

Situasjonsbeskrivelse

Øya er primært et av byens eldste og nære boligområder med i overkant av 150 boliger. Det finnes i tillegg noen mindre verkstedbedrifter og servicevirksomheter som vurderes å være kjærkomne tilskudd av arbeidsplasser for området, og gode representanter for det hovedsakelig maritime miljøet på Øya.

I tillegg er friluftsområdet på Veten, Sjøbadet og til dels badeplassen på Galeiodden viktige rekreasjonstilbud, ikke bare for byens egen befolkning, men også for mange andre som kommer på besøk. Den gamle bebyggelsen, spesielt ut mot Sjøbadet og ytterste del av Galeioddveien, er boligområder av stor maritim og antikvarisk betydning og ble derfor regulert til bevaringsområder i forrige sentrumsplan.

Gunnarsholmen var fra 1881 til 1962 industriområde med jernstøperi som hovedgeskjeft. Etter at kommunen overtok holmen i 1960-åra til kommunalt friområde har den gradvis blitt utbygget til formålet. I 1996 ble Gunnarsholmplanen vedtatt og er i dag på det nærmeste gjennomført. Gundersholmen Kystfort er restaurert og er en pryd både for holmen og byen.

Anbefalinger

- **Som tatt ut av læreboken for gode byområder**
I prinsippet bør Øya bevares som den er. Blandingen av boliger, næringsvirksomheter, rekreasjonstilbud og nærhet til gode oppveksttilbud er nesten som tatt ut av læreboken for gode byområder. Likevel synes det mulig å fremme et par forslag på nye tiltak som menes å gi ytterligere positive kvaliteter for miljøet på Øya.
- **Nye boliger**
Østre Øyas ansikt mot byen preges i dag av en uryddig sjøfront. Spesielt i området rundt Gierløffs plass bør det vurderes tiltak som både kan bidra til forskjønnelse av området og ikke minst en annen utnyttelse. I dag brukes området hovedsakelig til småbåtopplag og bilparkering. Dersom denne bruken kan finne andre lokaliseringer, synes området å ha et stort potensiale for boligbebyggelse. Det er nettopp attraktive boliger og boligtomter innenfor sentrumsområdet som det synes å være behov for i Kragerø.
- **Parkeringsplasser**
Behovet for parkeringsplasser for Kragerø sentrum er stort, og parkeringsplassen på Gierløffs vei på Øya har et større betjeningsområde enn bare for Øya. Det er derfor viktig at denne parkeringsplassen blir opprettholdt inntil andre lokaliseringer kan fremskaffes for eksempel i et fjellanlegg på Øya. Dette vil kunne frigi arealet til andre formål, og da er det igjen boliger eller mindre næringsvirksomheter som peker seg ut. Se også avsnittet **Våre felles møteplasser, punkt 21.**

- **Øybrua**

Øybrua er til tider ganske trafikkert og problematisk, spesielt for fotgjengere. En «utposing» på hver side midt på brua vil kunne gjøre brua mer fotgjengervennlig og bidra til hyggelige utsiktsplasser med benker og oversikt over et av de mest småbåttrafikkerte områdene i det indre havnebassenget. En ytterligere forbedring vil være å bygge fortau på utsiden av brua, for eksempel på den ene siden. Se også avsnittet **Våre felles møteplasser, punkt 23.**

- **Allmannabryggene**

Allmannabryggene på Øya må vernes for privatiseringer. Det er derfor svært viktig at allmannaretten holdes i hevd og at både kommunen, havnevesenet og Øya Vel er klar over dette. Det er to allmannabrygger, den ene ved Galeioddveien 25 og den andre, som kalles Bakken, ved Galeioddveien 39. Disse bryggene bør også tydelig skiltes med «Allmannabrygge» og tilrettelegges etter gjeldende lovverk og minst 2 meters fri avstand fra brygga. Spesielt ved Galeioddveien 25 har adkomstforholdene blitt svært trange med årene. Se også avsnittet **Våre felles møteplasser, punkt 10b.**

- **Båtplasser**

Øya Vel påpeker stort behov for flere båtplasser på Øya. Vellet stiller spørsmål om det er mulig å legge ut flytebrygger fra for eksempel Urene hvilket synes så absolutt interessant å undersøke nærmere. Imidlertid vil værforholdene og krav til tilhørende parkeringsplasser for bil medføre store utfordringer. Mulighetene synes kanskje mer velegnet på nord-øst siden av Øya, mellom de to allmannabryggene, der hvor det allerede for mange år siden er påbegynt en molo. Denne kan muligens videreutvikles. Likeledes synes det mulig å utvide bryggeanlegget ved Gierløffs vei ved å forlenge de tre nordligste flytebryggene.

- **Lekeplass**

Møllerstubakken : Den gamle kommunehushaven må skiltes og vises som lekeplass. Plassen holdes ved like av Øya Vel.

- **Gunnarsholmen**

Gunnarsholmen er allerede en «perle» for byen, men mulighetene for ytterligere forbedringer er likevel til stede. En fullstendig gjennomføring av den vedtatte Gunnarsholmplanen vil kunne heve holmen til også å bli «kystens perle». Beliggenheten i forhold til byen, havet, utsikt, sol og opplevelser er ganske enkelt unik. Med forholdsvis beskjedne og kreative tiltak som for eksempel å oppgradere moloen til holmen med nye lamper og en liten bro på midten kan miljøkvalitetene ytterligere høynes. Mulighetene for å utbedre yttersiden av holmen med sikte på rekreasjon og badeliv er også elementer som kan bidra positivt. Gundersholmen Kystfort er så absolutt bevaringsverdig. Forbudet mot parkerte biler må håndheves sterkere, og særlig når alles øyner er rettet mot Gunnarsholmen ved salutteringer, er glinsende biler fremmedelementer. Nesjarskulpturen må ferdigstilles slik at den kan fremstå som det klenodiet den er. Alternativt kan skulpturen flyttes til grunnen på østsiden av Bolteskjæret hvor den i tillegg til en flott plassering ved innseilingen til havneområdet også skjærmer badestranden og grunnen rundt skjæret. Se også avsnittene **Bevaringsområdene** og **Våre felles møteplasser, punkt 5.**

Kragerø 01.03.2013

Jan Abrahamsen
Kommunearkitekt

KRAGERØ

Monica Furst 2009

Sentrumsplanen 2016

Vern & utvikling

ROS

Risiko og sårbarhetsanalyser

Kommunedelplan for Kragerø sentrum

Bakgrunn

I følge plan- og bygningslovens § 4-3 skal myndighetene ved utarbeidelse av planer for utbygging, eller som i denne planens tilfelle, vern av eksisterende bebyggelse og miljøer med muligheter for endringer, påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet for formålet, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av verne og/eller utviklingsmuligheter sentrumsplanen beskriver og peker på. ROS-analysen skal ivareta dette kravet. I planprosessen er det ikke avdekket andre krav til dokumentasjon av samfunnssikkerhetsmessig karakter i og ved planområdet.

Metode

Analysen er gjennomført med egen sjekkliste basert på rundskriv fra DSB¹. Lokalt er HMS og kvalitetssikringsverktøyet QM+ m/modul for risikokartlegging benyttet.

Analysen er basert på forslag til kommunedelplan for sentrumsområde i Kragerø kommune. I risikovurderingene er det tatt utgangspunkt i relevante kravdokumenter. Andre aktuelle kommunale beredskapsplaner/risikovurderinger er sjekket.

Mulige uønskede hendelser er ut fra en generell/teoretisk vurdering sortert i hendelser som kan påvirke planområdets funksjon, utforming mm, og hendelser som direkte kan påvirke omgivelsene (hhv konsekvenser for og konsekvenser av planen). Forhold som er med i sjekklista, men ikke er tilstede i planområdet eller i planen, er kvittert ut i kolonnen "Uaktuelt" og er kun unntaksvis kommentert.

Vurdering av **sannsynlighet** for uønsket hendelse er delt i:

- Overveiende sannsynlighet (5) – kan skje regelmessig; forholdet er kontinuerlig tilstede.
- Stor sannsynlighet (4) – kan skje av og til; periodisk hendelse (årlig).
- Middels sannsynlighet (3) – kan skje (ikke usannsynlig; ca hvert 10. år).
- Lite sannsynlig (2) – det er en teoretisk sjanse for hendelsen; skjer sjeldnere enn hvert 100. år.
- Ubetydelig sannsynlighet (1) – har ikke historisk data, kunnskap, erfaring med hendelse.
- Uaktuelt (0) – ikke aktuell for vurdering av hendelse eller annet.

Kriteriene for å vurdere **konsekvenser** av uønskete hendelser:

Skadeomfang:	Personskade	Miljøskade	Skade på eiendom, forsyning mm
1. Ubetydelig	Ingen alvorlig skade	Ingen alvorlig skade	Systembrudd er uvesentlig
2. Liten konsekvens	Få/små skader	Ikke varig skade	Systembrudd fører til liten skade. Reservesystem fins i noen grad.
3. Moderat konsekvens	Flere m/små skader	Ikke varige skader	Systembrudd kan føre til mindre skade dersom reservesystem ikke fins.
4. Stor konsekvens	Behandlingskrevende skader	Midlertidig/behandlingskrevende skade	System settes ut av drift over lengre tid; alvorlig skade på eiendom
4. Omfattende konsekvens	Personskade som medfører død eller varig mén; mange skadd	Langvarig miljøskade	System settes varig ut av drift; uopprettelig skade på eiendom

1 Veileder for kommunale risiko- og sårbarhetsanalyser (1994), Systematisk samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid i kommunene (2001), Samfunnssikkerhet i arealplanlegging. Kartlegging av risiko og sårbarhet (2010).

Tabell for visning av sannsynlighet og konsekvensvurdering:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	3	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0
0					

Forklaring: Ovenfor er vist et eksempel med et 3 tall i rødt felt. Dette betyr at det for aktuelt vurderingsområde for risiko er 3 aktører i kartleggingsarbeidet som har vurdert en overveiende sannsynlighet for hendelse med svært alvorlig konsekvens.

Markering i forhold til fargekode betyr:

- Hendelser i røde felt: Tiltak nødvendig.
- Hendelser i gule felt: Tiltak vurderes ut fra kostnad i fht nytte.
- Hendelser i grønne felt: Rimelige tiltak gjennomføres.

- Tiltak som reduserer sannsynlighet vurderes først. Hvis dette ikke gir effekt eller er mulig, vurderes tiltak som begrenser konsekvensene.

Kragerø Kommune v/beredskapskoordinator Anders Sandaas og spesialkonsulent Øistein Dahlskås har, med innspill fra fagpersoner og på grunnlag av ulike temautredninger, gjennomført analysen.

Følgende aktører har deltatt i kartleggingsarbeidet:

- Jan Abrahamsen, prosjektleder for sentrumsplanen,
- Elke Karlsen, miljøvernkonsulent,
- Borgar Thorsen, Havnefogd,
- Anne Lise Lønne, Teknisk sjef og brannsjef,
- Mads Tollefsen, Brannmester,
- John Bolin, Viggo Gustavsen, Kragerø Energi AS.
- Øistein Skottmyr, politifullmektig, Kragerø politistasjon,
- Geir Mjøen, distriktsjef, Telemark Sivilforsvarsdistrikt.

(Deltakerne har lest og kommentert et utkast til rapport.)

Reguleringsplaner hvor ros-analyser er helt eller delvis gjennomført i planområdet.

Innenfor sentrumsplanens planområde foreligger det noen reguleringsplaner hvor det helt eller delvis er utarbeidet ROS-analyser i henhold til lovkravet som kom i plan og bygningsloven fra 1.7. 2007. Dette gjelder reguleringsplanene for:

- Kragerø Havnefront (bunnforhold, havnivå og flom) (2007)
- Kirkeområdet (2009)
- Teilertomtområdet (krav om nærmere geologisk kartlegging hvis anlegg realiseres) (2010)
- Brødrene Mylius eiendom A/S (til behandling mars 2013)
- Skrubbodden (til behandling mars 2013)

Forslag i planen som stiller krav til ROS-analyse:

Utover dette som en overordnet ROS-analyse for planområdet, skal det i forhold til ovennevnte bestemmelse, gjøres spesifikke risikovurderinger for endringer eller utbygginger i planområdet. Som mulige områder beskrevet i planen vil dette kunne gjelde:

- Gierløffsplass.

Gjennomført ros-analyse for planområde m/kommentarer.

Storulykke- land (vurdert av innsatspersonell)

Tunnelulykke:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	2	0
2	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Sivilforsvaret:

Kan bli bedt om å gi politi og brann bistand hvis ulykkesomfanget er omfattende. Sivilforsvaret er generelt i denne posisjonen i forhold til ulike typer ulykker enten det gjelder trafikk, brann, forurensing, flom og ras. Sivilforsvaret har i dag en operativ styrke fordelt på to lag = 2 x 27 personer. Det er politiet som vurderer sivilforsvarsbehovet og det er politiet v/operasjonssentralen som tilkaller. I forhold til planområdet sentrum vil de første innsatsstyrkene kunne være på plass den første halvtime.

Politiet:

Tunnel gjennom tangheia ligger i plangrensa, men operasjoner vil kunne foregå fra sentrumsiden. Tunnelen er ikke høyhastighetstunnel. Vi har ikke hatt ulykker her nå. Ved event. ulykke frykter politiet brann og personskader. Politiets oppgave blir avsperring/skjerming og omdirigering. Veien rundt Tangen er rustet opp og har status som avlastning ift. ulykker eller vedlikehold.

Brannvesen:

Brannvesenet har egne innsatsplaner i forbindelse med hendelser i tunnel. Det øves jevnlig på slike scenarier.

Kjemikaliebrann - bedrift og/eller tanktransport

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	1	0
3	0	0	0	1	1
2	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer, (Politi, Brannvesen):

Politi:

Tankanlegg for bensin på øya. Ikke vært ulykker til nå, men alltid en risiko knyttet til slik virksomhet. Mulige operasjoner ved ulykke vil kunne foregå både fra land og fra vann. Ellers ingen identifisert sannsynlighet for kjemikaliebrann i sentrum i forhold til næring. Det fraktes forøvrig noen tankbillass med fyringsolje i sentrumsområdene - både til nærings- og forretningsvirksomheter og til boenheter. Ikke vært meldt ulykker til nå, men dette kan og må være med i et vurderingsgrunnlag for risiko da konsekvensene ved lekkasjer, ulykker kan få dimensjoner i et tett sentrumsområde med trehusbebyggelse.

Brannvesen:

Brannvesenet har ikke egne innsatsplaner i forbindelse med hendelser i tankanlegg. Det øves ikke på slike scenarier. Brannvesenets generelle innsatsplaner dekker imidlertid brann der det er fare for eksplosjon, (gassbeholdere).

Brann i eldre trehusbebyggelse i planområdet:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	1
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	1	2
2	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer, (Politi, Sivildforsvar, Kommunearkitekt, Brannvesen):**Kommunearkitekt:**

Bybrann er et begrep som er ganske vidtfavnende for en by, og finner sannsynligheten for at dette oppstår i Kragerø ikke så stor med den beredskapen som nå er etablert. Derimot er brann i eldre bebyggelse - enkelthus eller mindre områder - større på grunn av hurtig oppblussing, og kan derfor få katastrofale følger. Jeg viser til avsnittet "Brannvern - bevaring ved brannsikring" i mitt opprinnelige hefte: "Sentrumsplanen 2012 - VERN & UTVIKLING - fortid former fremtid" : Her oppfordrer jeg sterkt til at det utarbeides retningslinjer for sprinkling (tradisjonell / vanntåke) som videre kan danne grunnlag for utarbeidelse av krav eller bestemmelser som hjemler gjennomføring av slike tiltak.

Sivildforsvar:

Utover kommentarene til punktet om tunnel ulykker, vil sivilforsvaret ved en brann kunne bistå lokalt brannvesen med mye pumpe og slangeutstyr. De har mye utstyr og har trent på å "omringe" sentrum med pumper og slanger. Evakuering og eventuelt opprydding er også aktuelle oppgaver for sivilforsvaret.

Politi:

Sannsynlighet for bybrann i en by som Kragerø er store. Konsekvensene beskrives som omfattende. Politi har gjennomført øvelse med evakuering av sentrum i samarbeid med brannvesen, sivilforsvaret og norsk folkehjelp. Dette er forøvrig nær 10 år siden. Politiets

rolle ville være avsperringer, skjerming og delta i livreddende aktivitet. I etterkant av slike branner forestår politiet ofte betydelig etterforskningsoppgaver.

Brannvesen:

Brannvesenet har egne innsatsplaner i forbindelse med beskrevet hendelse. Det bør øves jevnlig, herunder også samhandling med andre etater, på slike scenarier. Eget planverk foreligger i forhold til soneinndeling i forhold til innsats og brann i sentrum.

Imidlertid ser Brannvesenet at konsekvensene ved en brann i sentrumsområdet kan være fatale, og ønsker sterkt at det utarbeides særskilte regler/ forskrifter for ytterligere styrke brannsikkerheten i sentrumsbebyggelsen. Det bør utredes nærmere hvordan Brannvesenet ønsker å prioritere øvelser under scenariet «Brann i sentrum» for å være trent i denne type hendelser. Forebyggende arbeid: Brannobjekt «Sentrum» bør inngå som eget tilsynsobjekt, der virksomheter i sentrum underlegges særskilte retningslinjer for tilsyn/ tilsynsfrekvens.

Brann i småbåthavner i planområdet

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	1	0
3	0	0	0	2	0
2	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer, (Politi, Kommunearkitekt, Brannvesen):

Politi:

Ikke opplevd båtbrann i aktuelt planområde til nå - tross flere slike småbåtanlegg sentrumsnært. Slik båtene ligger, særlig i sommermånedene er dette et høyst sannsynlig scenario. Det er bestemmelser for båtavstand ved slikt landligge. Det er politiets oppgave å påse at disse blir fulgt. Ved eventuelle gass og/eller drivstoff lekkasjer med påfølgende gnist og antenning, kan konsekvensene bli store. "Mye brennbart og til dels eksplosivt materiale i et trangt båtmiljø.

Kommunearkitekt:

Det er spesielt den private småbåthavna ved Hellesundbygget/Victoria Hotel som etter min oppfatning er en stor brannfelle slik anlegget er i dag. Dette er forøvrig også beskrevet i "Sentrumsplanen 2012 - VERN & UTVIKLING - fortid former fremtid" under avsnittene Vannfronten og Konklusjon: Hovedbyen - småbåthavnene.

|

Det bør føres særskilt tilsyn i besøkshavneanlegg med tanke på brannsikkerhet i sommermånedene. Regelverk, tilsyn og informasjon om retningslinjer bør utarbeides for denne type brannobjekt.

Storulykke – vann (Vurdert av innsatspersonell)

Skipsulykker. Hendelser med cruise-skip med planlagt anløp i Kragerø kommune

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	1	0
3	0	0	0	2	0
2	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer (Sivilforsvar, Politi, Havnefogd, Brannvesen):

Sivilforsvar:

Involvert i lokal oljeberedskap. De har beskyttelsesutstyr for eget mannskap og lensepumper. De kan opprette operasjonssentral med telt, lys og varme og er trent til å lede et arbeid. De bistår ved eventuell evakuering og har mannskap som er trent i arbeidet på et pårørende senter.

Politi:

Det tenkes først og fremst på brann, eksplosjon ombord eller grunnstøting. Politiet har ingen spesifikk beredskapsplan i forhold til dette, men følger generelle planer for ulykker og hendelser. Få skipsulykker til nå, men med tanke på farvannet anses muligheten likevel for å være stor. Kommunen har avtale om innlosjering av mannskap og passasjerer med Victoria hotell og leirskolen hvis det skulle være behov for det. Politimesteren i Telemark oppfordrer kommunen til å sjekke opp disse avtalene og å undersøke om disse er tilstrekkelige hvis man ønsker å øke mulighetene for cruiseskip-anløp i framtida.

Havnefogd:

Svært liten sannsynlighet, men det potensielt farlige området vil være ved Knubbehausen.

Brannvesen:

Nærmeste RITS- brannvesen, (Rednings-Innsats Til Sjø), er Kristiansand og Larvik. Brannvesenet i Kragerø blir uansett involvert ved brann i førstelinjeinnsats. Innsats som ytes vil naturlig være forskjellig om innsats skal ytes på objekt som ligger ved kai, kontra ett objekt som ligger på svai.

Naturrisiko

Tidevannsflom/stormflo:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	1	0	0
3	0	0	3	0	0
2	0	0	1	1	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer (Sivilforsvar, Politi, Kommunearkitekt, Brannvesen):

Sivilforsvar:

Har to store lensepumper tilgjengelig i Kragerø (idrettshallen). Sandsekkedepot i Grenland. Aktuelt også å bistå med evakuering.

Politi:

Politiet vil bistå med varsling, eventuelle avsperringer og evakuering. Skal foreligge en gammel samhandlingsavtale mellom kommunens egen beredskap, politiet og sivilforsvaret. Det er ofte politiet som ber om assistanse fra sivilforsvaret i stor-flo situasjoner.

Kommunearkitekt:

Det bør utarbeides et kart hvor arealer lavere enn + 2,5 meter vises.

Brannvesen:

RVR, (Restverdiredningstjenesten, rvr.no), holder til i Skien. Bistår med mannskaper og utstyr sammen med stedlig brannvesen ved eksempelvis oversvømmelser i kjellere.

Havnivåstigning- sees i sammenheng med punktet «Tidevannsflom; stormflo»:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	1	1	0
2	0	0	2	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer (kommunearkitekt):

Det bør utarbeides et kart som viser arealer som ligger lavere enn + 2,5m i hele sentrumsområdet.

Steinsprang

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	2	0
2	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Kommunearkitekt:

Det bør utføres en undersøkelse av bratte fjellområder nær bebyggelse med etterfølgende vurdering av farenivåene. Bør muligens vises på kart.

Politi:

Har registrert at mange utsatte steder i plansonen er sikret for ras. Politiet bistår lokal beredskap med avsperring, eventuelt omkjøringer og evakueringer.

Siviltforsvaret:

Se kommentarer til punktet om tunell ulykker.

Enhet for teknisk drift:

Farlige områder er kartlagt og særskilte områder utbedres fortløpende. Ved arbeider som eksempelvis ny sentrumstunnel bør det foretas en særskilt utredning for sikring av utsatte områder.

Ras, løsmasser

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	1	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	1	0	0

Kommentarer

Kommunearkitekt

Vet ikke om slike områder - men nyere utfyllinger i sjøen er jeg usikker på.

Enhet for teknisk drift:

Farlige områder er kartlagt og særskilte områder utbedres fortløpende. Ved arbeider som eksempelvis ny sentrumstunnel bør det foretas en særskilt utredning for sikring av utsatte områder.

Radongass

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	1	0
1	0	0	1	0	0

Kommentarer

Sivilforsvaret:

Har "radioaktive" grupper som måler bakgrunnsstråling. De måler på forespørsel mistanke om lekkasjer fra utstyr (sykehus og div. apparater) hvor det kan lekke isotoper. Sivilforsvaret har også beredskap i regionen hvis det blir varslet gasskyer (utslipp) med radioaktivt avfall fra atomkraftverk. De har også rutinemessige målinger knytta til denne risikoen. Spesielt følger de med utslipp fra svenske kraftverk fordi det da kan bli tidsknappt hvis været går mot våre områder.

Miljøkonsulent:

Henviser til kartlegging av radon, mer info fås fra miljørettet helsevern i Porsgrunn.

Vindutsatt

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	1	0	1	0	0
1	0	1	0	0	0

Kommentarer

Havnefogd:

Småbåthavner, spesielt Gunnarsholmen og Tallakshavn kan være utsatt.

Nedbørutsatt

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	1	0	0
2	0	0	1	0	0
1	0	1	0	0	0

Kommentarer:

Kommunearkitekt:

Nedbør i form av mye snø medfører at brøyteberedskapen må prioriteres.

Enhet for teknisk drift:

Ved store snøfall har man store utfordringer i forhold til fremkommelighet i sentrum. Dette betyr ekstra ressurskrevende snørydding ved at snøen må kjøres bort.

Spesielle, naturlige terrengformasjoner som utgjør særskilt fare

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	1	0
2	0	1	1	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Kommunearkitekt:

Stien til Vetten bør sikres med Kragerøgjerde ved det bratteste.

Sårbar flora

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0

3	0	0	0	0	0
2	0	1	0	0	0
1	0	1	0	0	0

Kommentarer:

Miljøkonsulent:

Det er generelt få store trær i sentrum. Under naturtypekartleggingen er det registrert som viktig lokalitet ved Løkkebakken-Bjørneveien: lind, og Schweigårdsvei 10: ask.

Sårbar fauna/fisk

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	1	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Miljøkonsulent:

Bestanden av hummer og kysttorsk har vært lavt de siste årene.

Naturvernområder

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	1	1	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Miljøkonsulent:

Det er ikke registrert naturvernområder i sentrum.

Vassdrag- områder

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Miljøkonsulent:

Kostholdsråd i sjøen utenfor sentrum. Det foreligger kart over området.

Automatisk fredede kulturminner og/ eller miljø

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	1
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Kommunearkitekt:

Kragerø er Trehusbyen med stor T. Denne må vernes om fordi dette er Kragerøs kanskje viktigste kulturminne i seg selv.

Nyere tids kulturminner og/ eller miljø

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	1	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Kommunearkitekt:

Kontinuiteten av Kragerøs bebyggelse - helt fra tidenes morgen til vår tid er byens særpreg og må vernes om i like stor grad.

Parker og friluftsområder:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	1
3	0	0	0	1	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Kommunearkitekt:

Våre parker og friluftsområder er svært viktige for trivselen og livet i byen. Disse områdene må derfor tas vare på og holdes ved like.

Enhetsleder, teknisk drift:

Det er stor sannsynlighet at greiner fra treet på Kirketomta kan blåse ned og treffe bil og mennesker.

TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR:

Vei, bru, knutepunkt(fergeleie):

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5

5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	2	0	0	0	0

Kommentarer:

Havnefogd:

Ved overordentlig kraftig uvær vil antageligvis ikke fergene kunne anløpe fergeleiene uten at skader oppstår.

Havn, kaianlegg, farleder

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	1	0	0	0	0

Kommentarer:

Ingen kommentarer. Vurdert av Havnefogd.

Sykehjem/ hus eller andre institusjoner

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	1	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Ingen kommentarer. Vurdert av Enhetsleder Omsorg.

Brann/ Politi /Ambulanse/ Sivilforsvar

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	1	1	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Sivilforsvaret:.

De forutsetter at eventuelt flere gågater i Kragerø sentrum ikke blir sperret fysisk for trafikk. Hvis slike elementer må flyttes, stiger konsekvensene av en ulykke betydelig. Hvis brann på øya og brua er/blir stengt, disponerer ikke sivilforsvaret båt. Se forøvrig her også kommentarer innunder første punkt – tunnel- ulykker.

Merk: Planen ivaretar transporttilgjengelighet i planområdet.

Kraftforsyning

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	1	1	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Sivilforsvaret:

Sivilforsvaret har kun nødaggregater til å forsyne sin egen aktivitet ved hendelser hvis det ikke er tilgang på strøm.

Politi:

Politiet bistår lokale myndigheter med evakuering hvis sterk kulde. Helseinstitusjoner skal ha nødaggregater. Politiet har ikke tilsynsoppgaver knyttet til dette.

Kragerø Energi AS:

Kragerø Energi AS. 10 kV linjer i hele sentrum. Ingen luftspenn. Nettverk i forhold til å sikre forsyning av kraft også ved lokale hendelser som rammer deler av nettverket. Risiko i

forbindelse med bortfall i kraftforsyning er derfor lav, da alle områder kan forsynes fra flere sider/ linjer.

Vannforsyning

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	1	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Enhetsleder Teknisk drift:

Vannforsyning sett opp mot fremtidig, mulig økning i antall sprinkleranlegg bør vurderes. (Begrensninger i vannforsyning).

Tilfluktsrom:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	2	0	0	0	0

Kommentarer:

Sivilforsvaret:

Skal være i orden i Kragerø. Utover at tilfluktsrommet, som er sammen med renseanlegget, er intakt som et klasse A anlegg, skal sivilforsvaret kreve overfor lokal beredskap at tilfluktsrom skal kunne ryddes i løpet av 72 timer.

VIRKSOMHETSRISIKO

Kilder til akutt forurensning i eller ved planområdet:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	1	1	0
2	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Kommunearkitekt:

Det er spesielt i havneområdet, ved gjestehavner, småbåtbrygger, fergekaier og skipsanløp som synes å medføre størst risiko.

Miljøkonsulent:

Havner, marinaer og båtopplag er en kilde til forurensning.

Tiltak i området som medfører fare for akutt forurensning:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	1	1	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Miljøkonsulent:

Mudring og utfylling i sjø er tiltak som kan føre til forurensning.

Forurensset grunn eller sjøområde

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	1	0
2	0	0	0	0	0
1	0	1	0	0	0

Kommentarer:

Miljøkonsulent:

Det har vist seg tidligere at nedlagte havner/marinaer/bensinstasjoner har medført forurensing til grunnen, eks. Rømerverven.

Kilder til støybelastning, inkludert trafikkstøy fra bil/ båt

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	1	1	0	0
2	0	1	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Miljøkonsulent:

Arrangementer i sentrum har medført til støybelastning i noen boområder. Helikopter/flystøy/båt- støy har økt de senere år.

Kommunearkitekt:

Der synes å være et sommeranliggende med noe støy fra båttrafikken i sommernatten. Kanskje også fergetrafikken volder noe støy ved anløpsstedene. Generelt synes båttrafikken hele året (noe begrenset om sommeren) å neglisjere fartsgrensene i havnebassenget noe som medfører unødvendig støy - særlig nattestid.

Medfører planen økt støybelastning

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	1	0	0	0
2	0	0	1	0	0
1	1	0	0	0	0

Kommentarer:

Ingen kommentarer. Vurdert av Enhetsleder Teknisk drift, Miljøkonsulent, Kommunearkitekt.

Høyspentlinje i planområdet (elektromagnetisk stråling)

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	1	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Kragerø Energi AS:

Alle linjer går i bakke i sentrum. Fare for elektromagnetisk stråling fra 10 kV linjer i bakke er meget begrenset. Risiko for hendelser i området relatert til elektromagnetisk stråling er derfor svært lav.

Gruver, åpne sjakter, steintipper eller liknende

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	1	0	1	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Kommunearkitekt:

Spesielt våre gamle gruver er viktige kulturminner å vise frem. Disse må derfor til enhver tid være sikre å besøke.

Risikofylt industri, (kjemikalier, eksplosiver, gass):

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	0	2	0	0	0

Kommentarer:

Ingen kommentarer. Vurdert av Enhetsleder Teknisk drift og Kommunearkitekt. Henviser for øvrig til punkt som omfatter kjemikaliebrann, tanktransport.

Område for avfallsbehandling

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	1	0	0
2	0	0	0	0	0
1	1	0	0	0	0

Kommentarer:

Stor sannsynlighet for ildspåsettelse ved søppeloppbevaring utendørs i sentrum. Politiet har tatt bilder av avfall som blir stående uskjermet natten over. De er spesielt bekymret for konsekvensene ved en slik type brann i sentrum.

Brannvesen:

Bør inngå som en del av tilsynsoppgavene til Brannvesenet i forhold til oppbevaring av avfall utendørs over natt og med dette økt fare for ildspåsettelse. Spesielt Rådhuset bør gå foran som et godt eksempel.

Oljekatastrofeområde

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	2	0
2	0	0	0	1	0
1	1	0	0	0	0

Kommentarer:

Politi:

Med skjærgård og mye skjær tett inn mot sentrum beskriver de risikoen for rel. høy. Miljøkonsekvensene ser de også for seg kunne være store. Skipsleden kan isoleres med lenser. Sivilforsvaret blir involvert. Politiet bistår med eventuell evakuering og avsperringer. Ved oljekatastrofe lengre vekk kan fort sentrum bli tømt for mannskap. Det er en risiko i seg selv. Tror ikke det finnes plan for back up i slike situasjoner.

Sivilforsvaret:

Det er, etter bl.a. Full City ulykken utenfor Langesund, etablert et interkommunalt utvalg mot akutt-forurensning.

Kommentar forøvrig:

Område sentrum er et ekstra sårbart område med tanke på mulig mottaksområde for tilsølt oljevernmateriell. Det bør etterstrebes at sentrumsområde m/havneområder unntas funksjonen som depotområde for denne type avfall/ utstyr.

Ulykker med farlig gods ut/ inn av planområdet:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	2	0
2	0	0	0	1	0
1	1	0	0	0	0

Kommentarer:

Politi:

Lite slik trafikk i selve sentrum, med unntak av frakt av oljefyring til eiendommer. Ikke hatt ulykker til nå. Skjer først en ulykke med farlig last er fort konsekvensene store. Politiet har

ingen spesiell beredskap knyttet til dette, men følger generelle rutiner med utrykning skjerming av ulykkesstedet.

Ulykker med gående/ syklende i planområdet

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	2	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0

Kommentarer:

Politi:

Trange gater gjør sannsynligheten høy. Sykling mot enveiskjøring uhørt og farlig. Generelt klarer politiet å komme raskt til ulykkesstedet da avstanden uansett hvor i sentrum, blir svært kort.

Potensielle terrormål i området:

Risikooversikt	Konsekvens				
Sannsynlighet	1	2	3	4	5
5	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	1

Kommentarer:

Politi:

Politiet hadde orientering med ungdomsskolene og videregående i forhold til våpenbruk og angrep med skytevåpen på et skoleområde. Dette er ca. 4 år siden. Politiet fikk karter over bygningene. Mulige scenarier ble drøftet. Distrikts-politimesteren opplyser nå at ungdomsskolen er tatt ut av politiets beredskapsplan. Kun videregående skole i Telemark er prioritert i forhold til dette. Det betyr at planarbeidet vi ble presentert for ca. 4 år siden har stoppet opp og ferdige planer ble ikke utarbeidet.

Brannvesen:

Det bør tas utgangspunkt i eksisterende evakueringsplaner ved skyting/terroranslag mot skolebygg. Det bør imidlertid vurderes flere alternative samlingspunkt i forhold til type hendelse/ alvorlighetsgrad. Brannvernhandboka skal inneholde dokumentasjon som viser lokalt evakueringsplanverk.

Kragerø 01.03.2013

ANDRE VEDLEGG

Innkomne høringsuttalelser i forbindelse med 2. gangs høringsrunde pr 1. august 2015

ARKITEKTHUSET KRAGERØ AS KOMMENTAR - SENTRUMSPLANEN FOR KRAGERØ UTVIKLING AV EIENDOMMEN FERMANNSBAKKEN 4 TIL 8 – GBNR 32/355 mfl. <i>Tiltakshaver: ACO AS</i> Vi viser til vårt innspill i forbindelse med Sentrumsplanen for Kragerø av 12.august 2013. De aktuelle eiendommene ligger innenfor reguleringsplanen Kragerø Havnefront. Når denne reguleringsplanen er valgt tatt ut av sentrumsplanen er det å anta at innspillet ikke blir realitetsbehandlet. Vi ber om en redegjørelse for hvorfor reguleringsplanen Kragerø Havnefront er tatt ut av sentrums-planen. Vi ber videre om en tilbakemelding fra bygningsmyndighetene på om vårt innspill vil bli behandlet, og eventuelt også hvordan innspillet foreslås implementert i plangrunnlaget. ACO AS vil på bakgrunn av tilbakemeldingen vurdere om det vil være aktuelt å fremme en reguleringsendring for sine eiendommer, eller om deres forslag til endringer kan inkluderes i forbindelse med andre reguleringsendringer som følge av byggeaktiviteten og potensielle prosjekter innenfor Kragerø Havnefront plan. Da høringsfristen for innspill til sentrumsplanen er 1. juli ber vi om en snarlig tilbakemelding på overnevnte.	Bakgrunn for innsnevring av sentrumsplanen: Her vises til Formannskapets vedtak 5.5.2015 samt vedlagt saksutskrift (side 3). Det er nødvendig å avklare vegløsning mot innslaget for sentrumstunnel i Fermannsbakken før tilliggende byggetiltak kan behandles. Foreslått skisse til løsning ble ikke akseptert av vegmyndigheten, og utarbeiding av alternativ detaljert løsning vil ta tid og medføre ytterligere utsettelse av sentrumsplanen. Derfor valgte formannskapet å området fra det videre planarbeidet. Den foreslåtte skisseløsningen konkluderer med at det vil være mulig å opprettholde Fermannsbakken som i dag ved siden av og parallelt med ny veg til tunnelinnslaget under Gamle Kragerøvei. Deres innspill er ikke tatt inn i planen da området nå ligger utenfor plangrensen. Havnefrontplanen gjelder fortsatt og tiltaket kan evt. fremmes som forslag til reguleringsendring. Dette bør imidlertid da også innbefatte godkjent løsning for ny veg i Fermannsbakken og kryss mot Kragerøveien.
--	---

ARKITEKTHUSET KRAGERØ AS KOMMENTAR - SENTRUMSPLANEN FOR KRAGERØ BÅTPLASSER UTENFOR HELLESUNDBYGGET – GBNR 32/313 mfl. <i>Tiltakshaver: ACO AS</i> Vi viser til vårt innspill i forbindelse med Sentrumsplanen for Kragerø av 10. juni 2013. Vi ser av plankartet samt den tekstlige delen under kapittelet Vannfronten, side 69, at tiltakshavers innvendinger til endringer av deres byggeanlegg ikke er implementert i plansaken. Tiltakshaver tok i 2014 initiativ til et møte med kommunen og dette ble avholdt 13. januar 2014 på ordførerens kontor. Det er utarbeidet et referat fra møtet med dato 16. januar 2014, se vedlagt. Etter møtet var det vår forståelse at dersom endringer av båtplassene skulle implementeres ville dette gjøres i dialog med tiltakshaver. Det er etter overnevnte møtet ikke vært kontakt mellom partene før vi nå ser at planene for endringer av båtplassene nå er videreført. Vi ber administrasjonen om en redegjørelse for hvorfor dialogen har uteblitt. Samtidig anmoder vi politikerne om at innspillet til tiltakshaver implementeres i Sentrumsplanen. Tiltakshaver ønsker et konstruktivt samarbeid med Kragerø kommune og finner det svært uheldig dersom kommunen fremmer planer som åpner for en endret bryggeløsningen i strid tiltakshavers/ eiers interesser. Da høringsfristen for innspill til sentrumsplanAen er 1. juli ber vi om en snarlig tilbakemelding på overnevnte.	Bryggeanlegget endres ikke. Jfr. planbestemmelsene pkt 5.2. hvor det fremgår at det bare er på Gunnarsholmen og ved dypvannskaia det gjøres endringer. Plankartet vil bli oppdatert i henhold til dette.
STATENS VEGVESEN Sentrumsplanen ble vedtatt i 2001 og blir nå revidert og oppdatert. «verneplan for Kragerø sentrum» er blitt utarbeidet som en revisjon av sentrumsplanen hvor temaene som verneplanen er tiltenkt, innarbeides i planen. På grunn av utfordringer knyttet til trafikale løsninger når det gjelder sentrumstunnelen, samt avkjøring til planlagt parkeringshus i Kirkebukta vil sentrumsplanen unnlate å ta med havnefrontområdet. Statens vegvesen har ingen merknader til saken.	Tatt til orientering.

RÅDET FOR MENNESKER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE Uttalelse til Sentrumsplanen • Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne understreker behovet for at det i Sentrumsplan presiseres at Kragerø kommunes 2000 års sted er Strandpromenaden og at den skal være universelt utformet. • Nye tiltak: Rådet ønsker at Kragerø skal være en turistkommune for alle, derfor bør det utredes mulighet for å etablere en heis for rullestoler til båt, i byen. Det begrunnes ved at Telemark Fylkeskommune oppgraderer heisen på Øytangen på Jomfruland i forbindelse med etablering av Nasjonalparken. Ansatte i Havnevesenet må kunne betjene er slik heis på sommerstid. • Rådet foreslår at Tilgjengelighetsprisen innarbeides i Sentrumsplan s. 78 Forslag side 74 • Når stier og adkomsten blir universell utformet er det viktig at det blir vedlikeholdt regelmessig. • Rådet ønsker at det prioriteres at rullestolbrukere skal kunne sitte høyere opp i Kinoen.	Ved nye byggetiltak/endring av strandpromenaden vil det være krav om universell utforming. Rådmannen har innarbeidet retningslinjene for Tilgjengelighetsprisen i Sentrumsplanens del 1 – Plandokumentet slik rådet har foreslått. Øvrige merknader: Disse vurderes som ikke relevante på kommunedelplannivå.
RONNY JOHANSSON Vedr. Gierløffsplassen (Galeioddveien 11a) på Øya Ønsker å se på muligheten for hva tomten(Gierløffsplassen) utenfor Galeioddveien 11a, som i dag benyttes til båt og biloppstillingsplass kan gi i form av utbygging. Ønsker å bygge 1-2 bygg. Klar over høyde krav til 2,5 meter. Ligger i dag fjell i dagen som ligger på 2-2,5 m over normal vannstand. Alt. Bygge vanntett. Må være sammenblanding av uttalelse fra TFK når det gjelder tidligere søknad om riving av eksisterende bygg og evt. nybygging på Gierløffsplassen. Uttalelsen gikk på anbefaling om å ikke rive gamle bolig, men restaurering isteden. Gjelder således ikke selve Gierløffsplassen.	Når det gjelder ny bebyggelse så må denne overholde høydekravene. Dette kan bli en utfordring med hensyn til estetikk og eksisterende bebyggelse. Forholdene må avklares i plansammenheng, dvs. at det vil være krav om detaljregulering.
ELIM PINSEMENIGHET vedrørende sentrumsplanen for Kragerø I anledning høringsrunden på sentrumsplanen, offentliggjort på kommunens hjemmesider 18.05.2015, ønsker Pinsemenigheten Elim å komme med følgende innspill: I kommunens reguleringsplaner er det lagt inn endring av veien i Fermannsbakken, noe som medfører at vårt lokale i Fermannsbakken 2 er regulert bort. Dette har vært vedtatt i kommunens planer i en årrekke, og også sentrumsplanen	Gjeldende reguleringsplan for Kirkeområdet er fra 2009. I henhold til denne planen fremgår at Fermannsbakken 2 skal rives for å gi plass for en veiutvidelse av Fermannsbakken og utbedring av krysset mot Gamle Kragerøvei og Kirkegata. Da det er politikerne som

viser disse endringene. Kommunens representanter (blant annet ordfører og kultursjef) har ovenfor oss gitt uttrykk for at vi ikke trenger å se oss om etter et nytt lokale per dags dato, og at vi nok kan bli værende på nåværende sted i lang tid fremdeles. Når da alle tegninger og planer i forbindelse med sentrumsplanen, arkitektkonkurransen for Kirketomta osv viser at vårt bygg er borte, så føler vi at kommunen driver en dobbeltkommunikasjon ovenfor oss. På den ene siden er vi inkludert ved at vi i samtale med kommunen får beskjed om at vi kan bli værende, men utad, i tegninger, konkurranser og planer, så er vi planlagt fjernet. Hvis løftene vi er gitt stemmer, om at vi kan bli værende i mange år fremover, så mener vi det er riktig at vi også inkluderes i tegninger og planer. Vi ønsker en redegjørelse fra kommunen på hva planene for kirketomta og Fermannsbakken er de kommende årene, og hvordan vi skal forholde oss til lokalitetsspørsmålet i tiden fremover. Skal vi høre på kommunens representanter, eller skal vi høre på de tegninger og planer som vi stadig ser i forskjellige settinger?	prioriterer og godkjenner igangsettelse av de godkjente tiltakene, er det nok de som også best kan svare for når de ulike elementene kan ventes å bli realisert. Det er avholdt arkitektkonkurranse for området – noe som avspeiler interesse for å få iverksatt tiltak. Tidsaspektet vil også være avhengig av hvorvidt løsningen som til slutt velges kan iverksettes innenfor gjeldende plan eller krever ny reguleringsplan. For sentrumstunnelen og adkomsten til denne i Fermannsbakken er det foreløpig bare utarbeidet et skisseforslag. Statens vegvesen har gitt signaler om at det må utredes alternative løsninger til denne. Forslaget så langt viser likevel at det vil kunne være mulig å opprettholde Fermannsbakken som i dag og i tråd med gjeldende regulering. Uansett regner vi det som sannsynlig at endelig løsningen for sentrumstunnelen vil måtte være styrende og at evt. vegomlegging i Fermannsbakken settes i bero i påvente av denne. Selv om det er regulert tiltak med konsekvenser for deres lokaler, er det ikke noe nå som tyder på en snarlig realisering av tiltakene i plan.
KYSTVERKET INNSIGELSE FRA KYSTVERKET - Justert forslag til sentrumsplan - Vern og utvikling – Kragerø kommune, Telemark Fylke - 2. gangs høring Viser til brev datert 13.05. 2015 vedrørende justert forslag til sentrumsplan – Vern og utvikling – I Kragerø kommune, Telemark Fylke.	Kystverkets innsigelser er imøtekommet. - ISPS-terminalen beholdes som i dag ved Jernbanekaia. Ved en feil i plankartet var denne angitt som beliggende ved

Kystverkets ansvar

Kystverket er en nasjonal etat for kystforvaltning, sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning. Kystverket deltar i planmedvirkning og utøver myndighet etter havne- og farvannsloven.

Havne- og farvannsloven har som formål å legge til rette for god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk og forvaltning av farvannet i samsvar med allmenne hensyn og hensynet til fiskeriene. Kystverkets regionkontorer skal ivareta disse interessene i det regionale og lokale Planarbeidet.

Justert forslag til sentrumsplan i Kragerø Kommune

Kystverket Sørøst bemerket i vårt forrige innspill, datert 24.06. 2013, til planen at ISPS-terminalen/Jernbanekaia var innenfor planområdet og ved ev. endringer i dette området måtte Kystverket Sørøst kontaktes, jfr havne – og farvannslovens § 28. Gjennom planforslaget som nå er ute på høring er det foreslått og legge ISPS- terminalen helt sør på fiskerikaia ved Blindtarmen. Dette er nye momenter som ikke fremkom i forrige høringsrunde av planen. Kystverket Sørøst har vært i kontakt med Kragerø Havn vedr. dette og de kunne ikke stille seg bak denne endringen. ISPS-terminalen skal derfor fortsatt være på Jernbanekaia som nevnt tidligere, jfr brevet vårt av 24.06. 2013.

Utvidelse av småbåthavna:

Småbåthavna er også foreslått utvidet – SH5. utvidelsen innebærer en reduisering av havneområdet som er uheldig for fiskerinæringen. Fiskerikaia ligger i dag langs med S2 til Kba. I tillegg er det inntegnet en flytebrygge rett ut fra mottakskai som er forankret mellom S2 og Kba i plankartet. Dette er en uheldig retning da dette kan føre til dårlig manøvrering til og fra kaia. Flytebrygga kan være forankret i punktet nevnt ovenfor, men må ligge i den retningen den ligger i dag. Vi gjør oppmerksom på at mottakskai for fiskerinæringen i sentrum er delvis finansiert ved tilskudd til maritim infrastruktur over statsbudsjettet. I forbindelse med utbetaling av tilskuddet ble det stilt flere vilkår, blant annet at *regulerings- eller bebyggelsesplan må sikre bruk av arealene i samsvar med anvendelse av målrettet virkemidler*. Dersom planen fører til endret arealdisponering, med konsekvens for opprinnelig formål, kan det bli aktuelt å vurdere nærmere krav om tilbakebetaling av tilskuddet. Kystverket Sørøst ber i den forbindelse om å bli holdt orientert om eventuell ny bruk av dagens mottakskai for fiskeflåten.

Ferdsel i sjø:

Området mellom Øya og fiskemottaket bør også merkes av

fiskerikaia.

- Utvidelsen ved småbåthavna tilbakestilles. Det vises nå bare en mindre justering som gjør det mulig å opprettholde dagens kapasitet ved utvidelse av bryggeområdet innenfor.
- Plankartet viser nå ferdselsområde i sjø i tilknytning til fiskerikaia.

Som følge av disse endringene er innsigelsen fra Kystverket frafalt.

som ferdsel i sjø og ikke bruk og vern av sjø og vassdrag. Dette pga stor trafikk/ ferdsel av fiskebåter i dette området. Konklusjon / oppsummering: Kystverket Sørøst fremmer innsigelse til: 1. ISPS- terminalen er foreslått flyttet fra Jernbanekaia til mottakskai for fiskenæringen. 2. Forslått utvidelse av småbåthavna fører til reduisering av havneområdet. 3. Foreslått endring av retning av flytebrygge som er forankret mellom S2 og Kba er uheldig for manøvrering av fiskefartøy til og fra mottakskaien. Innsigelsen begrunnes med at foreslåtte tiltak vil medføre sterkt redusert fremkommelighet for fiskefartøy og betydelig svekket sikkerhet for alle brukere av området. Videre vil tiltaket ha negative følger for bruken av eksisterende mottakskai for fiskebåtene. 4. Området mellom Øya og fiskemottaket må endres fra bruk og vern av sjø og vassdrag til ferdsel i sjø. Dette pga mye ferdsel fra fiskeflåten til og fra mottakskaien.	
KRAGERØ VENSTRE Gravplater To gravplater etter Christi kirke ligger under asfalt på Kirketomta. Asfalten fjernes og platene skjermes for trafikk. Bildet av platene og omtale av dem: se f.eks Kai A. Køhler: <i>Christi kirkes begravelser</i> i «Historieglimt 2009» Grøntanlegg Det etableres en kombinasjon av trapp og sti eller hagegang fra parkeringsplassen mellom Statskirken og Metodistkirken og ned til Kirkebukta. En plen, gjerne med en allé av busker/trær, omkranser stien. En trapp anlegges fra Minneparken, hvor furua og steinen til Per Hanssons minne er, og ned til stien/hagegangen. Nederst i Kirkebukta vil stien/hagegangen ende i en eksisterende trapp med et spesielt gjerde av eldre dato. Metodistkirken, Statskirken og Minneparken vil bli bundet sammen ved et grønntanlegg som blir en forlegelse av grøtlegget fra Hages Auto og fre til Kragerø Taxi. Kirkehaugen Lauersens bauta og Kirkehaugen for øvrig bør bestå i sin nåværende form, men trappen opp til bautaen repareres. Vi minner om at bauta-anlegget er et resultat av pengeinnsamling fra Kragerø bys borgere.	Vi tror det meste av det som etterspørres allerede er implementert i gjeldende detaljreguleringsplan for Kirkeområdet fra 2009. Det er utarbeidet en illustrasjonsplan for kirkeområdet som utgjør grunnlag for reguleringsplanen. - Detaljer omkring synliggjøring og bevaring av gravplater må avklares i forbindelse med opparbeiding av området. - Forslaget om opparbeidelse av parkområdet og gjennomgang til Kirkebukta er i tråd med reguleringsplanens intensjoner. - I gjeldende regulering skal Kirkehaugen bevares, men vi viser samtidig til pågående prosess med arkitektkonkurranse for området. Evt. endret arealdisponering på

	kirketomta som følge av konkurransen vil kunne medføre krav om ny reguleringsplan.
KRAGERØ HÅNDVERK- OG INDUSTRIFORENING (KHIF) 1; Småbåtanlegg/Småbåthavn; <i>Bakgrunn;</i> Kragerø Håndverk- og Industriforening registrer at det er innført et nytt begrep i den reviderte sentrumsplanen; «Småbåtanlegg». Det er private bryggeanlegg på Øya som har fått denne definisjonen, og KHIF vurderer definisjonen til å gi sterke begrensninger i de berørtes rettigheter til fremtidig utvikling av egen eiendom. <i>Endringsforslag;</i> KHIF foreslår at alle landfaste bryggeanlegg for fortøyning av småbåter innenfor Sentrumsplanens grenser redefineres til "Småbåthavn", slik den opprinnelige planen fra 01.03.13 etter manus av Kommunearkitekt Jan Abrahamsen var. <i>Begrunnelse;</i> Ut fra et næringsmessig synspunkt vil en begrensning slik den siste revisjonen av sentrumsplanen viser, ha negativ innvirkning på næringsgrunnlaget for kommunens håndverkere. 2; Ut fra hva KHIF kan tolke, er det ikke medtatt i planen en allerede regulert Parkeringskjeller under tomt B14 og B16. Denne løsningen vil være en sentral, og effektiv løsning på Kragerø Sentrums parkeringsutfordringer, og bør medtas i Sentrumsplanen.	Småbåtanlegg/småbåthavn: Alle anlegg blir endret til småbåthavn og får samme farge i plankartet. De mindre private anleggene angis med bokstavkode VSA og bestemmelsene for disse endres ikke. Parkeringskjeller i B14/B16: Havnefrontplanen er tatt ut av sentrumsplanen slik det fremgår av saksframlegg og vedtak ved utleggelse av planen til ny høring.
KRAGERØ FASTE BILLEDGALLERI side 39 - nytt avsnitt - 3 Det er det siste året tatt et privat initiativ til at Kragerø skal ha et fast billedgalleri. Kragerø kommune har bidratt med praktisk og økonomisk hjelp og det er mange som mener at dette burde være viktig for byen å ha et slikt galleri der en kan vise frem kommunens egen kunst, arrangere ulike utstillinger. Kragerø Faste Billedgalleri har inngått leiekontrakt i lokalene i det gamle posthuset ut 2016. Side 51 nytt avsnitt – 6 Kragerø rolle for mange tilreisende og byens egen kunstnere bør synliggjøres ved at det etableres et fast billedgalleri i byen. Det vil være interessant for tilreisende til byen og være med å øke innbyggeres kunnskap om den rollen har hatt og har for kunstnere.	Dette er forutsatt i planene for et fremtidig MunchART-senter og kulturhus og kan realiseres ved byggingen av dette. Rapporten fra forprosjektet for MunchART-senter fremlegges våren 2016. Nåværende lokaler i Posthusgården er nylig vurdert av Munch-museets sikkerhetssjef og kan ikke nyttes til utlån fra Munchmuseet eller andre kunstmuseer.

Side 52 Punkt 1 arkitektoniske, <i>kunstneriske</i>,	
TELEMARK FYLKESKOMMUNE Hensynet til automatisk fredede kulturminner Registreringene av automatisk fredete kulturminner som er foretatt i forbindelse med utarbeidelse av økonomisk kartverk, er ofte mangelfulle. Det er derfor store muligheter for at det ligger automatisk fredete kulturminner som ikke er registrert innenfor områdene som dekkes av kommunedelplanen. Fylkeskommunen har av denne grunn ikke grunnlagsmateriale for å kunne vurdere hvorvidt den foreslåtte arealdisponeringen innebærer konflikt i forhold til automatisk fredete kulturminner. Vi må derfor presisere at vi ved vår uttalelse ikke kan si oss enig i arealbruken i kommunedelplanen, jf. lov om kulturminner § 8 fjerde ledd. Dette innebærer at kommunedelplanens arealdel ikke har direkte rettsvirkning sett i forhold til automatisk fredete kulturminner. Arealbruken vil først bli avklart når de enkelte regulerings- og bebyggelsesplaner sendes til fylkeskommunen som sektormyndighet for kulturminnevern. For å sikre at ikke kjente, automatisk fredede kulturminner blir ivaretatt på korrekt måte, ber vi om at følgende tekst tas inn i planens bestemmelser: <i>Alle forslag til planer og tiltak innenfor området må sendes fylkeskommunen til uttalelse, jf. kulturminneloven § 9.</i> <i>Ved all saksbehandling etter plan- og bygningsloven skal oppdatert datasett med kulturminner lastes ned fra Norge Digitalt for å sikre at hensynet til kulturminner ivaretas.</i> Tilslutt vil vi minne om Norsk Maritimt Museum sin uttale datert 28.februar 2008. Her gjør museet oppmerksom på at alle reguleringsplaner som omfatter sjø, ferskvann og vassdrag også skal oversendes kulturminnevernet for uttale. Hensyn til nyere tids kulturminner Kragerø sentrum er et område med store nasjonale kulturminneverdier og med en lang historie tilknyttet byens beliggenhet. Det er flere nasjonale kulturminner innenfor planområdet. Disse er: • Bjørnsborg Askeladden ID 86743, • Kragerø politikammer Askeladden ID 117597, • Kragerø kirkested Askeladden ID 84834, • Kragerø Tollbod Askeladden ID 118394, • skipsfunn ved Øya lykt ID 121404,	Hensynet til automatisk fredede kulturminner: Skråstilt tekst tas inn i bestemmelsene. Hensynet til nyere tids kulturminner: Kragerø Tollbod tas inn i listen under punkt 7.3. a. Skravur på Bjørnsborg korrigeres slik at dette samsvarer med avgrensningen i Askeladden. ID korrigeres. Ordlyden i punkt b korrigeres. Teksten i punkt 1.7 a endres slik at den blir retningsgivende.

- havneområde i Skrubben havn ID 113276
- Wiborggården Askeladden ID 86746.

Riksantikvarens register over nasjonale interesser i by og tettsteder markerer Kragerø sentrum og Andølingen/Jøransborg som nasjonalt viktige områder i Kragerø. Vi mener sentrumsplanen legger til rette for en god og forutsigbar forvaltning av kulturmiljøet i Kragerø for både beboere, besøkende og for kommunen.

I plankartet så har kulturminnene som er fredet etter kulturminneloven blitt merket med rett skravur for å markere fredning og båndlegging etter annen lov. Dette er bra. Når det gjelder bestemmelsene under punkt 7.3 som gjelder fredete kulturminner, Båndleggingssoner – båndlegging etter lov om kulturminner så har noe falt ut. Vi har her et par punkter vi ønsker blir tatt inn i planen for å sikre de nasjonale verdiene og interessene.

- I punkt a) er Kragerø tollbod er ikke nevnt, denne må med. Den er vist i kartet med rett skravur.
- I plankartet så er for mye av Bjørnsborg tatt inn som fredet. Se merknad fra Riksantikvaren nedenunder
- I punkt b) foreslår vi en endring av ordlyd til «Tiltak som vil berøre fredete anlegget utover vanlig vedlikehold, er ikke tillatt uten etter dispensasjon etter kulturminneloven. Søknad om dispensasjon fra fredningen sendes Telemark fylkeskommune/Riksantikvaren».

Telemark fylkeskommune hadde innsigelse til sentrumsplanen for Kragerø da denne var ute til offentlig ettersyn i 2013. Vi ser at innsigelsespunktene er tatt til følge, noe som er svært positivt. En større del av sentrum som tilsvarer NB!-området, og mer enn det, er nå regulert til hensynssone C. Dette følges av tekst i bestemmelsene og estetiske retningslinjer. Vi mener dette står godt til kommunedelplanens mål som er å bevare og videreutvikle de historiske, antikvariske, arkitektoniske, kulturelle og miljømessige verdier som Kragerø representerer, og gi rammer for både vern og utvikling.

Vi vil bare påpeke at man ikke kan knytte bestemmelser til hensynssone C på kommuneplannivå, men at dette blir retningslinjer. Teksten i punkt 1.7 a bør dermed endres fra bestemmelser til retningslinjer.

Telemark fylkeskommune har innhentet uttale fra Riksantikvaren jf. samordningsplikten:

Riksantikvaren har følgende kommentarer:

«Vi har sjekket plankartet og Askeladden for de to

bygningene innenfor planområdet som Riksantikvaren har førstelinjeansvar for. Det gjelder Bjørnsborg/Steinhuset og Kragerø politikammer. For disse to objektene er skravuren riktig, rutenettskravur for hensynssone d), båndlagt etter kulturminneloven, men med noen unøyaktigheter. Bjørnsborg/Steinhuset henger sammen med fengselsbygningen som ikke er fredet, men alt har fått skravur. Kragerø politikammer (også en del av Bjørnsborg) har ID 86743-2 i Askeladden, men ID117597 på kartet. Riksantikvaren mener at dette bør rettes opp, slik at det kommer i samsvar med Askeladden.»	
MILJØRETTET HELSEVERN I GRENLAND ROS analyse - Radon Teksten under punktet om «radongass» i ROS-analysen inneholder ikke en beskrivelse av risikoen for radongass innenfor planområdet. Radonforekomster i grunnen kan forårsake helseskadelige konsentrasjoner av radongass i bygninger. Gjeldende teknisk forskrift (TEK-10) krever at alle bygg som er beregnet for varig opphold skal konstrueres på en måte som forebygger mot radongassinntrenging. Det bør vurderes å legge inn bestemmelsene i TEK-10 i reguleringsbestemmelsene. Støy Norsk Standard 8175 kan anvendes til å klassifisere bygninger eller deler av bygninger etter lydforholdene i bygningen eller til å stille krav til lydforhold for hele eller deler av bygninger. Miljørettet helsevern i Grenland anbefaler at aktuelle grenseverdier i NS 8175 legges inn i reguleringsbestemmelsene. Dette vil også sikre at følgende punkt om støy fra varmepumper, som nevnes i «sentrumsplanen», blir ivaretatt. <i>Installasjonen må tilfredsstille krav til støy fra byggetekniske installasjoner og utendørs lydkilder i gjeldende forskrift/retningslinjer.</i> Musikkanlegg og helse, IS 0327 Veileder, skal blant annet bidra til å forebygge og redusere helseskade og helseplager for omgivelsene som følge av høyt lydnivå og forebygge hørselsskader for publikum og ansatte. Veilederen kan også legges til grunn i kommunens arealplanlegging, for eksempel i reguleringsbestemmelser. Miljørettet helsevern i Grenland anbefaler at veilederens grenseverdier legges inn i reguleringsbestemmelsene. I ROS-analysen vises det til at arrangementer i sentrum har medført støybelastning i noen	ROS-analyse – Radon: Krav i TEK 10 gjelder og vi vurderer det dermed ikke som nødvendig å ta den inn i bestemmelsene i tillegg. Støy: Aktuelle grenseverdier fra Norsk Standard og T-1442/2012 tas ikke inn i reguleringsbestemmelsene, men det henvises til standarden som gjeldende. I tillegg henvises det til veileder IS-0327 for virksomhet med musikkanlegg o.l.

boområder. Retningslinjen T-1442 gjelder utendørs støyforhold ved planlegging av de viktigste støykildene i ytre miljø, og arealbruken i støyutsatte områder. Hovedformålet med retningslinjen for behandling av støy i arealplanlegging er å legge til rette for en langsiktig arealdisponering som forebygger støyproblemer. Forebygging gjennom riktig arealbruk er sannsynligvis det mest kostnadseffektive tiltaket mot støy. Miljørettet helsevern i Grenland anbefaler at grenseverdiene gitt i tabell 3 i Klima- og miljødepartementets retningslinje T-1442/2012 gjøres gjeldende for planen.	
ADVOKAT JOHAN HENRIK FRØSTRUP Merknader til sentrumsplanen fra Sven Jarle Dalehaug, eier av båthus gnr. 33 bnr. 123 på øya i Kragerø Jeg bistår Sven Jarle Dalehaug, eier av et båthus på eiendommen gnr. 33 bnr. 123 ved Urene på Øya i Kragerø. Dalehaug har investert over kr 4 mill. i båthuset. På grunn den kompliserte tomten og behovet for solid fundamentering og adkomst, har etableringskostnadene blitt langt høyere enn opprinnelig planlagt. Det er likevel nå viktig for Dalehaug at båthuset kan benyttes til sitt formål. Dalehaug fikk byggetillatelse til båthuset den 20.januar 2006. Det vedlegges som Bilag 4: Kopi av vedtaket om rammetillatelse for å etablere bryggeløsning på eiendommen gnr.33 bnr. 123 på Urene på Øya av 20.januar 2006. På dette tidspunkt var det klart for kommunen at Dalehaug også disponerte fem meter strandlinje på kommunens eiendom langs den bratte fjellsiden mot øst. Dette fremkommer av saksdokumentene under saksbeskrivelsen. Gjeldende sentrumsplan (eller forslag til sentrumsplan) hadde en fonnålgrense for båthavn utenfor Dalehaugs eiendom. Det vedlegges som Bilag 5: Kartskisser side 1 og 2 Formålgrensen som forelå da båthuset ble satt opp fremkommer av figur 2. Det viser seg at det er svært komplisert havneforhold på dette stedet og det er behov for å montere en	Formålgrensen er endret slik at det er mulig å etablere bølgebryter i henhold til havnevesenets godkjenning.

bølgebryter. I den forbindelse foreslås sentrumsplanen justert noen meter, se figur 3. Hensikten er i så fall å montere en bølgebryter som muliggjør bruk av bryggeanlegget på Dalehaugs eiendom og også bruk av bryggeanlegget til naboeiendommen gnr. 33 bnr.260. Forslaget innebærer en svært beskjeden endring. Ingen friluftsinnteresser blir berørt av forslaget da fjellsiden er svært bratt på dette stedet og den offentlige badeplassen fullt ut kan benyttes fritt uavhengig av denne endringen og et slikt tiltak. Til Dalehaugs store forskrekkelse har bygningssjef Per Arstein i et revidert forslag til sentrumsplan foreslått å ikke bare motsette seg den beskjedne utvidelsen, men i stedet foreslå en ytterligere begrensning av området for småbåthavn. Det vedlegges som Bilag 6: Revidert forslag fra bygningssjef Per Arstein Dalehaug stiller seg spørrende til hensikten med en slik endring. Endringen er ubegrunnet. Det kan fremstå som om endringen skal hindre at Dalehaug får benytte deler av kommunens areal for en uttrigger. Uttriggeren er nå fjernet, selv om havnevesenet samtykket i at uttriggeren kunne bli værende. Det vedlegges som Kopi av samtykke fra Kragerø havnevesen KF til bruk av uttrigger på kommunens eiendom av 1. desember 2014 Kragerø kommune samtykket dessuten som nevnt i 2006 i at Dalehaug kunne disponere fem meter av det kommunale areal langs fjellsiden, jf bilag 4 over. Vi ber Kragerø kommune vurdere om det er noen saklig grunn til å begrense området for småbåthavn i sentrumsplanen slik bygningssjef Per Arstein nå har foreslått. En slik begrensning innebærer at bryggeområdet til Dalehaug ikke kan benyttes etter sitt formål og i strid med den berettigede forventning Dalehaug hadde om at området utenfor kunne benyttes til småbåthavn. Det vil bli en penere fasade med en bølgebryter som også skjuler båtene rundt båthuset og som også vil være en fordel for badeområdet ytterst på Galeiodden.	
ARKITEKTHUSET KRAGERØ AS SENTRUMSPLANEN FOR KRAGERØ - HØRINGSUTTALELSE JUSTERING AV FORMÅLSGRENSE BYGGEOMRÅDE OG	Småbåtanlegg Alle anlegg blir endret til småbåthavn og får samme farge i plankartet. De mindre private anleggene angis med

SMÅBÅTHAVN - ØYA, GBNR 33/123 <i>Tiltakshaver:</i> Sven Jarle Dalehaug Vi viser til vårt innspill av 11. august 2014 der det bl.a. bes om at formåls grensene for areal i sjø justeres slik at området SH11 utvides. Dette vil muliggjøre etableringen en bølgebryter foran brygga på eiendommen gbnr. 33/123. I kartet som nå er lagt ut på høring foreslås det at området endres fra småbåthavn til småbåtanlegg. Formåls-grensen er istedenfor utvidet, som foreslått i vårt innspill, trukket nærmere båthuset. Dette umuliggjør etablering av en bølgebryter som vist i innspillet. Begrepsendringen fra småbåthavn til småbåtanlegg er en problemstilling som gjelder generelt på Øya, og som vil bli kommentert av andre, bl.a. Øya Vell. For tiltakshaver vil en slik endring legge vesentlige begrensninger ift. muligheten av å etablere båtplasser og brygge innenfor området SH11, og dette er noe som derfor ikke er ønskelig. Tiltakshaver har etter en gjennomgang med naboene i Uerne fått stor støtte for sine planer om å etablere en bøl-gebryter. Som anført i innspillet av august 2014 så er farvannet utenfor Øya av det tettest trafikkerte i Kragerø med hyppige passeringer av ferjer og taxibåt hele året. Vedlagt er kopi av innspillet der alle naboer (foruten en) har signert på at de støtter tiltakshavers planer om å bygge bølgebryter. Vedlagt er også brev fra Leif Halvorsen der han argumenterer for det å etablere en bølgebryter. Det foreslås av Halvorsen en justering av innspillet der bølgebryteren vinkles 60 gr på fjellet. Dette vil bedrer funksjonaliteten på bølgebryteren. Formålsgrense i sjø må justeres tilsvarende. Vi legger dette forslaget til grunn for den videre behandlingen. Vi håper med dette at innspillet kan imøtekommes. Vi imøteser den videre behandlingen av saken.	bokstavkode VSA og bestemmelsene for disse endres ikke. Formålsgrense Formålsgrensen er endret slik at det er mulig å etablere bølgebryter i henhold til havnevesenets godkjenning.
LEIF HALVORSEN Det er almen kjent at det har vært en konflikt mellom Sven Jarle Dalehaug og undertegnede over en lengere periode angående adkomsten til hans sjøbu. Denne konflikten er nå løst ved at Sven Jarle vil legge sin adkomst til sjøbua lenger inn i terrenget, og komme opp ved den gamle tyskmuren på oppsiden av hans eiendom, og dermed gjøre adkomsten usynlig både fra sjøen og fra våre eiendommer. Den opprinnelige trappa som er godkjent vil både bli skjemmende og virke privatiserende da den må utstyres med gjerde, noe naboene i Urene er sterkt imot. Vi har også tatt opp igjen ideen om og legge ut en bølgebryter på utsiden av Sven Jarles sjøbu, for å kunne bruke bryggene til våre båter, da båttrafikken og de konstante bølgene gjør at bryggene ikke kan brukes. På grunn av den store båttrafikken sommerstid	Samme kommentar som over.

har jeg kommunal båtplass på Gunnarsholmen . Ved å få lagt ut en bølgebryter vil jeg kunne ta båten hjem til egen brygge og en annen som trenger en sårt tiltrengt båtplass vil da kunne få dette. Eneste innvending jeg har mot skissen er at bølgebryteren trekkes nærmere eksisterende brygge og legges ut i en vinkel på 60 gr på fjellet, slik at enden på bølgebryteren kommer lenger ut med enden pekende mer mot Vetebratten. Dette for å få den ønskede effekten av bølgebryteren . Jeg håper Kragerø Kommune lar Sven Jarle Dalehaugs ønske om adkomsten til sjøbua samt lar fortøyningsbøyene bli liggende der de er slik at vi ikke igjen må gjennom en ny konflikt som vi ikke vil ha og er opphavet til.	
FISKERIDIREKTORATET REGION SØR KRAGERØ KOMMUNE TELEMARKE - NY HØRINGSRUNDE - JUSTERT FORSLAG TIL SENTRUMSPLAN - VERN OG UTVIKLING - INNSIGELSE Fiskeridirektoratet region Sør viser til vår medvirkning i forbindelse med høring og offentlig ettersyn av kommunedelplanen for Kragerø sentrum i vårt brev av 09.08.13, der en redegjorde for Fiskeridirektoratet region Sør sitt ansvarsområde, samtidig som vi presiserte i vårt innspill at reguleringene for havneområdet ikke må gjøre det slik at den hindrer bruken til det fiskerihavna er i dag. Innspill fra Fiskeridirektoratet region Sør Mottakskai for fiskerinæringa i sentrum er delvis finansiert ved tilskudd til maritim infrastruktur over statsbudsjettet. I forbindelse med utbetaling av tilskuddet ble det stilt flere vilkår, blant annet at <i>regulerings- eller bebyggelsesplan må sikre bruk av arealene i samsvar med anvendelse av målrettet virkemidler. Dersom planene fører til endret arealdisponering, med konsekvenser for opprinnelig formål, kan det bli aktuelt å vurdere nærmere krav om tilbakebetaling av tilskuddet.</i> ISPS-terminalen Gjennom planforslaget er det som nå er ute til høring foreslått å legge ISPS-terminalen helt sør på fiskerikaia på Blindtarmen. Dette er nye momenter som ikke fremkom i forrige høringsrunde av planen. En ber om at ISPS-terminalen fortsatt må forbli på Jernbanekaia som tenkt. 2 Utvidelse av småbåthavna Småbåthavna er foreslått utvidet – SH5. Utvidelsen innebærer en redusering av havneområdet og gjør det vanskelig for tilflott for fiskebåtene til fiskerikaia. I tillegg er det forslag til flytebrygge som er inntegnet rett ut fra mottakskai mellom Kba og S2. Vi finner at foreslått retning	Samme innsigelser som Kystverket. Krav i innsigelsene er fulgt opp og disse er nå frafalt også hos Fiskeridirektoratet.

for flytebryggen er uheldig av hensyn til manøvrering, da den kan føre til vanskelig manøvrering til og fra fiskerikaia. Flytebrygga må ligge i den retningen den ligger i dag. Ferdsel i sjø Området mellom Øya og fiskemottaket bør merkes som ferdsel i sjø og ikke bruk og vern av sjø og vassdrag av hensyn til stor trafikk og ferdsel av fiskebåter i området. Innsigelse Etter Fiskeridirektoratet region Sør sin vurdering vil planforslaget medføre vesentlig ulempe for de interesser direktoratet skal ivareta i planarbeidet. Det fremmes derfor innsigelse til følgende i planforslaget: ISPS-terminalen: Flytting av ISPS-terminalen fra Jernbekaia til mottakskai for fiskebåter. SH-5 utvidelse av småbåthavna: Foreslått utvidelse vil medføre redusering av havneområdet. Retning av flytebrygge: Foreslått tiltak vil medføre sterkt redusert fremkommelighet for fiskefartøy til og fra mottakskaien. For at innsigelsene skal kunne frafalles, må planforslaget rettes opp i tråd med hovedtrekkene i innspillet over. Innsigelsene er fremmet med bakgrunn i Fiskeridirektoratet region Sør sitt forvaltningsansvar for fiskerinæringen i området, og direktoratets oppdrag fra regjeringen om å ivareta disse interessene i den kommunale planleggingen. Etter direktoratets vurdering er faren for at fiskerinæringen vil kunne bli skadelidende som følge av planforslaget så stor at det er grunnlag for å fremme innsigelse til forslaget. Fiskeridirektoratet region Sør imøteser forslag til løsning og ber om at den videre kontakt i saken rettes til saksbehandler. Vi er kjent med at Kystverket Sørøst har fremmet innsigelse i brev datert 25.06.15 til de samme punkter i reguleringsforslaget.	
MERKNADER FRA MARINA SERVICE – KRISTIAN KLAUSEN I justert forslag Sentrumsplan 2013 har Administrasjonen uoppfordret og på eget initiativ innført begrepet "Småbåtanlegg" innenfor begrepet "Friluftsområde i sjø". I kartgrunnlaget er disse betegnet med SA1 til SA6. Felles for disse områdene er at de alle ligger på Øya og i alt vesentlig innenfor 5 knops begrensningen til Kragerø Havn, hvilket knapt kan betegnes som "Friluftsområde i sjø" Vi anmoder derfor om at vedlagte endringsforslag til justert forslag Sentrumsplan 2013 tas til følge. Vedlagte skriv	Småbåtanlegg Alle anlegg blir endret til småbåthavn og får samme farge i plankartet. De mindre private anleggene angis med bokstavkode VSA og bestemmelsene for disse endres ikke. Marina Service sitt anlegg er nå vist i planen som småbåthavn og marina.

inneholder beskrivelse, begrunnelse, bakgrunn, endringsforslag og et subsidiært endringsforslag. Ved å innføre begrepet "Småbåtanlegg", som vist på kartet, vil utøvere av næringsvirksomhet på Øya (Marina Service, andre som leier ut båt- og parkeringsplasser) ikke lenger ha mulighet til å utvikle dagens småbåthavner videre. Betenkelig er det og at Administrasjonen, i sitt endringsforslag, forskjellsbehandler eiere av private småbåthavner på Ytre Strandvei og kommunens egen småbåthavn på "Øya 14" og øvrige eiere av småbåthavner på Øya. Dette til tross for at disse driver utleie som del av næringsvirksomhet. Det er vesentlig for Marina Service, at strekingen fra og med Legatets eiendom og til og med Gierløffs plass, endres fra Småbåtanlegg til Småbåthavn, slik det er i dag. Vi er opptatt av å utvikle bedriften vår, som antagelig har en av de viktigste funksjonene i Kragerø, når det gjelder å serve virksomheten i skjærgården. Det er derfor viktig at våre muligheter ikke begrenses av begrepet Småbåtanlegg. Det er for øvrig med stor undring, og det virker uforståelig, den forskjellsbehandling det er lagt opp til i forslaget. Sammenlignbare områder, og Øya 14, som helt klart kan sammenlignes med vår virksomhet, har beholdt den opprinnelige betegnelsen «Småbåthavn». Vi ber derfor at strekningen nevnt ovenfor, endres til «Småbåthavn».	
ANDERS JUEL PVA AV FLERE BEBOERE I justert forslag Sentrumsplan 2013 har Administrasjonen uoppfordret og på eget initiativ innført begrepet "Småbåtanlegg" innenfor begrepet "Friluftsområde i sjø". I kartgrunnlaget er disse betegnet med SA1 til SA6. Felles for disse områdene er at de alle ligger på Øya og i alt vesentlig innenfor 5 knops begrensningen til Kragerø Havn, hvilket knapt kan betegnes som "Friluftsområde i sjø". Vi anmoder derfor om at vedlagte endringsforslag til justert forslag Sentrumsplan 2013 tas til følge. Vedlagte skriv inneholder beskrivelse, begrunnelse, bakgrunn, endringsforslag og et subsidiært endringsforslag. Ved å innføre begrepet "Småbåtanlegg", som vist på kartet, vil utøvere av næringsvirksomhet på Øya (MarinaService, andre som leier ut båt- og parkeringsplasser) ikke lenger ha mulighet til å utvikle dagens småbåthavner videre. Betenkelig er det og at Administrasjonen, i sitt endringsforslag, forskjellsbehandler eiere av private småbåthavner på Ytre Strandvei og kommunens egen småbåthavn på "Øya 14" og øvrige eiere av småbåthavner på Øya. Dette til tross for at disse driver utleie som del av næringsvirksomhet. Alternativt ber vi om at høringsfristen for å komme med merknader og endringsforslag utsettes 1. september 2015.	Alle anlegg blir endret til småbåthavn og får samme farge i plankartet. De mindre private anleggene angis med bokstavkode VSA og bestemmelsene for disse endres ikke. Området SA2 i høringsutkastet er nå endret til VSH, altså småbåthavn. Dette gjelder imidlertid ikke brygger tilhørende eiendommene 33/35, 33/47 og 33/268. Bakgrunn for endringene er i første rekke bl.a. en vurdering av tilgjengelig parkeringsareal på land.

Dette fordi konsekvensene av

Administrasjonens innføring av begrepet Småbåtaniegg innenfor "Friluftsområde i sjø" ble oppdaget for noen dager siden. P.g.a. ferietid får mange, som har eiendom på Øya, ikke anledning til å vurdere hvilke konsekvenser det justerte forslaget fra Administrasjonen vil ha for dem og deres eiendommer.

Videre heter det på kommunens hjemmesider:

"I tillegg finnes innkomne merknader og en samleoversikt med kommentarer under denne linken
<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/kragero/AgendaItems/Details/205954>

Denne lenken har dessverre ikke fungert i noen tid, slik at man ikke har kunnet informere seg om andre innkomne merknader og kommentarer. Det er og en grunn til utsettelse.

Vedlegg: Endringsforslag til justert forslag til Sentrumsplan 2013

Dette brevet er forfattet av Anders Juel på vegne av:

Bjørn Peder Sæther

Hanne Mette Bruflat

Øivind Simonsen

Aud og Reidar Risøy

Hans Frithjof Kristensen

Arne Bjørn Gundersen

Ronny Johansson;

Finn Mehlum

Morgan Thorsen

Kirsti og Anders Nyberg

Vidar Nilsen

Endringsforslag til justert forslag til Sentrumsplan 2013

I bestemmelsene til revidert forslag av Sentrumsplanen, som er sendt til høring, har Administrasjonen innført et nytt begrep innenfor avsnitt 5. Bruk og vern av sjø og vassdrag.

I forslag til Sentrumsplan hadde man flere områder innenfor Kragerø havns begrensninger (Området mellom Galeiodden 5 knop, Fergekaia 5knop og Sjøbadet-Gunnarsholmen 5 knop) betegnet som "Småbåthavn" (SH). Områdene er i kartet angitt som "Småbåthavn" og omfatter offentlige gjestehavner, f. eks. Gunnarsholmen, kommunale havner

med utleieplasser for båt, f. eks "Øya 14" og private havner med utleieplasser for båt f. eks. Ytre Strandvei, Gierløffs plass på Øya.

I revidert forslag til Sentrumsplan har Administrasjonen innført et nytt begrep "Småbåtanlegg" innenfor begrepet "Friluftsområde i sjø". I kartet har disse fått betegnelsene SA1 til SA6. Felles for disse er at de alle ligger på øya.

De øvrige områdene i Kragerø havn har beholdt betegnelsen "Småbåthavn" og er i kartet angitt med betegnelsene SH1 til SH6 og omfatter som tidligere offentlig gjestehavn, kommunale og private brygger med utleieplasser.

Mens alle private brygger med utleieplasser som ligger på fastlandet, f. eks. Ytre Strandvei, har beholdt definisjonen "Småbåthavn" med de friheter og rettigheter det medfører, så har ALLE tilsvarende private brygger med utleieplasser, som ligger på Øya, blitt omdefinert til begrepet "Småbåtanlegg" med de begrensninger og bortfall av rettigheter som dette medfører: "Innenfor området avsatt til småbåtanlegg tillates ikke nye brygger, eller utvidelse av eksisterende ut i sjø. Utriggere inntil 6,0 meter fra land kan tillates."

Vi anmoder om at denne forskjellsbehandling av private småbåthavner på fastlandet og på Øya opphører og fremmer følgende forslag:

Samtlige private brygger med utleieplasser på Øya med betegnelsene SA1 til SA6 på kartet omdefineres fra "Småbåtanlegg" til "Småbåthavn" og får betegnelsene SH7 til SH13 på kartet.

Begrunnelse

Landfaste bryggeanlegg (brygger med flytebrygger, brygger med flytebrygger og utriggere, brygger med utriggere og/eller bøyer) for fortøyning av "småbåter" (inntil 50 fot?) innenfor Kragerø Havns grenser kan neppe defineres som innefor begrepet "Friluftsområde i sjø". De private småbåthavnene på Øya er de facto flytebrygger med utriggere eller landfaste brygger med utriggere (10M-12M) alternativt med bøyer (opp til 15M fra bryggekant) for fortøyning av småbåter. De private småbåthavnene på Øya fyller kravet til antall parkeringsplasser på egen tomt, nemlig 0,5 pr. båtplass. De fleste private småbåthavnene på Øya leier ut båt- og parkeringsplasser og har dette som en viktig bi-inntekt eller så er utleie en viktig del av næringsvirksomhet. (Eksempler: a) Området fra og med Legatets eiendom til og med Gierløffs plass, altså en vesentlig del av området med betegnelsen SA2 på kartet. b) Det vesentlige av området med betegnelsen SA3 på kartet.

Administrasjonen har valgt å beholde definisjonen

"Småbåthavn" på kommunens eget bryggeanlegg SH6 (brygge med flytebrygge og utriggere) ved "Øya 14" på tross av at dette teknisk ikke skiller seg fra området på den andre siden av Øybrua frem til Gierløffs plass.

Administrasjonen har videre valgt å la private brygger med utriggere langs Ytre Strandvei (del av SH3) beholde definisjonen "Småbåthavn". Dette representerer forskjellsbehandling av eiendomsbesittere på fastlandet og øya. Flere eiendommer på Øya mangler brygge resp. helårsbrygge. Årsakene kan være mange (forfall uten økonomisk evne til fornyelse eller har ikke båt!). Disse bør ikke fratas muligheten i fremtiden å kunne bygge en brygge ei heller å montere utriggere lenger enn 6M.

Endringsforslag

Alle landfaste bryggeanlegg (brygger med flytebrygger, brygger med flytebrygger og utriggere, brygger med utriggere og/eller bøyer) for fortøyning av "småbåter" (inntil 50 fot?) innenfor Kragerø Havns grenser (5 knop) defineres som "Småbåthavn", som i dag.

Konklusjon: Områdene merket SA1 - SA6 i plankartet redefineres til "Småbåthavn" og merkes SH7 - SH12.

Subsidiært endringsforslag

I tillegg til de landfaste bryggeanlegg (brygger med flytebrygger, brygger med flytebrygger og utriggere, brygger med utriggere og/eller bøyer) for fortøyning av "småbåter" (inntil 50 fot?) innenfor Kragerø Havns grenser (5 knop) definert som "Småbåthavn" og merket SH1 -SH6 i plankartet omdefineres områdene SA2 og SA3 til "Småbåthavn" og merkes SH7 og SH8.

Begrunnelsen for det subsidiære forslaget er:

Det alt vesentlige av landfaste bryggeanlegg (brygger med flytebrygger, brygger med flytebrygger og utriggere, brygger med utriggere og/eller bøyer) for fortøyning av "småbåter" i disse områdene (Øybrua frem til Gierløffs plass og frem til Almannabrygga på "Bakken" er enten en viktig del av næringsvirksomhet eller så kan utleie av båt- og parkeringsplasser være en viktig bi-inntekt.

Konklusjon: Områdene merket SA2 og SA3 i plankartet redefineres til "Småbåthavn" og merkes SH7 og SH8.

Ellers kan man klippe ut flere gode begrunnelser fra Sentrumsplanen for at det primære endringsforslaget bør godtas:

Øya er primært et av byens eldste og nære boligområder med i overkant av 150 boliger. Det finnes i tillegg noen mindre verkstedbedrifter og servicevirksomheter som vurderes å være kjærkomne tilskudd av arbeidsplasser for

området, og gode representanter for det hovedsakelige maritime miljøet på Øya. I prinsippet bør Øya bevares som den er. Blandingen av boliger, næringsvirksomheter, rekreasjonstilbud og nærhet til gode oppvekstilbud er nesten som tatt ut av læreboken for gode byområder. Likevel synes det mulig å fremme et par forslag på nye tiltak som menes å gi ytterligere positive kvaliteter for miljøet på Øya. - Øya Vel påpeker stort behov for flere båtplasser på Øya. Vellet stiller spørsmål om det er mulig å legge ut flytebrygger fra for eksempel Urene hvilket synes så absolutt interessant å undersøke nærmere. Imidlertid vil værforholdene og krav til tilhørende parkeringsplasser for bil medføre store utfordringer. Mulighetene synes kanskje mer velegnet på nord-øst siden av Øya, mellom de to allmannabryggene, der hvor det allerede for mange år siden er påbegynt en molo. Denne kan muligens videreutvikles. Likeledes synes det mulig å utvide bryggeanlegget ved Gierløffs vei ved å forlenge de tre nordligste flytebryggene.	
ØYA VEL Styret i Øya Vel har gjort seg kjent med og drøftet dokumentet. Vi sendte innspill i -13 men har ikke sett de i oversikter over høringsuttalelser...? Ser likevel at de må ha blitt tatt hensyn til, f.eks. ang. ev. båtplasser i Urene, i «Anbefalinger» under «Etiske retningslinjer/Handlingsplan». Våre felles møteplasser: Punkt.9: Veten utsiktspunkt og andre grøntområder: Bevares, holdes i hevd og pleies. Vi trenger regelmessig vedlikehold, bedre skilting, og oppgradering av dem og deres adkomstveier. Vel'et er ikke istand til alene el. ved dugnader å fylle oppgaven, og ønsker seg derfor et planlagt, konkret samarbeid med kommunen. Punkt.23: Rubrikken skal vel være «Øy-brua», antar vi. Vi ønsker å opprettholde forslaget fra -11 om å fjerne det ene gangfeltet (helst det mot øst), og å lage en skjermet (glass, plexiglass) gangvei mot vest- ev. med «lomme» på mitten. «Innen aktuelle enheters løpende drift»: Punkt.8: Det er på høy tid at Sjøbadet får et helt nytt sementdekke. Punkt.9: Odden med badeplass: Noen av forholdene er forbedret takket være samarbeid mellom grunneier og Kragerø kommune. I det siste har fyret og gjerdet rundt blitt restaurert av Fyrvesenet. Bryggen ved fyret er fjernet p.gr.a. dårlig forfatning. Styret ønsker en klargjøring av	Pkt. 4 - Øya 14. Det er ikke tilrettelagt for nytt parkeringsanlegg i denne planen. Pkt. 5 Almannabryggene. Disse ivaretas i planen, men vedlikehold og tilrettelegging må fremmes som egen sak. Pkt. 6 Planen legger opp til at påbegynt molo med båtplasser kan ferdigstilles.. Utvidelse mot Odden eller anlegg av ny brygge i Urene er ikke tatt inn i planen. Pkt. 9 Odden med badeplass. Området er foreslått regulert som friluftsområde. I følge matrikkelen er kommunen eier av friluftsområdet. Ilandstigningsbrygge må fremmes som ordinær byggesak av eller på vegne av grunneier. Innlemming av området i skjærgårdsparken vil være en egen saksprosess, og i den sammenhengen vil det være naturlig å avklare adkomsten fra landsiden.

eiendomsforholdene her, og håper på oppsetting av erstatningsbrygge, da denne ligger veldig fint til og brukes mye. Styret vil forhøre seg med Fyrvesenet. Styret vurderer også muligheten for å få Odden badeplass inn under Skjærgårdsparken, for bedre vedlikehold og tilsyn. Dette er jo en prosess som i så fall må bety en fordel for alle impliserte parter.

Ang. adkomst til Galeioddveien (og videre til Odden) fra Skuteveien: Det gikk for ca.50 år siden (før Galeioddveien ble utvidet) en sti (gammel hevd) fra enden (øst) av Skuteveien- ned over fjellet mellom eiendommene Skuteveien 9 og Galeioddveien 22. Kommunen sprengte vekk en del stein ved utvidelsen av veien, og stien har etter det hverken vært fremkommelig eller brukt. Man begynte da å bruke en sti som gikk rett føre eiendommen til Skuteveien 9 og ned til venstre ved Rimstad's eiendom på Galeioddveien. Denne stien ble opparbeidet av Per Knutsen, den brukes daglig av alle og den gir en sikker og trygg adkomst til Galeioddveien. Eiendommen Skuteveien 9 bebos nå av en småbarnsfamilie på helårsbasis, som ønsker å unngå gjennomgang på deres eiendom. Da den gamle stien heller ikke har vært brukbar, ønsker Styret i Øya Vel å få stadfestet og klarert den andre, fullt fungerende stien som forbindelse mellom Skute-og Galeioddveien, og i forhold til adkomst til Odden.

Punkt 10: Allmannabryggene på Øya:

Det påpekes at det må foretas sterkere tiltak for å forhindre privatisering. Styret vil i den anledning peke på mangeårige og uholdbare tilstander ved bryggen Galeioddveien 25. Private (naboer m.fl.) har tatt og tar seg hele tiden

til rette ved å parkere ulovlig, fortøye over lang tid og i det hele tatt vanskeliggjøre allmennhetens adkomst og bruk av bryggen. Det er ikke tilstrekkelig skiltet, og heller ikke tilrettelagt for å komme i eller opp av båt.

Klager og henvendelser til Havnevesenet /Teknisk Enhet har ikke hjulpet, ei heller anmodninger/samtaler med involverte naboer. Situasjonen har i mange år nå vært til stor bekymring og ergelse. Noe må gjøres-tydelig, klart og endelig! Et forslag er å ha oppmerket(-ede?) korttidsparkeringsplass, og bruk av P-skive. Maks. 4 timer. Ved Havnevesenets befaring høsten-14 ble det forespeilt fendere og trapp for å lette adkomst til/fra sjøen, noe brukerne ser frem til!

Småbåthavn. Alle bryggeområder legges nå inn i kartet som småbåthavn. Det skilles likevel både i kart og bestemmelser og bestemmelsene for de mindre, private anleggene videreføres uendret.

Øvrige innspill anses som ikke relevante for dette plannivået.

«Estetiske retningslinjer og handlingsplan»

Under»Anbefalinger»:

Lekeplass i Møllerstubbakken:

Plassen brukes dessverre ikke lenger som lekeplass. Det er beklagelig, og plassen forfaller mer og mer. Gjerdet har fått skader etter snøbrøyting, men er ikke reparert tross henvendelser til Teknisk Enhet. Mangelen på oppfølging av slike henvendelser (gjelder også skader på benk i Gierløffsbakke, m.m.) er trist. Vel'et har i flere år vært interessert i å få sette opp en redskapsbu innenfor 10-15 m² her – og å få brukt plassen mere. Det er tegnet og skrevet søknader, men planene er foreløpig ikke realisert. Det mangler en dispensasjon til å sette opp bygning i 100m-beltet, sånn har vi forstått det...

For øvrig så ønsker Vel'et at brygger og båtplasser på Øya fortsatt betegnes som «småbåthavn», noe som jo gjelder for kommunens egne, som f.eks. Øya 14. Dette for at beboere fortsatt skal ha mulighet for å søke om ev. ny brygge .

Merknader til Sentrumsplanen 2013-vern og utvikling.

Øya Vel finner planforslaget godt gjennomarbeidet, utformet og presentert. Hensynet til byens historie og særpreg er ivarettatt og danner grunnlag for visjonene for fremtiden.

Styret har tidligere kommet med innspill til planen, og har følgende tillegg:

Våre felles møteplasser/Handlingsplan:

1. Veten- Skiltingen kan gjøres bedre-f.eks. ved at et «samleskilt» ved brua viser all nødvendig informasjon om Øya.
2. Øybrua- Forslaget om utsiktslommer på hver side er helt greit, også et fortau på utsiden av brua på den ene siden. Vel'et ser HELST at brua breddes i sin helhet og at vi får fortauer med gjerder på begge sider. Vi ønsker også skilt (på brua) om fartsbegrensninger på sjøen.
3. Parkering generelt – P-plasser på Øya er mangelvare! De som finnes skal først og fremst etter Vel'ets nemlig prioriteres fastboende. Mange er avhengige av bil for å komme seg til barnehager, skoler og jobb. Man må verdsette at vi prøver å bo og jobbe i denne «idyllen» som vi etter hvert har måttet betale DYRT for- den årlige parkeringsavgiften er nå 6500 kr! Flere fastboende som mangler P-plass opplever at folk som ikke bor her har 2 P-plasser!!!

4. Øya 14- Gierløffsvei- Benker og trær for å forskjønne er helt fint så lenge P-plassene opprettholdes . Fremtidsvisjonen med P-anlegg i fjell stiller vi oss foreløpig skeptiske til, også til boligbygging på tomten.

5. Allmannabryggene – Galeioddveien 25 og 39- må opprettholdes, vedlikeholdes, skiltes og respekteres.

Privatisering, som langvarig fortøyning eller bilparkering, må for enhver pris forhindres. En liten grønn plett ved nr.39 fungerer derimot som en koselig vente/sitte/badeplass for alle, med sandkasse og huskestativ for barna-veldig populært!

6. Båtplasser-en utvidelse av eksisterende molo ved Galeioddveien nordøst mot allmannabrygga nr.39 er et godt tiltak- med tanke på å verne strender og brygger. Vel’et har vært inne på tanken om å forlenge molo’en med åpning for adkomst allm.brygga++)helt bort til Odden. Noen oppsittere til berørte eiendommer har vært negative til planene. Dybdeforholdene innenfor og utenfor moloen er dårlige ifht. til å anlegge båtplasser her. Det er grunt på innsiden og langgrunt på utsiden. Det vil medføre store muddringskostnader ved et slikt tiltak. Adkomst (via bru over) til og fra båtplasser vil medføre økt biltrafikk og behov for flere P-plasser, som vi ikke har..... og en forringelse av et idyllisk bomiljø. Utsikten til sjøen vil reduseres, og verdien på eiendommer likeledes. Båttrafikken forbi dette området er allerede svært belastende ifht. støy og fart, og vil da øke enda mere. Vel’et ser det som mulig å anlegge båtplasser i Urene, men er klar over nevnte P-plassutfordringer også her. Forlengelse av flytebryggene nordover ved Øya 14 er ev. også et alternativ, forutsatt at det ikke ruver for mye i havnebassenget.

Gunnarsholmen? Kirkebukta....?

7. Midtfjordskjær – Forslaget om å bruke skjæret til utstilling av forskjellige kunstverk med/uten belysning er positivt. Vel’et skulle også ønske at fergene konsekvent valgte å gå mellom skjæret og stakene, for å minske belastningen på brygger og strender, men har ved henvendelse til Fjordbåtselskapet fått negativ respons på det.

8. Fartsbegrensninger – problemer med økt båttrafikk ser ut til å vokse seg større år for år. Stor fart, støy og risiko for kollisjoner ødelegger den spesielle stemningen, roen og hyggen ved å være på vannet. Stress, jag og mas preger mere og mere sommermånedene og innløpet til byen ligner en motorvei i rushtiden. Vi har nylig opplevd en fryktelig dødsulykke til sjøs. I en plan som handler om vern og utvikling av sentrum må det være på sin plass å også ta konkrete grep for å gjennomføre effektive metoder for

fartsbegrensning. Skilt med en stor 5-er (5 knop) er tydeligvis ikke tilstrekkelige.	
RØDT Bestemmelser, Estetiske retningslinjer og handlingsplan samt ROSanalyser. 1. Under «Estetiske retningslinjer og Handlingsplan», også §.7. i «Bestemmelser»: På side 13 beskrives «den tradisjonelle planleggings-og bebyggelsesmetoden: Først hus, så rom – og så kanskje litt byliv, hvis det kan oppstå av seg selv.....». Det sies at den prosessen bør vendes om, slik at man alltid setter mennesket og dets behov i sentrum for planleggingen. Vi foreslår derfor et tillegg med aktuelle kulepunkter (om alternativ-solcelle, varmepumpe- og bygningsmessige tilpasninger), om brannvern m.m.) under «Gode råd....»: Gode råd ved valg av energikilder/brannvern 2. Under «Handlingsplan- Anbefalinger»: Rødt vil opprettholde et bilfritt sentrum, men ser at det nå ikke er politisk vilje til å gjennomføre en sentrumstunnel med parkeringsmuligheter, men den må fortsatt være en del av vårt planverk. Vi ønsker å skjerpe inn tomgangsforbudet, og ønsker oss bedre forhold for sykkelbruk (ikke minst tilgjengelige stativer) Vi foreslår å bruke områdene mellom kirken og skysstasjonen (langs fjellet, under Andølingen), og området nedenfor Minneparken/Hagenbygget (forutsatt i kommunal eie!) til bilparkering/sykkeloppstilling. Andre egnede kommunale og bynære områder bør også vurderes tatt i bruk-fortrinnsvis utenfor sentrum. Færrest mulig parkeringplasser på Kirketomten. Et parkeringssystem som er rimelig, innbydende og praktisk (f.eks. P-skiver) 3. Trær, beplantninger og parker i sentrum. Rødt mener at våre grønne «lunger» trenger et mere tydelig og hensiktsmessig vern i Sentrumsplanen, ikke minst p.gr.a. økt biltrafikk. Her må vi beskytte de etter hvert minkende oasene som våre grøntområder representerer, og om mulig utvide dem. Gjeldende lovverk (Naturmangfoldsloven f.eks.) og retningslinjer må følges, og det må avses tilstrekkelige menneskelige og økonomiske ressurser til formålet. Det foreslås f.eks et tillegg om «vern og vedlikehold av biologisk mangfold» i Sentrumsplanens målsettinger (ordlyd overlates til saksbehandler!)	1. Estetiske retningslinjer og handlingsplan Forslaget om alternativ energi er tatt inn som nytt punkt under «Gode råd» slik forslaget er fremmet fr Rødt. Forslaget har ingen relevans til bestemmelsene slik at endringer ikke er gjort i disse. 2. Handlingsplan/anbefalinger Planene for sentrumstunnelen vises både i kommuneplanen og nå også i plankartet for sentrumsplanen der den ligger innenfor plangrensen. Etter høring er det foreslått å ta ut adkomsten til sentrumstunnelen i Fermannsbakken pga. manglende avklaring av kryssløsning mot Fv. 38. Som følge av dette er hele Kirkebuktplanen nå tatt ut av sentrumsplanens virkeområde. Dette omfatter også arealet hvor dere foreslår parkeringsplasser langs Fv 38. Omdisponering av disse arealene må fremmes som en egen reguleringssak. Forslag om innskjerping av tomgangsforbudet er ikke plansak. Parkeringsplasser på Kirketomta må vurderes fortrinnsvis i forbindelse med gjennomføringen av planlagte tiltak (godkjent reguleringsplan).

4. Plasser i sentrum: Badehustomta er i tidligere plan vedtatt og tiltenkt aktiviteter for barn. Rødt kan se en tilrettelegging av «grønn lunge» med benker o.s.v. men ikke spesielt til barn. Den ligger høyt, trangt og ved bilparkering. Vi synes at området ved «Carl Hansen's brygge» eigner seg svært mye bedre til et felles grøntområde med lekeplass for barna! Ved å redusere P-plassene her vil det bli en strategisk fin plass for både fotgjengere og båtgjester. Anbefalingen om oppføring av en musikkpaviljong, og lekeplass i en del av Bjørnsborgparken er veldig positiv, og bruken av denne grønne lungen bør på alle måter oppmuntres. 5. Kirketomten-Minneparken-vannkanten: Rødt slutter seg i hovedsak til skissert plan over området (med færre P-plasser), men ønsker en realisert gjennomgang mellom Minneparken og kirken ned til Kirkebukten. 6. Øvrige forslag: - Gjenoppbygging av P.A.Heuch-vervens brygge innerst vest for fergeleiet! - Gjenoppdydding/gjenbruk av gammel sti og tretrapp mellom Scweigaardsparken og bak bokhandelen, og likeledes mellom Steinmann med bak ved gamle Bohnhorst's fargehandel! -Lys og vann til Carl Nesjar's skulptur! -Rehabilitering av sementdekket på Sjøbadet! -Søke Odden på Øya inn under Skjærgårdsparken! -Bolteskjær og Midtfjordsskjær- brukes til skulpturell kunst!	Endring av parkeringssystemet er ikke relevant for dette plannivået og må fremmes som egen sak til enhet for eiendom og tekniske tjenester. 3. Trær, beplantning og parker i sentrum Vern og vedlikehold av biologisk mangfold: Det er gitt bestemmelser til temaet i §4. 4 Plasser i sentrum Dette er ivarettatt i forslagene over «Våre felles møteplasser».. 5 Kirketomten – minneparken – vannkanten Gjennomgang fra minneparken til Kirkebukta ligger inne i reguleringsplan for Kirkeområdet. 6 Øvrige forslag P.A.Heuch-vervens brygge ligger innenfor Kirkebuktaplanen og er nå altså tatt ut av sentrumsplanen. Øvrige forslag anbefales å bli fremmet som egne saker da de dels ikke er relevante for dette planarbeidet og delvis ligger utenfor planens geografiske område.
FYLKESMANNEN I TELEMARK Fylkesmannen svarer med dette samlet. Vi har mottatt plandokumenter bestående av planbeskrivelsen Vern & utvikling – Fortid former fremtid, plankart i målestokk 1:2000, bestemmelser, estetiske retningslinjer og handlingsplan, og ROS-analyser, risiko- og sårbarhetsanalyser. I tillegg har vi mottatt saksframstilling og vedtak fra behandlingen i Formannskapet 05.05.2015 sak 48/15. Siden første gangs høring er plangrensen endret, ved at Havnefronten og Kirkebukta er tatt ut. Dette innebærer at utfordringer knyttet til trafikale løsninger når det gjelder sentrumstunnel samt avkjøring til planlagt parkeringshus i	Konsekvensutredning: Småbåthavn Gunnarsholmen – det er snakk om en justering og mindre utvidelse av eksisterende anlegg. Tiltakene er vurdert av havnestyret i forhold til trafikkavvikling og sikkerhet. Miljøpåvirkningen vil være begrenset og utvidelsen er i tråd med generelle retningslinjer om å samle båtplasser i større og allerede etablerte anlegg.

Kirkebukta blir utsatt og gitt tid til fortsatt prosess. Selve planbeskrivelsen er uendret, mens det er gjort endringer i bestemmelsene til planen.

Konsekvensutredning

I vår uttalelse datert 19.08.2013 ble det fremmet en formell innsigelse til planen, fordi det ikke ble utarbeidet konsekvensutredning av planen. Det er etter pbl. § 4-2 krav om konsekvensutredning av kommunedelplaner der det angis områder for utbyggingsformål.

Det går ikke klart fram av plandokumentene om planen legger til rette for ny utbygging. Pr. tlf. har vi nå fått tilbakemelding om at planforslaget slik det nå er lagt fram ikke inneholder nye områder for utbygging. Kravet om konsekvensutredning av nye utbyggingsområder vil derfor falle bort, og den formelle innsigelsen gitt i vår uttalelse 19.08.2013 kan derfor trekkes. Planbeskrivelsen Vern & utvikling gir en beskrivelse av planområdet, mål og visjoner, og veien videre.

I bestemmelsene pkt. 5.2 Småbåthavn går det fram at planen legger opp til å øke kapasiteten på offentlige gjestehavnene Gunnarsholmen og Dypvannskaia. Det er også åpnet for utfyllinger i sjø i bestemmelsene pkt. 6.1 a. Konsekvensene av disse endringene i arealbruk burde vært utredet i forbindelse med planleggingen.

Plankart og bestemmelser

Kart med tegnforklaring

Vi har mottatt plankart i pdf-format i målestokk 1:2000. Vi har også mottatt plandata i form av SOSI-fil som er lagt inn i kartløsningen vår. Det er ikke overenstemmelse mellom kartet i pdfformat og sosi-dataene. Det gjelder framstillingen av SA-områdene småbåtanlegg, som i pdf-kartet er vist som andre typer bebyggelse, mens disse områdene i kartløsningen er vist med formålet Småbåthavn. Mest naturlig vil det være å vise disse områdene som Småbåthavn som et underformål til pbl. § 11-7 nr. 6 Bruk og vern av sjø og vassdrag. Det må rettes opp i, med tilhørende bestemmelser til disse områdene.

Havneområdet for ISPS-kai er lagt inn i pdf-utgaven av kartet, men går ikke fram av SOSI-dataene.

I et område utenfor Ytre Strandvei ser vi at et område er vist som parkeringsplasser – nåværende i kartløsningen der SOSI-dataene er lagt inn, mens det på pdf-utgaven av kartet er vist som Kba – Kombinert bebyggelse og anleggsformål. Det er uklart for oss hva som skal gjelde. Også avgrensingen av skravuren til H570_3 Bevaring kulturmiljø ut i vannet er forskjellig i pdfutgaven av kartet og det som går fram av

Småbåthavn v/dypvannskaia – Utvidelsen er ikke lenger aktuell pga. innsigelse, men det åpnes for en mindre justering for å opprettholde dagens kapasitet. Tilliggende område reguleres som trafikkområde i sjø.

Bestemmelsenes pkt. 6.1 – Det legges inn krav om tillatelse etter Forurensningsloven og etter Havne- og farvannsloven.

Plankart og bestemmelser:

Alle bryggeanlegg er nå regulert som småbåthavn. Det er likevel gitt separate bestemmelser for anleggene som tidligere var vist som småbåtanlegg. For å synliggjøre dette også i plankartet har disse områdene fått egen bokstavkode VSA (VSH for småbåthavn).

ISPS-kai. Denne var vist feil i høringsutkastet til planen og skal ligge som før ved jernbanekaia. Som følge av at plangrensen er satt til å følge grense for Havnefrontplanen ligger ISPS-kaia ikke lenger innenfor sentrumsplanens område.

Bestemmelser og retningslinjer:

Bestemmelsene er strammet ytterligere opp. Vi mener disse når er entydige og at det fremgår tydelig hva som har juridisk virkning.

Tidl. pkt 7.a om reguleringsplaner som skal oppheves har fått ny ordlyd og riktig bokstavangivelse.

Tidl. Pkt 7.b med liste over disposisjonsplaner utgår.

Samfunnssikkerhet og

SOSI-dataene. Kartdataene må altså gjennomgås og det må være entydig hvilke arealformål som planen åpner for. Dette må rettes opp i. Vi minner om at ihht. plan- og kartforskriften § 9 skal en arealplan vise innhold og rettslige virkninger på en klar og entydig måte. I Veileder til plan- og kartforskriften til § 11 Endelig vedtatt plan går det fram at endelig vedtatt plan kan framstilles enten analogt på papir, eller digitalt. Originaldokumentet vil normalt være på papir (med signert plankart), men eksemplarer (kopier) kan være i digital eller analog form. Kommunen kan videre beslutte at det digitale plankartet i SOSI vektorformat skal være originalen, men i så fall skal filen ha digital signatur. Vi viser her til plan og kartforskriften med tilhørende veileder. Det er derfor viktig å ha klart for seg hvilken utgave av planen som skal være gjeldende. <i>Bestemmelser og retningslinjer</i> Vi har mottatt revidert forslag til bestemmelser. Bestemmelsene er nå strammet opp og en formuleringer er tatt ut. Vi må fortsatt påpeke at det ikke er skilt mellom hva som er bestemmelser og hva som er retningslinjer i dokumentet «Bestemmelser». De juridisk bindende bestemmelsene må skilles ut fra retningslinjer, enten ved utheving, innramming el.l. Det er viktig å skille mellom juridisk bindende bestemmelser knyttet til arealbruken, og hva som er retningslinjer som åpner for skjønn og også saksbehandlingsregler. I pkt. 7.4 a. er det liste over vedtatte reguleringsplaner som utgår. Reguleringsplaner som skal oppheves må følge samme saksbehandling som for utarbeiding av ny reguleringsplan, jf. pbl. § 12-4. Dette innebærer at dersom en reguleringsplan skal oppheves, må det både varsles og sende ut på offentlig ettersyn før oppheving av planen kan vedtas. Lista over disposisjonsplaner som fortsatt skal legges til grunn for videre utvikling i pkt. 7.4 b. må tas ut. Disposisjonsplaner er ikke lenger en plantype etter pbl., og det kan derfor ikke settes bestemmelse om at disse fortsatt skal gjelde. Pbl. 1985 hadde regler om at disposisjonsplaner som var påbegynt etter 01.07.86 fortsatt kunne gjennomføres. Pbl. 2008 har derimot ikke slike overgangsregler. Arealbruken i disposisjonsplanene må derfor innarbeides i kommunedelplanen. Samfunnssikkerhet og beredskap I vår høringsuttalelse datert 19.08.2013 til	beredskap: Vi tar inn nytt punkt 7.1.b om Steinsprang – Ras og skredfare – H310 som anbefalt.
--	---

«Kommunedelplan for Kragerø sentrum – Sentrumsplanen 2013», hadde Fylkesmannen v/fylkesberedskapssjefen innsigelse til planen fordi risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS-analysen) var mangelfull. I innsigelsen ble det bl.a. pekt på at det ikke var avklart i hvilken grad hendelser kunne få betydning for utbygging innenfor planområdet. Videre var det ikke var fulgt opp og beskrevet tiltak for å følge opp eventuelle hendelser i henhold til bestemmelsene i plan og bygningsloven, jfr. Pbl. § 4-3. Det fremgår nå av plandokumentene at det er gjennomført ROS-analyse for planen. En rekke aktuelle hendelser er vurdert med hensyn til sannsynlighet og konsekvens og tiltak skal i henhold til planen gjennomføres der det er behov for dette. Kart og bestemmelsen er revidert i forhold til funn i ROS-analysen. Forhold knyttet til samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige hensyn synes med dette å være tilstrekkelig ivaretatt i planen. Fylkesmannen v/fylkesberedskapssjefen trekker med dette innsigelsen for kommunedelplanen. Avslutningsvis vil imidlertid påpeke at det er to områder i analysen vi ikke anser som fullt ut ivaretatt. Dette er «Steinsprang» og «Ras, løsmasser». For disse to områdene vil vi derfor fremme et sterkt faglig råd og ber om at følgende avsnitt tas inn i bestemmelsene under kapittel 7, «Hensynssoner». 7.1. b: «Steinsprang – Ras og skredfare - H310 <i>For nye bygg- og anleggsområder med fare for steinsprang og/eller skred i løse masser må sikkerhet dokumenteres av geoteknisk kompetent fagperson/-miljø.»</i> Plankartet må justeres i samsvar med bestemmelsene.	
KAI KØHLER – Sentrumsplanen-Vern og utvikling. Ny høringsrunde Tre minner i tilknytning til kong Oscar IIs besøk den 18. juli 1891 ved skolen på Feierheia bør inngå i en verneplan: 1. "Oscars Udsigt" Da Oscar II den 18. juli 1891 oppholdt seg på plassen ved den nye folkeskolen som var under oppføring, ønsket han at plassen ble kalt "Oscars Udsigt". (Kilde: Kragerø Tidende 21. juli 1891) . Stedsnavnet ble et offisielt navn så vidt jeg vet, men er gått i "glemmeboken". De myndigheter som steller ved offisielle navn på gater og plasser, bør sørge for at det settes opp et skilt med dette	Dette er gode innspill som gjelder ivaretagelse av disse kulturminnene. Vi anser likevel ikke forslagene for å være plansaker og tar derfor ikke disse inn i planarbeidet nå. I stedet anbefaler vi at innspillet fremmes som egen sak til Enhet for kultur, og gjerne at det knyttes opp mot byjubileet i 2016.

stedsnavnet. 2. Navnetrekket "Oscar II" Under oppholdet skrev han "med et Stykke Kridt sit Navn paa en vakker Sten af graa Granit, hvori Navnet senere skal indhugges". (Kilde: Aftenposten 19. juli 1891). Steinen med navnetrekket står i dag innfelt i sokkelen med bysten av Oscar II, men sokkelen trenger restaurering. 3. "Kongestenen" Under innvielsen av den nye folkeskolebygningen den 22. august 1892 var det også en seremoni i tilknytning til noe som uklart ble omtalt som "Kongestenen". Hva dette var, har jeg ikke fått klarhet i. Muligens var det bysten som står der i dag, som ble omtalt. I hvert fall sa Lars Anton Nicolai Larsen Naur, ifølge Kragerø Tidende den 23. august 1892, dette: "(Vi) have derfor reist en Støtte, som foruden at bære Kongens egenhendige Mærke og han kjendte Træk ogsaa skal bevare for denne Udsigt Kong Oscar II` Navn". Uansett står det en byste av Oscar II på Oscars Udsigt, men bysten er, liksom sokkelen i dårlig forfatning, og bør restaureres. Carl Nesjar- skulpturen på Gunnarsholmen Nesjar var en av de største bildekunstnere i sin samtid. Plasseringen er slik at den er nesten usynlig. Et bedre sted bør finnes.	

Saksprotokoll

Arkivsak-dok. 11/01191

Arkivkode

Saksbehandler Harald Bothner

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	01.03.2016	22/16
2 Kommunestyret	10.03.2016	18/16

SENTRUMSPLANEN - 2. GANGS BEHANDLING

Kommunestyret har behandlet saken i møte 10.03.2016 sak 18/16

Møtebehandling

Habilitetsavklaring:

Charlotte Therkelsen Sætersdal (Rødt) ba kommunestyret vurdere hennes habilitet i saken. Habilitetsspørsmålet ble reist under henvisning til at det i saken foreligger forslag om å avvike Torvkafeen. Sætersdal er ansatt som regnskapsfører for firmaet som per dato driver denne virksomheten.

Charlotte Therkelsen Sætersdal fratrådte under behandlingen av habilitetsspørsmålet. Et enstemmig kommunestyre erklærte henne inhabil.

Saken ble behandlet med 34 representanter til stede.

Etter forslag fra ordfører ble Birthe Paulsen (Rødt) enstemmig valgt til settevaraordfører i denne saken.

Grunde Knudsen (Ap) stilte følgende spørsmål til ordfører:

- Er det tilstrekkelig vannkapasitet på de enkelte stikkledningene i sentrumsgatene?
- Hvordan forholder man seg til hus som trenger mer enn en varmepumpe?
- Blir vedtektene for skilting fulgt? Blir det f.eks. søkt om skilting og blir skilting kontrollert?
- Når det gjelder kulturinstitusjon, får vi opp en sak våren 2016 som gjelder kulturhus. I kjølvannet av disse punktene ønsker vi å se om sentrumsplanene må revideres.

Rådmannen tar med seg spørsmålene og kommer tilbake med svar.

Øvrige spørsmål som kom fram under behandlingen ble notert og vil bli besvart av ordfører i formannskapet.

Ordfører foreslo følgende:

Nødvendig oppdatering av bestemmelser og øvrige vedlegg gjennomføres.

Votering

Innstillingen med ordførers tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

Justert forslag til «Sentrumsplan – Vern og utvikling» med endrede «Bestemmelser» og øvrige vedlegg vedtas.

Nødvendig oppdatering av bestemmelser og øvrige vedlegg gjennomføres.